

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLEN

DOLEN

DOLEN

DOLE

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

DOL

AVSTRIJCI V KRŠKEM — Na pogovorih v zeleni dvorani med avstrijsko delegacijo in predstavniki slovenske vlade je prišlo do prvih uvodnih pogovorov, katerih končni naslednik naj bi bilo zaprtje JE Krško. (Foto: J. Simčič)

Dolenjski turizem še v oblakih

Raziskovalna naloga »Program razvoja turizma in gostinstva na Dolenjskem in v Beli krajini« premalo programska — Dolenjski turizem brez nosilca razvoja — Kaj je pravzaprav Dolenjska

NOVO MESTO — Gospodarska zbornica Slovenije, območna enota za Dolenjsko, je v ponedeljek organizirala razpravo o raziskovalni nalogi »Program razvoja turizma in gostinstva na Dolenjskem in v Beli krajini«, ki jo je po pogodbi z enajstimi naročniki pripravil Razvojni raziskovalni center v Novem mestu. Naloga, ki ima 119 tipkanih strani, zemljevidov in tabel, so izdelali magistra Ana Murn ter diplomirana ekonomista Mihael Hrovatič in Darja Kotnik. Med glavnimi naročniki naloge so vsekakor štiri občine dolenjske regije ter novomeška Krka.

Pri analizi omenjene raziskovalne naloge, ki je zagledala luč sveta s precejšnjo zamudo, je bilo izrečenih več kritičnih pripomb, pri čemer pa ji je bilo le priznано, da dokaj dobro posnema dejansko stanje, ki pa ga zaradi objektivnih vzrokov ne more dovolj operativno predstaviti. Dokaj ostro kritiko v tej smeri je izrekel predvsem predstavnik novomeškega izvršnega sveta, ki je menil, da ne potrebujemo še enega spiska želja in potreb, pač pa dobre in konkretne strokovne usmeritve za akcijo. S tem je dosegel, da bo izvajalec naloge še enkrat pregledal in jo na določenih mestih konkretiziral in dopolnil, kot to do-

loča tudi pogodba z naročniki. Razprava, ki se je razvila ob nalogi, je pokazala, da je vizija bodočega razvoja turizma v teh štirih dolenjskih občinah dokaj zabrisana, saj ni nosilca razvoja, ki bi ji dajal jasnejšo podobo in sliko, niti ni kapitala, saj je dosedanja dejavnost kapitalno šibka in prav tako tudi gospodarsko. Edina možnost je priliv kapitala od zunaj, za kar pa je treba konkretne ponudbe. Do sedaj beležimo resnejšo turistično dejavnost le v dveh zdraviliščih, na Otočcu ter v štirih občinskih centrih, pa še pri nekaterih od teh sila šibko. Vprašljiva je tudi geografska omejenost naloge na štiri občine, saj

V Krškem načelno soglasje o JE

Edina prava pot do zaprtja JE Krško pelje preko slovenskega referendum — Preden bo sprejeta odločitev o JE Krško, mora biti znano, kam z RAO

KRŠKO — Ob obisku avstrijske zvezne ministrice za okolje otroka in družino Marillies Flemmingove preteklo sredo v Krškem so predstavniki naše vlade z dr. Leom Šešerko na čelu sporočili, da bo že sredi prihodnjega leta vseslovenski referendum o zaprtju JE Krško. Torej je mogoče sklepati, da bodo (če bo seveda vlada obstala) elektrarno zanesljivo zaprli leta 1995. Ponovno zagotovilo, da se bo to zgodilo, pa je zaradi optimističnega tona presenetilo celo Avstrijce same.

Govor na ni bil samo o JE Krško, marveč tudi o rudniku urana Žirovski Vrh, ki pa ga bodo zaprli takoj in ne bodo čakali do leta 1995. Ta načelna stališča je potem nekoliko osvetlil sloven-

ski minister za energetiko dr. Miha Tomšič, ki je dejal, da je vlada njegovemu resorju naložila veliko nalogo, ampak po njegovem mnenju so vsi problemi rešljivi. Spet je ponovil že svojo staro zamisel o ničelni rasti porabe električne energije, gradnji nadomestnih virov z malimi elektrarnami. Pri tem pa je jasno izrazil pričakovanje, da se bo avstrijska stran vključila z naložbami v savsko verigo in druge energetske objekte. Vsemu temu se je drznil ugovarjati samo hrvaški minister za energetiko dr. Božo Udovičič, ki je dejal, da se bo Hrvaška le stežka odrekla električni energiji iz JE Krško.

Očitno je bilo, da je to bil šele prvi razgovor, ki je potekal bolj ali manj na načelni ravni, kjer je bilo slišati precej obljub z avstrijske strani, na naši pa je bila opazna precejšnja udvojenost avstrijskim gostom. Ta je tu in tam za laično vedenje in okus celo presegala običajno mero, ki velja za taka srečanja.

Vendar pa je podpredsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Leo Šešerko menil, da je tudi avstrijska javnost premalo informirana o HE Golica. Slovenijo skrbi varnost jezov, zlasti pa možnost večjega pljuska vode čez jez, kar bi se lahko zgodilo ob potresu. V takem primeru (podobne nesreče so se že dogajale v Italiji) bi bili prizadeti samo prebivalci Slovenije, ki žive pod jezom, medtem ko pod jezom ne živi noben avstrijski državljan. Podpredsednik slovenskega izvršnega sveta je menil, da bi ne bilo dobro, če bi akumulacijsko jezero napolnili. Ministrica Flemmingova je obljubila, da bo o slovenski zahtevi obvestila avstrijsko javnost.

Po koncu razgovorov v krškem hotelu Sremič so se gostje odpeljali na ogled JE Krško. V razgovorih so poleg Flemmingove sodelovali še namestnik koroškega deželnega glavarja dr. Zernatto, vodja poslanskega kluba Zelenih Wabl in drugi. Na slovenski strani pa so poleg dr. Šešerke sodelovali energetski minister dr. Tomšič, minister za varstvo okolja Jazbinšek in drugi. Popoldne so se dr. Šeško, dr. Tomšič

in Jazbinšek sestali še z vsemi tremi posavskimi župani. Tam je dr. Šešerko spet ponovil, da je referendum edina prava pot do zaprtja JE Krško. In če bi bila na referendumu izglasovana odločitev, da se elektrarna zapre, potem bi to pomenilo, da je s tem prenehala tudi njena življenjska doba. Glede na to, da Hrvati priznavajo popolno suverenost Slovenije pri odločanju o JE Krško in njeni usodi, ne bi smelo biti problemov v odnosih s Hrvaško. Seveda bi lahko do zaprtja JE Krško prišlo že prej, še zlasti, če bi se delegati krške občinske skupščine odločili, da ne dajo soglasja za razširitev začasnega skladišča za RAO pri JE. Vendar pa ne bi bilo prav, je menil dr. Šešerko, če bi bila to stvar samo občinske skupščine. Zato je menil, da bi Slovenci morali hkrati o zaprtju odločiti tudi o trajnem odlagališču za RAO. Tudi ta sestanek med vsemi tremi posavskimi župani in predstavniki slovenske vlade pa je bil samo uvod v več sestankov, na katerih se bodo pogovarjali o prihodnosti elektrarne.

J. SIMČIČ

Vse službe so delale odgovorno

Seja komisije za ureditev roških grobišč — V bodoče iz proračunov

KOČEVJE — Na seji občinske komisije za ureditev in ohranitev grobišč v roških gozdovih so ugotovili, da so vse odgovorne službe v celoti opravile naloge. Na seji so sklenili, naj bi število članov te komisije povečali s predstavnikov posameznih organov Republike Slovenije in cerkvenih organizacij.

Ugotovili so, da so izdatki za žalne slovesnosti znašali okrog 600 tisoč dinarjev. Za bodoča dela in ostalo bo potrebno zagotavljati denar po vsej verjetnosti iz proračunov in iz prispevkov podjetij ter drugih ustanov in posameznikov. Ugotovili so, da so denar za postavitev 5 m visokega križa, ki je delo mladega umetnika Metoda Frlica iz Poljanske doline pri Škofji Loki, zbrali preko Cerkve. Izdatki za izdelavo in postavitve tega znamenja so znašali nekaj nad 70 tisoč dinarjev.

-vd

Semič bo gostil kmete

Jutri in v soboto okrogli mizi o kmetijstvu in vinogradništvu, v nedeljo pa kmečki tabor

SEMIČ — Vseslovenski kmečki tabor, ki ga pripravlja črnomaljska podružnica Slovenske kmečke zveze, se bo pričel v petek, 10. avgusta, v Semiču, trajal pa bo kar tri dni. Prireditelji pričakujejo, da se ga bo udeležilo nekaj tisoč obiskovalcev, vendar zagotavljajo, da bo poskrbljeno za njihovo varnost, pa za jedajo, pijačo in seveda za zabavo.

V petek, 10. avgusta, bo ob 17. uri v hotelu Smuk okrogla miza o smernicah v kmetijstvu. Sodelovali bodo namestnica ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Marija Markeš, profesorja na Biotehniški fakulteti dr. Ludvik Toplak in dr. Franc Zagožen, podpredsednik SKZ Marjan Podobnik, članica izvršnega odbora SKZ prof. Mihaela Logar in član črnomaljskega IS Andrej Fabjan.

V soboto bo ob isti uri v Smuku okrogla miza o vinogradništvu in kletarstvu. V pogovoru bodo sodelovali republiški sekretar za kmetijstvo, goz-

darstvo in prehrano Jože Osterc, republiški sekretar za trg in cene mag. Maks Bastl, mag. Zdenko Rajher iz poslovne skupnosti Vinarstvo Celje, dipl. inž. Kosta Hilarij iz Renč, preds. Društva slovenskih vinogradnikov Stefan Kuhar, podpreds. SKZ Ivan Pučnik, Peter Brar iz odbora za cvičkarijo, mag. Julij Nemanič, preds. izvršnega odbora Društva vinogradnikov Bele krajine Anton Flek ter direktor metliške Kmetijske zadruge dipl. inž. Stanislav Bajuk.

Osnovna prireditev v okviru tabora bo v nedeljo, 12. avgusta, pod staro lipo v Gorenjcih pri Semiču. Ob 14. uri bo koncert črnomaljske godbe na pihala, uro pozneje se bo pričel uradni del. Govorila bosta člana predsedstva Republike Slovenije Ivan Oman in dr. Dušan Plut, potem pa bo odprti mikrofoni o razmerah v slovenskem kmetijstvu. V kulturnem programu bodo nastopili semiška folklorna skupina, Dolenjski oktet in pesnik Lojze Krakar, za zabavo na ljudskem rajanju pa bo poskrbel ansambel Slavka Pluta.

PO KOPANJU NA KOPANJE — Za nekatere je v teh časih morje vedno bolj daleč. Številni najdejo tolažbo v teh avgustovskih dneh kar ob Krki. Nekateri zberejo toliko korajže, da se v Krki namočijo, zaplavajo in celo potopijo. Pa ne, da bi bila Krka mrzla, ampak je umazana in še smrdi. Zato se je treba po kopanju, ki seveda ni priporočljivo, v domači kopalnici temeljito oprhati. Posnetek je nastal v petek popoldan pri mostu v Žužemberku, kjer je svoje potovanje končala ekološka karavana s svojo opozorilno akcijo »Rešimo Krko«. (Foto: J. Pavlin)

M. B.-J.

Videm že trka na vrata Evrope

Kredit italijanske vlade za Vidmove razvojne programe bo končno dodeljen

KRŠKO — Obnova najstarejšega in največjega papirnega stroja PS — 1 v podjetju Videm Krško se bo končno začela, kajti nedavno je bil podpisan sporazum med italijansko vladno kreditno ustanovo in LB — Gospodarsko banko Ljubljana o začetku postopka za koriščenje tega kredita. Gre za 27 milijard lir, s katerimi bodo v Vidmu lahko pokrili 85 odst. stroškov pri nabavi opreme za nov stroj.

Gre za izjemno ugoden kredit z odplačilno dobo 20 let in po 1,75-odstotni obrestni meri. Zato so v podjetju Videm vložili vse sile v pripravo potrebne dokumentacije in projektov, da so se lahko uvrstili med kandidate za kredit. Kot je mogoče sklepati na podlagi memorandum, je Vidmu to v celoti uspelo, čeprav je bilo kandidatov veliko tako iz Slovenije kot iz Jugoslavije. Potem ko bodo izpolnjene še ostale formalnosti — pridobljena potrebna jamstva pri Narodni banki Jugoslavije in drugih

ustanovah —, bo kredit operativen. Vodja projekta inž. Zoran Dular predvideva, da se bo to zgodilo v septembru in tedaj bi podjetje Beloit iz Italije tudi začelo dobavljati opremo. Hkrati bodo v Vidmu dobili na ta račun tudi 900 milijonov lir nepovratnih sredstev iz programa C, kar jim bo omogočilo izkoriščanje programa B, torej izkoriščanje razvojnega kredita. Vendar pa celotnega projekta obnove papirnega stroja št. 1 in deinkinga (to je namestitve naprav za predelavo odpadnega

papirja, ki bo nadomestil vse dražje lesovino) ne bodo zmogli brez lastnih virov denarja. Lastni delež je v Vidmu že zagotovljen, zdaj čakajo le še na razvojni dinar ter na bančne kredite.

Kot je že znano, je obnova papirnega stroja PS — 1 pogoj za uresničitev projekta Evropa 92. Z rekonstrukcijo največjega stroja bodo povečali njegove zmogljivosti na 47 tisoč ton papirja, izboljšala pa se bo tudi kakovost in ekološka sprejemljivost proizvodnje tudi za evropski trg. Naložba je vsekakor upravičena, saj bo omogočila nadaljnje izkoriščanje s tradicijo pridobljenih spo-

• KRŠKO — Generalni direktor podjetja Videm Krško Silvo Gorenc je na redni seji delavskega sveta pretekli četrtek ponudil svoj odstop. Delegati delavskega sveta so po krajši razpravi odstop sprejeli in za vršilca dolžnosti generalnega direktorja imenovali Franca Čarga. Na željo direktorjev slovenskih tovarn papirja naj bi Gorenc poslej deloval v papirničarski poslovni skupnosti pri gospodarski zbornici.

sobnosti za proizvodnjo papirja, določenih resursov, papir pa seveda še naprej ostaja strateška surovina oz. izdelek in si država torej ne more omisliti popolne odvisnosti od uvoza. Na vprašanje, za koliko kasni projekt, inž. Dular odgovarja, da za pol leta. Vzrok pa je bil na italijanski strani, pogojen seveda z našimi nestabilnimi političnimi razmerami.

J. SIMČIČ

ODKUP PŠENICE VEČJI KOT LANI

BREŽICE — Agraria Brežice je v zadnjih dneh julija zaključila z odkupom letošnjega pridelka pšenice, ki je bil po količini skoraj za tretjino večji kot lansko leto, ko so odkupili 1.550 ton tega zrnja. Letos so pri odkupu na tehtali 2.216 ton pšenice, ki so jo poželi največ na kmetijskih zemljiščih v zasebni lasti. Letošnji povprečni pridelek se giblje med 4,5 in 5 tonami po hektarju. Kmetje so po pogodbah z Agrario s pšenico zasedali 564 ha polj in na njih tudi pridelali večino odkupljene količine.

Ob koncu tedna bo sončno in topleje.

Prišli po slovenščino

Minile so še ene Jezikovne počitnice. Že druge, ki so jih pripravili v Novem mestu, na Dolenjskem. Tri tedne je bilo v uku pri učiteljih slovenščine 24 otrok, starih od deset do šestnajst let. Toliko kot lani. Zvečine so prišli iz avstrijske Koroške, iz slovenskih družin. Od tam, kjer doma še »marnvajo po slovenje«. Od teh jih je sedem prišlo že drugič v to poletno specifično šolo slovenskega jezika. V družini koroških otrok sta bili tokrat tudi dve učenci z Dunaja in dve iz Nemčije. Zanimanje za Jezikovne počitnice se širi tudi med nemško govorečimi ljudmi onkraj Karavank, ki spoznavajo, da je znanje enega jezika več, pa četudi je to slovenščina, prednost. Tako je letos svoja dva otroke poslal na izobraževanje v Novo mesto tudi g. Georg Weiss, nekdanji konzul Republike Avstrije v Ljubljani. S tem je dal najlepši zgled, kako naj bi se potekalo in na čem se temeljito sožitje med večinskim nemškim in manjšinskim slovenskim prebivalstvom.

Ko so udeleženci Jezikovnih počitnic sedli k prvi učni uri, so nekateri med njimi znali tako malo slovenskih besed, da še preprostega stavka niso zmogli. Po nekaj več kot 30 urah, kolikor jih je bilo na voljo v treh tednih te zanimive jezikovne šole, pa se je tudi tem jeziki že dodobra slovensko razvezal. Da o »marnvanju« drugih, ki so se prišli v Novo mesto izpopolnjevati, niti ne govorimo. Vzgojno in izobraževalno delo ni bilo zastavljeno tako, da bi bilo šolsko utesnjevo in togo. Organizatorji so poskrbeli, da so imeli otroci tudi dovolj razvedrila, da so si lahko ogledali kulturne ustanove in najrazličnejše zanimivosti. Za njihovo vživljanje v pristno slovensko okolje pa so poskrbele tudi novomeške družine, pri katerih so mladi Korošci bivali.

Novega uspeha Jezikovnih počitnic so bili vsi veseli. Njihov idejni oče Nužej Tolmajer, tajnik Kršćanske kulturne zveze iz Celovca, je na zaključni slovesnosti na Jasi pri Dolenjskih Toplicah dejal, da se je trud znova izplačal. Prof. Jože Škufca, vodja tega izobraževanja, je ugotavljal, da so vsi otroci napredovali v znanju slovenščine. Resnično so se vsi potrudili, da bi poletna šola slovenščine kar najbolje uspela. »Vesel sem stikov Korošcev z matično domovino,« je na Jasi dejal slovenski šolski minister dr. Peter Vencelj. »V imenu ministrstva zagotavljam, da bomo naredili vse, da se kvaliteta, odnosi, oblike tega dela še poglobijo,« je poudaril in tako napovedal Jezikovne počitnice tudi prihodnje leto. Spet na Dolenjskem — v Novem mestu!

I. ZORAN

Bo Marković še objemal Husseina?

Potem ko je ves svet obsodil iraško zasedbo Kuvajta, je za jugoslovanske oblasti in njihovo zunanje ministrstvo morda le napočila priložnost, da revidirajo odnose naše države s Husseinom in njegovimi oficirji. Droben, čeprav predvsem lepoten korak je že narejen. Jugoslavija je kot predsedujoča v gibanju nevrščenih obsodila brutalno intervencijo Iraka, zahtevala takojšen umik iraških zasedbenih sil ter spoštovanje legalne oblasti in suverenosti Kuvajta. Naš glas in pripev nevrščenih je kozmetičnega pomena predvsem zato, ker bo o usodi Iraka in Kuvajta ob bolj ali manj glasni podpori Sovetske zveze odločal predvsem Zahod na čelu z ZDA, hkrati pa se moramo zavedati, da ima Jugoslavija glede Iraka precej zvezane roke.

S to vedno agresivno državo smo se namreč že pred leti zapletli v milijardne kupčije, iz katerih se je, če hočemo dobiti svoj ne lahko zaslužni denar,

težko umakniti. Jugoslovanska podjetja za Bagdad že desetletja grade vojaške utrdbe, energetske objekte, dobrodošlo pa je tudi naše orožje. V zameno naj bi nam Irak pošiljal nafto, kar pa počne nerad in neredno. Da je Hussein izredno slab in muhasti plačnik, je bila dolgo časa jugoslovanska državna skrivnost. Zoper naše takojšnje prijatelje ni smel nihče niti pisniti, časniki in televizija pa so nas v rednih presledkih obveščali o vzajemnem objemanju in jutrovnem cmokanju. Brez tistega v hlačah smo bili tudi, ko je Irak napadel Iran. Skratka, v odnosih z Irakom je bila Jugoslavija vedno v podrejeni vlogi, to pa zato, ker je Hussein kadarkoli lahko rekel, da našega dela ali blaga preprosto ne bo plačal. Mi zoper tako izsiljevanje nismo imeli in najbrž tudi danes nimamo orožja, saj nismo v družbi tistih držav, ki jim bagdaski režim vse plača pač zato, ker ve, da sicer ne bo dobil

tistega, kar dobi lahko samo na enem ali dveh svetovnih naslovih. Za to, kar ponuja in dela Jugoslavija, pa je še na stotine ponudnikov, ki komaj čakajo, kdaj se bo na zvezi Beograd—Bagdad kaj zataknilo.

Zdaj je lepa priložnost, da iz tega zakletega kramarskega kroga izstopimo, saj je že povsem jasno, da ima od našega trgovanja z Irakom korist predvsem slednji in posamezniki na obeh straneh. Ti burni dnevi pa so kot nalašč za preverjanje naših zunanje-trgovinskih in siceršnih bilanc z drugimi nevrščenimi, ki jokajo, da našega blaga ne morejo plačati niti z bananami.

Jugoslavija, če se bo obdržala, bo morala spoznati, da pelje pot v svetovno trgovino in biznis skozi produktivnost, kakovost ter poslovno moralno Evropo. Pozabiti je treba pravljico o nevrščenosti, pripovedko, ki si jo je izmislila pešica nečimrnih revežev, sanjajoč o tretji svetovni velesili. In res bo svetovna zgodovina o nevrščenosti zapisala, da so se tako radi vojskovali. Trgovsko, z orožjem in predvsem med seboj.

M. BAUER

Jordan je prvi zgradil hlev

V pičlih dveh mesecih je zgradil nov hlev za 40 glav živine

DOBRAVA PRI KOSTANJEVICI

Lojze Jordan potrjuje staro pravilo, da je kmet najbolj srečen takrat, kadar prigrisodari nov kos zemlje ali pa zgradi nov hlev. V krški občini namreč ta trenutek ni srečnejšega kmeta, kot je Lojze. Pod streho je v pičlih dveh mesecih spravil nov, sodoben hlev za 40 glav živine.

In tistega lepega dne, ko je bila otvoritev, je bilo pri Jordanovih na Dobravi vse nasmejano. Na otvoritev so povabili ljudi iz Agrokombinata pa delavce, ki so sodelovali pri gradnji. Kasneje se je vse skupaj nadaljevalo pri zidnici. Tam se je miza kar šibila od dobrot pa tudi kakšen liter vina se je spil. Gospodar Lojze je bil ves čas resen, kajti pred njim so bile že nove skrbi. Hlev je sedaj bolj prazen kot ne in treba ga bo napol-

niti, če bodo hoteli Jordanovi spet namolsti toliko mleka, kot so si zadali.

»Gradnje takega hleva se ne bi upal lotiti, ko bi ne bil dobil 100.000 din ne-

Lojze Jordan

povratnega denarja od republiškega sklada za pospeševanje kmetijstva. Seveda pa tisti denar še zdalec ne bi zadoščal, če ne bi gradnja potekala kar se le da gospodarno,« pripoveduje Lojze. Starega hleva tako niso do kraja podrli, marveč so uporabili enega izmed obodnih zidov. Izolacijo so porabili v tlakih, streho pa so prekrili s Trimovimi ploščami. Les je bil domač, pri delih pa so pomagali prijatelji in znanci, mojster Ivan Gorišek iz Stare vasi pri Šentjerneju pa je bil pri hlevu kuhan in pečen od jutra do večera. Hlev je bil zgrajen v pičlih dveh mesecih in ta čas je živina preživela kar v lopi.

»Otvoritev hleva je zame samo potrditev moje dosedanje poti,« pravi Lojze. Na kmetiji sem začel gospodariti leta 1972 in tedaj sem tudi zgradil nov hlev. Dolga leta smo imeli pri hiši okoli 20 glav živine. Vendar pa je to premalo, če hočeš znižati stroške. Osnovna usmeritev pa ostaja še naprej ista. Tudi poslej bomo redili krave frizijske pasme, kar seveda pomeni, da bo dohodek naše kmetije odvisen od mleka. Doslej smo ga namolzi po 300 litrov na dan, zdaj naj bi ga vsaj 500 litrov. Za mleko smo se pri naši hiši odločili predvsem zaradi tega, ker nam usmerjenost v mlekarstvo zagotavlja stalen vir dohodka. No, zdaj smo poskusili tudi s sadovnjakom, vendar še ne daje pridelka. K vsemu povedanemu moram dodati, da bi imel z 8 ha premalo lastne zemlje za tako veliko čredo živine. Če bi ne imel še 6 ha zemlje v najemu, potem ne bi mogel rediti toliko krav,« je povedal Lojze.

Projekte za hlev je izdelala Emona inženiring. Hlev je grajen za prosto rejo, s posebnim prostorom za molžo. V hlevu so nameščene tudi strešne lopute na hidravlično upravljanje, tako da bo mogoče v hlevu vzdrževati primerno temperaturo tudi poleti. Pri gradnji hleva je sodelovala pospeševalna služba krškega Agrokombinata, pomemben delež zaslug pa ima tudi hranilno kreditna služba. V krški občini gradijo še tri tako velike hleve, vendar je Jordan prvi, ki je hlev že dogradil, kar pomeni, da je tudi najbolj gospodarno porabil denar.

J. SIMČIČ

Bodočnost je v turizmu

Tako so ugotovili najodgovornejši predstavniki občin Kočevje, Delnice in Čabar za zgornji del doline Kolpe — Izdelali bodo skupen načrt razvoja

OSILNICA — V mesecu dni bo izdelan osnutek idejnega načrta razvoja zgornjega dela doline Kolpe. Tako so sklenili na sestanku predsednikov občinskih skupščin in izvršnih svetov občin Kočevje, Delnice in Čabar ter krajevne skupnosti Osilnica, ki je bil 2. avgusta v Osilnici.

Osnutek bo pripravil predsednik OS Kočevje dr. Mihael Petrovič. Na naslednjem sestanku bodo zamislili vseh treh občin usklajili, nakar bodo občinske skupščine sprejele skupen načrt razvoja tega območja. Na sestanku so ugotovili, da neusklajene gradnje in drugi posegi pogosto koristijo ljudem na enem bregu Kolpe, na drugem pa škodijo. Doseženo je bilo soglasje, da bo to območje rezervirano predvsem za turizem. Zato so sklenili, da ne bodo dovolili uresničevanja raznih načrtov o gradnji velikih jезov in elektrarn (Elektropodstavstvo Reka) na tem delu Kolpe, pa tudi načrt o gradnji 22 malih elektrarn na Čabranki je vprašljiv.

V načelu so dosegli soglasje o posodabljanju cest na tem območju, ki pa bodo tudi podrejene predvsem potrebam turizma in prebivalstva (ne pa prehodnemu prometu). Poudarek so dali tudi preprečevanju onesnaževanja okolja, predvsem voda in zraka, in urejanju odlagališč komunalnih in drugih

Preprečeno čiščenje Rinže

Prepoved dosegli ribiči — Morda bi bilo bolje, da bi začeli s čiščenjem v zgornjem toku Rinže

KOČEVJE — Vse je bilo že dogovorjeno, da se začne v ponedeljek, 6. avgusta, s čiščenjem Rinže skozi mesto Kočevje. Na mnogih sestankih doslej so namreč zahtevali, da je treba to reko očistiti, saj je njeno dno močno onesnaženo, voda je motna (še pred tremi desetletji je bila čista), ribe tako rekoč niso več užitne, voda smrdi in Rinža mestu ni v okras, pač pa v sramoto.

Ko pa bi se moralo v ponedeljek delo začeti, je prišla prepoved iz Ribiške zveze iz Ljubljane. Gotovo imajo ribiči utemeljene pripombe in zahteve, ki pa bi jih bilo možno z dobro voljo rešiti ugodno za obe strani. Očiščena Rinža namreč ne bo v korist le mestu, ampak tudi ribičem, predvsem pa ribam.

Nihče pa doslej ni pripomnil, da ni najbolj preudarno začeti s čiščenjem v spodnjem toku (skozi mesto) in da bi bilo bolje začeti v zgornjem toku. Še prva narasla voda bo namreč prinesla nesnago iz zgornjega (neočiščenega) dela v spodnji (očiščeni) del, kar lahko tudi pomeni, da bo vse delo (in stroški) zaman.

J. PRIMC

DOVOLJENJE ZA JE KRŠKO

KRŠKO — JE Krško je 1. avgusta dobila še vodnogospodarsko dovoljenje, ki ga je izdal republiški sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, nadomešča pa sedanje vodnogospodarsko soglasje. To dovoljenje je JE Krško dobila na podlagi uporabnega dovoljenja, ki ga že ima.

KASAŠKI PRAZNIK

ŠENTJERNEJ — Šentjernejski hipodrom bo v nedeljo, 12. avgusta, prvič v svoji bogati zgodovini konjeniškega športa priredil 63. jugoslovanskega kasaškega derbija. Na prireditvi, ki se bo pričela ob 14.30, se bo pomerilo 12 najboljših štiriletnih kasašev v državi. Prireditelj si veliko obetajo od domačih konj, posebno še od Briške in Dageja. Na ta dogodek se nadvse marljivo pripravljajo, saj bodo s tem obeležili tudi 105-letnico konjskih dirk na šentjernejskem polju.

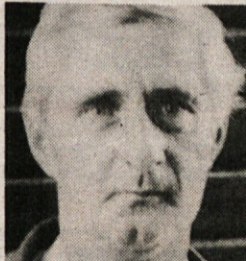
VLADA PRIPRAVLJA ČISTKO MED ODLOKI

BREŽICE — Občinska vlada je obiskala vse gospodarske in negospodarske organizacije ter krajevne skupnosti v občini, da bi lahko pripravila temeljito analizo gospodarskega stanja. Do septembra namerava pripraviti predlog zoženega programov v družbenih in gospodarskih dejavnostih. V najkrajšem možnem času naj bi prečistila in novelirala tudi vse občinske predpise. Tiste, ki ničesar ne izboljšujejo, ali obstajajo celo samo na papirju, bodo ukinili, ostale pa poenostavili. Pri tem delu kot tudi nasploh pri sistematizaciji dela občinskih upravnih organov bi jim seveda prišla zelo prav temeljita deregulacija zakonov na republiški ravni. S tem namenom bodo sprožili pobude v republiških organih, na deregulacijo po posameznih področjih pa bodo poskušali vplivati tudi ob obiskih resornih ministrov v Brežicah.

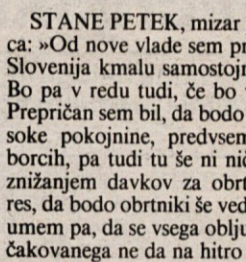
Naša anketa

Demokracija ni vladanje

Vladam je usojeno, da padajo. V še tako dobrih demokracijah se to prej ali slej zgodi, pa tudi v diktaturah. Pri njih in drugih bi človek lahko rekel, da že njihov značaj nosi v sebi tudi njihov konec, različen je samo čas trajanja vladavine in pa način padca. Razlika je tudi v tem, da je v demokraciji normalno govoriti tudi o padcu vlade, medtem ko ima to v diktaturi lahko trpke posledice. Slovenci, ki smo, če rečemo malo karikirano, v obdobju pol leta občutili en in drugi sistem, bi se morali teh podobnosti in razlik zavedati. Predvsem pa bi se morali zavedati, da demokracija ni vladanje, temveč vsebina in način življenja. Zato demokracije ni moč pričakovati od vlade, kajti ona je nima. Lahko samo odpira ali zapira kanale za demokratizacijo, je pa, če hoče biti demokratična, od demokracije še kako odvisna. Zakaj to filozofiranje? Zato, ker hoče močno spodbujena neučakanost v javnosti ustvariti vtis, kot da se je z dnevom X, kot radi poimenujemo datum ustopa nove vlade, pričelo na gospodarskem in političnem področju vse od začetka. Tudi če bi si nekateri močno želeli, da bi tako bilo, se bodo morali sprijazniti z dejstvom, da so pretekla ravnanja še kako povezana z današnjimi dogajanj, kar pa tistim, ki so takrat vladali, nalaga moralno in stvarno odgovornost, jih obvezuje k sodelovanju in šele nazadnje k žgoči kritiki.

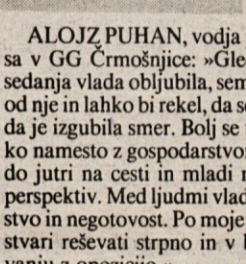
FRANC ZUPANČIČ, delavec v IMV Mirna: »Nova vlada je izpolnila moja pričakovanja, ko si prizadeva za novo slovensko ustavo, za suverenost, za lastno vojsko, še bolj kot za spravo pa bi se morala zanimala za gospodarstvo in da bi delavci imeli delo. Podpiram jo, kot tudi drugo vodstvo Slovenije, to, da še ni naredila podrobnega programa, pa razumem, saj je čas zelo kratek. Dokler bo taka neenotnost v Jugoslaviji, bo s tem tudi težko uspela.«

STANE PETEK, mizar pri Riku, Ribnica: »Od nove vlade sem pričakoval, da bo Slovenija kmalu samostojna, pa ni še nič. Bo pa v redu tudi, če bo v konfederaciji. Prepričan sem bil, da bodo odpravili previsoke pokojnine, predvsem pri nekaterih borcih, pa tudi tu še ni nič. Podobno je z znižanjem davkov za obrtnike, čeprav je res, da bodo obrtniki še vedno tarnali. Razumem pa, da se vsega obljubljenega in pričakovanega ne da na hitro urediti.«

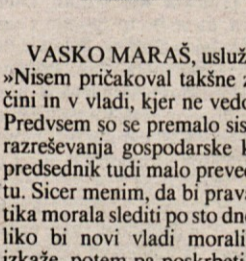
IVAN OFAK, vodja finančne operative, Integral-Stojna Kočevje: »Pričakoval sem, da bo republiški IS reševal gospodarska vprašanja, predsedstvo pa politična. Pa ni tako. Imam občutek, kot da hoče nova vlada izvesti prevrat in spet uvesti enostrankarski sistem, saj je opozicija premalo upoštevana. Nimam občutka, da gremo v pravo smer. Seveda pa ne bi bilo upravičeno pričakovati, da bo nova vlada v tako kratkem času naredila velike spremembe.«

ALOJZ PUHAN, vodja pridobivanja le-sa v GG Črmošnjice: »Glede na to, kaj je sedanja vlada obljubila, sem pričakoval več od nje in lahko bi rekel, da sem razočaran in da je izgubila smer. Bolj se ukvarja s politiko namesto z gospodarstvom, ljudje pa bodo jutri na cesti in mladi nimajo nobenih perspektiv. Med ljudmi vladata nezadovoljstvo in negotovost. Po moji bi bilo treba vse stvari reševati strpno in v boljšem sodelovanju z opozicijo.«

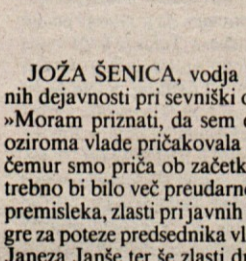
JOŽE MOZETIČ, ravnatelj osnovne šole iz Metlike: »Pričakovanja, kaj vse naj bi naredila nova vlada, so bila velika, a možnosti za uresničitev so bile očitno zelo majhne. Mislim, da si je vlada odprla preveč front na različnih področjih in vleče tudi prenapregnene, ne dovolj preudarne in prehtane poteze, zato tudi ni pravega zaupanja v tako vlado. Vsekakor je vlada veliko več obljubljala, kot je v prvih stotih dneh dejansko pokazala.«

VASKO MARAS, uslužbenec iz Brežic: »Nisem pričakoval takšne zmede v skupščini in v vladi, kjer ne vedo, kaj kdo dela. Predvsem so se premalo sistematično lotili razreševanja gospodarske krize in gospodarskega stanja, predvsem malo preveč potuje po svetu. Sicer menim, da bi prava analiza in kritika morala slediti po sto dneh. Najmanj toliko bi novi vladi morali pustiti, da se izkaže, potem pa poskrbeti za večji pritisk nanjo v skupščini.«

VILI JUREČIČ, občinski komite ZK Krško: »Sedanja izvršni svet se je ujel v svojo lastno past predvolilnih obljub. Loti se je namreč cele vrste problemov, ni pa se lotil poglavitne naloge, to je sanacije gospodarstva. Ta pa je prvi pogoj za uveljavljanje vseh sprememb, vključno s političnimi, ki so seveda tudi nujno potrebne. Torej lahko rečem, da se zame izvršni svet s svojim dosedanjim delom ni kaj posebno dokazal, prej nasprotno.«

JOŽA ŠENICA, vodja odseka družbenih dejavnosti pri sevniški občinski upravi: »Moram priznati, da sem od nove oblasti oziroma vlade pričakovala kaj več od tega, čemur smo priča ob začetku vladanja. Potrebno bi bilo več preudarnosti, tehtnosti in premisleka, zlasti pri javnih nastopih, pa naj gre za poteze predsednika vlade Peterleta ali Janeza Janše ter še zlasti dr. Pirnata. Moje prve vtise o novi vladi lahko strnem v besede — razočaranje.«

BOŽIDAR VESEL, vodja nabave pri Krenemu, Novo mesto: »Vsekakor je še prezgodaj za ocenjevanje rezultatov nove vlade, ker teh praktično še ne more biti. Najprej je treba prirediti zakonsko podlago za ukrepanje in gospodarjenje po novem. Očitki, da se premalo intenzivno ukvarja z gospodarstvom, verjetno držijo, saj je tukaj kriza zaradi dosedanjega načina gospodarjenja še najbolj očitna, za to pa so krive prejšnje, ne pa sedanja vlada.«

Socialdemokrati so jezni

Zakaj je mariborska SDZS izstopila iz Demosa

Nedavna odločitev mariborske socialdemokratske stranke, da izstopi iz Demosa, sicer ni imela politične težje, ki bi silila v kakšno resnejša sklepanja o prihodnosti slovenske vladajoče koalicije; navsezadnje v Mariboru njenega vpliva doslej ni bilo kdove kako čutiti, poleg tega pa njenega položaja na lokalni ravni ni mogoče samodejno primerjati z vlogo in vplivom Pučnikove stranke na ravni republike. Je pa nedvomno opozorilo celotnemu Demosu, da se moč koalicije ne meri samo s številom poslanskih mest v republiškem parlamentu in z ministrskimi položaji v vladi, temveč strankarsko življenje poteka tudi po občinah — in to nemalokrat po drugačnih tirnicah kot v tako imenovani »visoki« slovenski politiki.

Težko bi trdili, poznavajoč notranja razmerja v mariborskem Demosu, da je pri izstopu socialdemokratov iz koalicije (v Mariboru je ne moremo imenovati »zma-

govita,« saj v vseh treh zborih občinske skupščine nima absolutne večine poslanskih mest) šlo za ne-kakšne velike politične razloge. Resda lahko verjamemo njihove-mu predsedniku Romanu Ljeljaku — bivšemu pripadniku vojaške obveščevalne službe, obsojenemu v znanem ljubljanskem procesu, zdaj pa uspešnemu zasebnemu založniku —, da se je stranka naveličala »stopljenosti« z drugimi strankami in se kratkomalo želi v javnosti uveljaviti z lastno identiteto in programom. »Ne potrebujemo Demosa kot filtra odločitev,« je na tiskovni konferenci, na kateri je sporočil odločitev svoje stranke, izjavil Ljeljak, »temveč naj vsak odgovarja za svoja dejanja; naj se ve, kdo je kaj storil, ne pa, da se dejanja kar povprek pripisujejo Demosu.«

Prav ta izjava razkriva prave in najpomembnejše razloge za razcep v mariborskem Demosu — ki so povsem osebne narave. Dolgo je bilo že znano, da se Ljeljak in predsednik mestnega Demosa Stanko Holc ne vidita posebno rada. Nesporazumi so se začeli ob pogajanjih o novi mariborski vladi, kjer je SDZS kot najmočnejša mariborska stranka znotraj koalicije propadla z večino svojih kandidatov, saj je Holc vztrajal, da mora — ne glede na strokovne sposobnosti kandidata — osnovno kadrovsko merilo biti, da morebitni kandidat Demosa ni bil nikoli član Partije. Nova razhajanja v Demosu je sprožila Holčeva poteza, ko je ob sprejemu deklaracije o slovenski suverenosti lastnoročno obesil na mestni rotovž slovensko zastavo brez zvezde: odmevi mariborske javnosti so po oceni nekaterih v koaliciji škodili njenemu ugledu. Ljeljak pa je po vrhu vsega še očital vodstvu mestnega Demosa, da je seje predsedstva degradiralo v polzasebna srečanja treh, štirih ljudi.

In tako je Maribor dobil novo politično kost za glodanje.

MILAN PREDAN

ZABAVA — Res hvalevredno je, da kolektiv hotela Kandija privablja goste z novimi, bolj domiselnimi akcijami in prireditvami. K sodelovanju vabi tudi sodelavce programov. Stalen gost in preužnik res debele sence na kandijanskem vrtu trdi, da ga je od vseh dosedanjih programov najbolj pritegnil sicer popolnoma zasebni pretep dveh kandijskih natakarev. Vodstvu Kandije predlaga, naj vroče-krvneža nastopata redno in v natakarskih uniformah. Gostov se bo kar trlo.

POTOP? — Mešcan, ki ima v našem ljubem Podgorju počitniško hišico, je k zidanju privlekel še kar zajeten čoln, ki ga mestni škric sicer uporablja za obmorski dopust. Pojav čolna je v višavje vnesel nemir, govori se o bližnjem vesoljnem potopu, nekaj najbolj odločnih pa si menda že teše splave. Kronisti se spominjajo, da so Podgorci v tem stoletju enkrat še sekali in se sli Noete. Bilo je pred več kot četrto stoletja, ko je bil na Dolenjskem popoln ali skoraj popoln sončni mrk.

Ena gospa je rekla, da je Krka tako umazana, da bodo vsak čas prepovedali pranje avtomobilov v njej. Da ne bi vozili preveč umazani.

ZABAVNO IN PESTRO

MIRNA PEČ — V nedeljo, 26. avgusta, bodo prizadeti domačini vseh tukajšnjih organizacij, od gasilcev, lovcev do mladincev, že drugi pripravili pestro in zabavno prireditev, s katero so lani, ko je bila prvokrat izvedena, poželi precej uspeha. Na programu so razne kmečke igre in druge zanimivosti. Za ples in razpoloženje bo ponovno skrbel ansambel Lojzeta Slaka.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 29. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Golobič iz Coklovec — Edvarda, Jožeta Lahne s Sel pri Šentjerneju — Anjo, Ivanka Rupar iz Goriške vasi — Suzano, Fanika Dular iz Krškega — Urško, Ivanka Črnič iz Bednja — Vesno, Marta Franko iz Gor. Vrhpolja — Andrejo, Barbara Vodopivec iz Dol. Stare vasi — Simona, Vanja Šega iz Soteške — Jasmino, Božena Mežnaršič iz Občice — Anjo, Jožica Hrstar z Jezera — Majjo, Marija Gorenc iz Jelš — Nino, Sanja Kulič iz Črnomlja — Valentino, Vida Omerzel iz Krškega — Majjo, Mojca Gorjanc iz Kukenberka — Matejo, Mojca Kebelec iz Dol. Karteljevega — Gašperja, Andreja Čeh iz Trebnjega — Leo, Ivanka Križman iz Primštala — Majjo, Ivanka Firšt iz Šmarja — dečka in deklco. Čestitamo!

IZ NOVEGA MESTA: Ruža Benkovič, Slavka Gruma 40 — Kristijana, Liljana Jajalo, Segova 20 — Marka, Lea Brkič, Strojarska pot 2 — Katjo, Teja Lovšin, Ivana Roba 54 — Ano, Martina Tomažin, Vrhovčeva 12 — Ines, Katja Kuhar-Kranjc, Marjana Kozine 68 — Uršo in Darja Hrovatič, Sukljeto 31 — Aljo. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

FANTJE, KI SO TE DNI PREVELI KOLIPO — Od Oslinice do Metlike, so bili zgroženi nad njeno onesnaženostjo. So navalujejo obsebi obljubljeni prostestno pismo ožema belokranjskima občinama, naj že kaj storita za zaščito te lepote. Fantje, na poti so bili teden dni, so povedali, da priteče največ nesnage v Kolpo pri kraju Severin na Kolpi, zato ne bi bilo nemarno, če bi romalo katero od pisem tudi na hrvaško stran.

OB KOLPI NI NIČ VEČ LEPO, bi gotovo zapel Tomaž Domicelj, če bi se le klatil po teh naših krajih. V vročih juljskih dneh so ljudje dobesedno okupirali bregove Kolpe in največ kopalcev ni bilo na »urejenih kopalščih«, ampak na bolj odmaknjenih in očem skritih krajih. Vide-ti je bilo tudi nemalo šotorov, postavljenih, kjer se pač komu zljubi, pa bo moral kdo tudi o tem reči besedo ali dve. Sicer bomo prav kmalu ugotovili, da so nam stvari ušle z vajeti.

ZE NEKAJkrat smo se spotalaknili ob to, da je v metliški občini veliko poškodovanih, prebarvanih ali kako drugače uničenih prometnih znakov. Kdor se zapele proti Draščem, se bo lahko o tem prepračil na lastne oči: kažipoti so pomoljeni, napisi prebarvani s spreji, table obrnjene v napačne smeri.

PISCU TEH VRSTIC je veliko žensk zaupalo, da po metliškem pokopališču straši. Vendar brez panike. Po pokopališču se res sprehaajo moški, vendar samo zato, ker si je v tamkajšnji sećirnici našel — prenočišče. Podnevni možak, nepripravljen in živ, dela pri nekem metliškem gostilničarju, ki se mu ne zdi niti toliko vredno, da bi priskrbel človeku posteljo in stredo nad glavo. Po tem lahko sklepamo, da je tudi plačilo za težaško delo bolj mizerno.

DA NE BI MNOŽICE, ki iščejo naj-novejšo knjigo humoresk Tonija Gašperiča. Vsi smo na raznju, tavale po Metliki, zapismo, da je knjigo moč kupiti v Rajmarjevem bifeju na Partizanskem trgu in v trgovini Barve — laki na Cesti bratstva in enotnosti. V Metliki jo prodajajo še v Bećinski trgovini, sicer pa v okrepčevalnici Kobe, gostilni Veselić in Kapušin ter v trgovini Griblje.

NEKAJ DOBREGA JE LE — Kljub številnim pripombam, ki jih imajo potniki, so vendarle zadovoljni predvsem z dvema pridobitvama na novi avtobusni postaji: s streho nad glavo in s prostorom za sedenje. Nedorečeno še poudarjajo Pionirjevi panoji. (Foto: T. Jakše)

Uporabniki o postaji

O prednostih in pomanjkljivostih nove avtobusne postaje so mnenja različna

MOJCA ŠKUFCA iz Obrha pri Dolenjskih Toplicah: »Postaja je precej oddaljena od centra mesta, kar je njena največja napaka, sicer

pa mi je rešitev vseh. Zlasti za nas srednješolce je pomembno, da je dovolj kitičkov, kamor se bomo lahko umaknili pred gnečo, ki je prej vladala na stari avtobusni postaji.

MILENA VUKOVIČ iz Novega mesta: »V službo se redno vozim iz Novega mesta v Metliko, torej mi nova avtobusna postaja še kako

pride prav. Do nje se mi ne zdi dosti dlje kot do stare, pomembno pa je, da se avtobus ob konicah le izogne gneči v mestu, skozi katero je včasih vozil tudi po dvajset minut.

BOŠTJAN ŠTRASBERGER iz Šmarjeških Toplic: »Za nas se je vožnja do mesta podaljšala pa tudi hoja do centra. To je slabo, je pa blizu, če ima človek opravke pri zdravniku ali v bolnišnici. Tudi za dijakke v srednješolskem centru bo bližje, slabo pa za ženske, ki nosijo blago na trg. Postaja mi je sicer všeč.

KMETIJSKA ZADRUGA V NOVIH PROSTORIH

METLIKA — Te dni se bo vsa uprava Kmetijske zadruge Metlika s pospeševalno službo, blagajno HKS in drugimi preselila v bivšo Pionirjevo stavbo v bližini Vinske kleti, ki jo je Zadruga pred časom kupila in prenovila. Tako bo poslej vsa uprava na enem mestu, v sedanjih prostorih na Trgu svobode pa bosta ostali le obe zadržni trgovini. Od ponedeljka, 13. avgusta, dela uprava metliške Kmetijske zadruge v novih prostorih.

KONJENIŠKA PRIREDITEV V ROSALNICAH

METLIKA — Konjeniški klub Bela krajina pripravlja v nedeljo, 26. avgusta, ob 15. uri v Rosalnicah pri Metliki veliko konjeniško prireditev. Na sporedo bodo tri tekme v preskakovanju zapreka, kasaše in galopske dirke hladnokrvnih in toplokrvnih konj. Prireditev je v koledarju Konjeniške zveze Slovenije in pričakujejo tekmovalce iz vse Slovenije.

Avtobusna postaja še brez duha

Vse skupaj spominja na velik improvizatorij — Gorjanci bodo pričeli s predprodajo kart na zacetnih progah — Nedisciplinirani vozniki uhajajo med avtobuse in potnike — Šele jeseni prava premiera

NOVO MESTO — Če velja, da je avtobusna postaja ogledalo mesta, potem je bila stara novomeška avtobusna postaja slabo ogledalo, sedanja pa ni nikakršna, saj po številnih peripetijah okoli izgradnje tudi sedaj, ko je pričela z obratovanjem, ni takšna, kot naj bi bila.

Več vzrokov bi lahko našli za to: ker tudi sedaj še niso dokončani in zasedeni vsi lokali, ki naj bi jih vdihnilo pravo življenje, ker še ni dokončana okolica in ker še ni dograjen novi most, ki naj bi novo postajo tudi funkcionalno šele v pravem smislu vključil v novomeško prometno infrastrukturo. Zdi pa se, da bo povsem zadihala šele potem, ko bo poleg nje zgrajena nova železniška postaja in bosta obe v medsebojnem utripu in povezavi postali ena prometna enota.

Sedaj so nekako napol zadovoljni potniki in tudi avtobusni prevozniki, najbolj pa uslužbenci Gorjancev, ki so končno le prišli do lastnih in zadovoljivih delovnih prostorov. Tako pravi

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

STRAŽA — Jutri ob dvanajsti uri bodo v Novolesu v Straži odprli industrijsko prodajalno, v kateri bodo po ugodnih cenah prodajali vse vrste klasičnih izdelkov, ki jih Novoles proizvaja v svojih obratih. Za nakup je veliko zanimanja, saj bodo cene nekaterih izdelkov občutno znižane.

Karlovčane zanima vlada

Delegacija IS Karlovac na obisku v Novem mestu — Zanima jih predvsem kadrovska politika ob menjavi oblasti — Gospodarska, kadrovska in etnična struktura v Karlovcu bolj zapletena

NOVO MESTO — Minuli četrtek se je v Novem mestu mudila na prijateljskem posvetovalnem obisku tričlanska delegacija karlovškega izvršnega sveta, v kateri so bili njegov predsednik Ivan Presečan, podpredsednik Ivan Rast in Anica Šimunčič, predsednica komiteja za prosveto in kulturo.

Delegacija je obiskala izvršni svet novomeške občine, kjer se je pogovarjala s predsednikom Boštjanom Kovarjem in podpredsednikom Andrejem Kirmom, na daljšem pogovoru pa se je zadržala tudi na uredništvu Dolenjskega lista, kjer jih je zelo zanimalo, kako posluje časopis v novih družbenih in gospodarskih razmerah.

Na novomeškem izvršnem svetu so člani karlovške delegacije izrazili predvsem upanje, da se bo mnoge rodove nazaj tradicionalno gospodarsko in kulturno sodelovanje med obema mestoma nadaljevalo naprej še bolj intenzivno. Živo so se zanimali za konkretne rezultate in posledice pri menjavi oblasti iz enopartijske v pluralno, pri čemer pa predvsem, kako se je to odrazilo pri posegih nove občinske vlade v kadrovske in organizacijske strukture v občinski upravi, v gospodarstvu in družbenih dejavnostih. S tem v zvezi je Boštjan Kovarčič goste informiral o načrtovani racionalizaciji in lastni hiši, pri čemer so bile na vodilnih mestih že zamenjane tri četrtni vodilnih ljudi, skoraj za tretjino pa se bo zmanjšalo tudi število zaposlenih v občinski upravi.

Goste je zlasti zanimala komisija za spremljanje rezultatov poslovanja, ki jo je ustanovil novomeški izvršni svet in ki naj bi na podlagi stvarnih podatkov in vrednosti ocenjevala stanje v gospodarstvu, tako da bi bile slabosti odkrite že v zgodnejši fazi kot doslej. Pri tem naj

SPET MESARIJA

NOVO MESTO — V bivši Vindišerjevi hiši, današnjem hotelu Kandija, je od včeraj spet mesarija. V prostorih nekdanje ribarnice jo je odprl Matej Bobič iz Skočjana. Nove mesarije, ki bo imela vsak dan sveže meso, bodo še posebej vesele gospodinje, saj bodo pripravili marsikaj iz receptov naših starih mam, kot svinino v mrežici in druge izdelke iz mesa.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 11. avgusta, bodo kot dežurne odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market Dolenjka na Kristanovi
- v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Vredli: Samopostrežba KZ
- v Straži: bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna KZ na Glavnem trgu 4.

Franc Planinšek, vodja prodajne prometne operative na novi postaji, ki je moral v mesecu dni od nezadovoljnih potnikov in šoferjev preslišati marsikaj.

• »Seveda imajo ljudje različna mnenja in pripombe o novi postaji,« pravi Franc Planinšek, »pripombe pa imamo tudi mi. Predvsem na tiste, ki z osebnimi avtomobili vozijo potnike, kljub jasni prepovedi, na avtobusni plato ter s tem izpostavljajo sebe in druge veliki nevarnosti. Mnogi se vozijo na novo postajo samo iz gole ravednosti. Na parkirišču nasproti postaje je dovolj prostora za osebne avtomobile. Povsem utemeljeno pa se pritožujejo taksisti, saj zanje še ni urejenega prostora ob postaji.«

tero pikro na račun nove avtobusne rešitve v Novem mestu. »K sreči je bil štart zaradi poletnih počitnic bolj lahak, saj bi bilo v času šolske sezone vse še bolj zapleteno. Sedaj tudi na Partizanski cesti še ni zapletov, vse skupaj pa se zna bolj zakomplicirati jeseni, ko je ob konicah jutraj in popoldne v prometu po deset in več dodatnih avtobusov.«

Na platuju avtobusne postaje ne dela

— razen informacijskega okenca Gorjancev in okenca za prodajo domačih kart — pravzaprav še nič. Potniki pa imajo streho nad glavo, prostor za sedenje in čakalnico. Zalostno je, da že našto v primerjavi s staro postajo omeni ogromen napredek. Na gornjem platuju sedaj privatnik ureja gostinski lokal, v spodnjem nivoju s pločnikom in cesto pa je že vse od otvoritve postaje odprt bife.

»V kratkem bomo za začetne proge iz Novega mesta pričeli s predprodajo kart, tako da bomo potnike in šoferje vsaj delno razbremenili. V načrtu imamo tudi povezavo z rezervacijskima centroma v Zagrebu in Ljubljani, s katerima bomo računalniško usklajevali zasedenost avtobusov in tako lahko tudi pri nas prodajali rezervacije na vseh daljših linijah,« pravi Franc Planinšek. T. JAKŠE

DRAGO SPANJE

NOVO MESTO — Mnogim zaposlenim na občinski upravi že tako ni do mirnega spanja, odkar se je zvedelo, da bo nova občinska metla še letos pometla kar s približno tretjino zaposlenih. Sedaj pa tudi za tiste, ki s sladkim jutranjim spancam do sedaj niso imeli problemov, ni miru. Odkar je uveden fikсни delovni čas, je sedem ura neizprosna. Že 1. avgusta, ko je bil novi režim uveden, so se morali trije zaposleni posloviti od 4 odstotkov mesečne plače. Dva sta zamudila po dve minuti, eden pa štiri.

Delo je šlo v Ljubljano

S predvideno širitvijo metliškega obrata IMP za sedaj ni nič

METLIKA — V metliškem obratu IMP delo sicer poteka normalno, tudi plače dobivajo redno, a vendar je še letos kazalo, da bo bolje. V metliškem obratu ljubljanskega podjetja Črpalke, ki je sodilo v sklop sozda IMP, je že dalj časa zaposlenih 24 ljudi, kar je dobra desetina vseh delavcev v tem podjetju, ki zaposluje 210 ljudi.

V Metliki delajo vgradne elektromotorje za vse črpalke za centralno kurjavo, ki jih proizvajajo v podjetju. Ker pa zaradi težav upada tudi prodaja teh črpal, tudi za metliški obrat ni več toliko dela, da bi bile polno zasedene vse njihove zmogljivosti.

Vsekakor pa ni nič z načrtovanim širjenjem programa v metliškem obratu in s tem povezano zaposlitvijo za novih 10 delavcev. Dogovorjeno je namreč bilo, da bo v Metliki tekla proizvodnja in kompletne montaže majhnih potopnih črpal in v ta namen so v metliškem obratu usposobili zgornje prostore. Naredili so že tudi prve serije teh črpal, a so potem celoten program preselili v Ljubljano, ker je v tamkajšnjih obratih stanje še težje in dela še bolj primanjkuje.

V Metliki upajo, da se bodo časi popravili in da bodo le dobili ta program nazaj. Kljub vsemu pa so zadovoljni, da imajo delo in pravijo, da tudi ni bojazni, da bi jim ga povsem zmanjkalo. Z načrtovano širitvijo obrata pa bo treba pač nekaj časa počakati. A. B.

ELBA V DVEH ETAŽAH — Nova Bevčeva trgovina v Ulici talcev v Novem mestu ima kar 150 m² površine, njeno otvoritev pa je prvi »požegal« proš Jože Lap. (Foto: J. Pavlin)

Odpri so Elbo

Nova elektro-trgovina Bevčevih v Ulici talcev

NOVO MESTO — V Ulici talcev smo minulo sredo »požegnali« še eno novo privatno podjetje in trgovino. Sin in hči električarja Marjana Bevca sta skupaj s Slavkom Stanišem, bivšim poslovojem trgovine Elektrotehna v Novem mestu, ustanovila trgovsko podjetje Elba, ki se ukvarja s trgovino na drobno in debelo ter z inženiringom.

Njihov osnovni program zajema prodajo elektroinstalacijskega in elektrotehničnega materiala z belo tehniko in svetlobnimi telesi. V trgovini bodo stranke lahko naročile tudi izdelke iz njihove lastne proizvodnje, kot so razdelilniki za stanovanjske in industrijske objekte, zidni kanali za instalacije za jake in šibke tok in še kaj. Podjetje ponuja tudi svoje storitve za izvedbo elektroinstalacijskih del, strelodvodnih naprav, polaganje energetskih kablov in opravljanje raznih meritev.

Tako kot za druge zasebne trgovine velja tudi za Elbo, da bodo cene konkurenčne, saj bodo večino blaga nabavljali brez posrednikov.

INVALIDNINE Z ZAMUDO

NOVO MESTO — Prejemniki vojaških vojni invalidnin, za katere prihaja denar vsak mesec na pošto iz Beograda, so ta mesec zaman prihajali na pošto po svoje prejeme. Zaradi sprememb v zakonodaji bodo tokrat prejeli svoj denar z 10-dnevnim zamudo. Njihovi prejemki ne bodo znižani.

UPOKOJENCI NA GORJANCE!

NOVO MESTO — V soboto, 11. avgusta, ob 11. uri prireja Zveza društev upokojencev občine Novo mesto srečanje upokojencev pri Miklavžu na Gorjancih. Pričakujejo, da bo na srečanje, ki je prirejeno v čast dneva upokojencev, prišlo kakih dva tisoč udeležencev iz vse novomeške občine.

Slovenija
Moja dežela.

Tri možnosti za razširitev šole

Metliška osnovna šola je s 700 učenci največja v Beli krajini in je že več let pretesna — Odločitev med tremi možnostmi — V naslednjem šolskem letu se po starem

METLIKA — Sedanje metliško osnovno šolo so zgradili pred 25 leti in za tiste čase je bila to sodobna in prostorna stavba. Sedaj pa se že več let v tej šoli, ki je s 700 učenci največja osnovna šola v Beli krajini, otepa s hudo utesjenostjo in pomanjkanjem prostora. Zato morajo imeti dvoizmenski pouk in pet ali šest oddelkov ima pouk popoldne; to so izključno šolarji iz Metlike in bližnje okolice, kar seveda njim in njihovim staršem, konec koncev pa tudi učiteljem in drugemu šolskemu osebju povzroča precej težav.

Tako se v Metliki že dalj časa zastavlja vprašanje razširitve oziroma dograditve šole. Tudi na eni prvih sej občinske skupščine v novi sestavi je bilo zastavljeno tako vprašanje. V Metliki vidijo tri možnosti za rešitev prostorske stiske v osnovni šoli. Prva je dograditev stavbe bivših sisov na Pungartu, tretja pa ureditev stare šole na Partizanskem trgu. Vsaka od teh možnosti ima svoje prednosti in šibke točke, vsaka zahteva precej denarja, za katerokoli pa se bodo odločili, je jasno, da je ne bodo uresničili do začetka šolskega leta 1990/91.

Preden se bodo lotili dela, morajo strokovnjaki izdelati analizo posamezne variante, da se bodo lahko odločili za najugodnejšo. Kot rečeno, ima vsaka svoje prednosti in šibke točke. Dograditev prizidka bi zahtevala največ denar-

ja, je pa, dolgoročno gledano, najbolj smotrna. Ne dosti cenejša bi bila preureditev stavbe na Pungartu, katere prednost pa je, da je v kompleksu sedanje šole, na Pungartu je zunanje športno igrišče ter kulturni dom. Najcenejša možnost bi bila ureditev stare šole, je pa precej stran od sedanje šole, zaradi prometa se zastavlja vprašanje varnosti otrok, ni telovadnice, hrano bi bilo treba voziti. Če bi se bilo treba odločiti na hitro, bi bilo morda najbolje, da bi za silo uredili staro šolo in se potem v miru pripravljali na dograditev sedanje.

Za večja dela sedaj ni denarja, kajti dozidava ali druga večja dela niso v programu za letoš, še več, celotno sedanjo stopnjo, po kateri se zbira denar za šolstvo, naj bi zmanjšali. Kdorkoli že, odločitev mora biti skrbno pretehtana in

strokovno utemeljena, mora priti v program za naslednje leto. Jasno pa je, da se ves denar ne bo zbral od prispevne stopnje in bo treba zagotoviti dodaten denar in naj bo to kot tako imenovano združevanje sredstev ali pa se bodo ljudje odločili za samoprispevek, o čemer je tudi že dalj časa govor. A. BARTELJ

METLIŠKA ŠOLA DOBI PSIHologa

METLIKA — V metliški osnovni šoli tudi med počitnicami ni miru. Sedaj, ko ni pouka, opravljajo razna vzdrževalna dela, od beljenja do zamenjave parketa v nekaterih učilnicah. Tako bo šola za začetek šolskega leta urejena in obnovljena. V novem šolskem letu bo v Metliki približno toliko šolarjev kot v prejšnjem, se pravi okoli 700, pouk v prvem razredu pa bo potekal v treh oddelkih. Zaradi odhoda v pokoj in na rodniške dopuste bo v novem šolskem letu na šoli tudi nekaj novih učitelj, dobili pa bodo tudi stalnega psihologa.

200 hektarjev spornih gozdov

Večina gozdov tozda Črmošnjice so bivši kočevski in Auerspergov gozdovi oziroma razlašeni gozdovi medvojne italijanske družbe Emona — Bivši lastnik zahteva nazaj 200 ha gozdov — Dom v najem

ČRMOŠNJICE — Črmošnjiški tozda novomeškega Gozdnega gospodarstva gošpodari s 5.833 hektarji gozdov. Največji del teh gozdov je v Kočevskem Rogu in v glavnem so to bivši kočevski gozdovi in gozdovi bivše Auerspergove veleposesti. Med vsemi gozdovi črmošnjiškega tozda je tudi 267 hektarjev zasebnih gozdov, med njimi tudi cerkveni. S temi gozdovi že ves čas upravljajo njihovi lastniki.

Del gozdov črmošnjiškega tozda je tudi nasproti Kočevskega Roga, na območju, ki se razprostira proti Uršnim selam in ki mu gozdarji rečejo Drvodnik. Tudi v tem delu je bilo nekaj veleposestniških gozdov. Medtem ko v primeru gozdov medvojne italijanske družbe Emona stvar ni sporna, prav tako ne, pravijo v Črmošnjicah, za nekaj zaplenjenih kočevskih gozdov, pa se je to oglasil nekdanji lastnik velikega gozdnega kompleksa v Drvodniku in predložil seznam gozdnih parcel, ki naj bi mu jih vrnil. Gre za okoli 200 hektarjev gozdov. »To so edini sporni gozdovi v našem tozdu,« pravijo v Črmošnjicah. In v teh gozdovih, odkar velja moratorij, nič ne sekajo, čeprav je bilo v

planu, da bi letos v teh gozdovih posekali okoli 800 kubikov lesa, vsekoli pa seveda tudi v teh gozdovih opravljajo gojitvena dela.

Sedaj je v črmošnjiškem tozdu zaposlenih 55 ljudi in kaže, da se bo do konca leta to število še zmanjšalo na kakih 50; pred leti pa je bilo v Črmošnjicah celo 80 zaposlenih. Obseg del se zmanjšuje, njihovi glavni kupci so Novoles, IMV in krška Celuloza in tudi oni odkupujejo manj lesa kot prejšnja leta, zlasti pa imajo težave s plačili. Ker se

obseg del zmanjšuje, je seveda tudi manj denarja za gojitvena dela, ker ni predvidene realizacije, pa še cene lesa so nizke, ne morejo v gozdove vlagati toliko, kot bi morali.

Da se število zaposlenih v tem tozdu zmanjšuje, pove tudi podatek, da v njihovem samskem domu ta čas živi samo sedem delavcev. Seveda pa so z vzdrževanjem doma precejšnji stroški, zato so se odločili, da ga bodo dali v najem. Dom je sorazmerno nov, zgradili so ga leta 1978, v njem je 35 ležišč, kuhinja, menza in ostali prostori. Glede na to, da od Dolenjskih Toplic do Črnomlja ni nobenega takega objekta in da je v neposredni bližini smučišče Gače, najbrž ne bo težko dobiti podjetnega človeka, ki ga bo prevzel.

A. B.

Pečenka za sto dinarjev

Ali kako bo zdravstvo postalo cenejše

ČRNOELJ — Črnomaljski zdravstveni dom, tako kot ostali domovi na območju Dolenjskega zdravstvenega centra, ni podpisal pogodbe o financiranju, ker bi to pomenilo, da pristajajo na za skoraj tretjino manj denarja. Tako bi jim proti koncu septembra že zmanjkalo denarja in bi lahko za letos zaprli »štacuno«.

Seveda se da te stvari reševati tudi drugače. Denarja bi jim namreč zmanjkalo, če bi hoteli osnovno zdravstvo obdržati na ravni, na kateri so sedaj, se pravi, če bi hoteli delati po sedaj veljavnih in sprejetih programih. »Ne moremo pa mi sami od sebe in po lastni presoji, zato ker ne dobimo dovolj denarja, ukiniti nekaterih zdravstvenih storitev, ki sedaj zavarovancu pripadajo,« pravijo v Črnomlju. »Se to, kar imamo sedaj, je premalo, zlasti kar se tiče prostorov, opreme in tudi kadrov.« Zato v črnomaljskem zdravstvenem domu pravijo, naj kar v republiko, od kod prihaja denar, rečejo, da si morajo poslej ljudje sami plačevati na primer protetična dela ali kaj podobnega.

Ker tega ne morejo in nočejo narediti in ker niso podpisali pogodbe, po kateri bi dobivali tretjino denarja manj, jim je (in vsem ostalim) območna enota republiške uprave za zdravstveno varstvo sama od sebe znižala cene njihovih storitev. Tako je točka v zobozdravstveni dejavnosti po novem vredna 13,34, prej pa je bila 20,30, in po tej novi vrednosti jim jo bodo tudi plačevali. To je približno tako, kot če bi človeku dali 100 dinarjev in ga poslali po tri kile pečenke, kje in kako jo bo za ta denar dobil, pa je njegova stvar.

Zaradi kroničnega pomanjkanja denarja za zdravstvo je najbrž jasno, da bo treba nekaj iz že do sedaj ne najbolj bogatega programa zdravstvenega varstva črtati. Jasno je, da zobnih protez, če spet vzamemo to primerjavo, ne bo moč delati na račun plač zaposlenih v zdravstvu. Jasno pa bi moralo biti še nekaj: da s kakršnikoli ukrepi in ukinjanjem oziroma krčenjem programov bolezni

ne bodo opravili. Bolnih ljudi ne bo nič manj, kvečjemu jih bo zaradi vse slabšega gmočnega in socialnega stanja vedno več.

A. BARTEJ

SPREJEM PRI CORPUSU CHRISTI — V spominskem parku Corpus Christi v Kočevju, ki ga še vedno urejajo, so domačini 1. avgusta sprejeli skupino 75 Kočevčev in njihovih potomcev, ki žive po vsem svetu. Sem so se pripeljali iz Celovca, kjer je bilo te dni srečanje Kočevčev iz vsega sveta, ki ga imajo tu že 25 let zapored pod naslovom Kočevski kulturni teden. Na fotografiji: Kočevčari v Kočevju. (Foto: J. Primc)

PROSPEKT O GROBIŠČIH V ROGU — Tiskarna Kočevski tisk je izdala prospekt »Kočevski Rog« (Sprava 8. julija 1990). Na njem je razljudvid občine Kočevje z vrisanimi grobiščami pod Krenom in pri Macesnovi gorici ter cestami in najljubšim dostopom iz smeri Novo mesto, Ljubljana, Reka in Kočevje.

Zaprta območja za dober krompir

Tudi v trebanjski občini naj bi usposobili posebna območja za pridelavo semenskega krompirja — »Regresirati nakup zdravih gomoljev«

TREBNJE — Potem ko so slovenski pridelovalci semenskega krompirja ugotovili, da vse težje pridejo do zdravih gomoljev, zdaj vse bolj razmišljajo o sajenju tega krompirja izključno v tako imenovanih zaprtih kmetijskih območjih. Trebnje naj bi po nekaterih sedanjih načrtih Slovenija uvrstila med občine s temi posebnimi območji za pridelavo semenskega krompirja.

»Glede na nove vrste virusov, ki so zelo kužni, je pridelovanje nemogoče v dosedaj obliki. Doslej namreč med nasadi semenskega in nesemenskega krompirja izolacija najpogostejša ni bila večja od 50 metrov. To je premalo in semenski krompir se prek prenašalca okuži z nesemenskima. Zato je edina rešitev, da bi se naredila zaprta območja, kjer bi pridelovali izključno semenski krompir. Predlog je, naj bi v Sloveniji bila taka območja na Gorenjskem, nekaj okrog Dravograda in na Dolenjskem. Tu naj bi bila na območju kmetijske zadruge Stična, to je okrog Radohove vasi, in na območju trebanjske kmetijske zadruge v okolici Velikega Gabra, Pristave in Zagorice. Skupno naj bi ta zaprta kmetijska območja na Dolenjskem obsegala površino okrog

1.000 hektarov,« ocenjuje razmere in pojasnjuje načrte Alojz Metelko, vodja pospeševalne službe v Kmetijski zadrugi Trebnje.

Omenjena zaprta območja je, očitno kot rešitev v sili, predlagal poslovni odbor za krompir pri slovenski Poslovni skupnosti za sadje, krompir in vrtnine. O takem načinu pridelovanja semenskega krompirja je odbor za krompir že tudi temeljito razpravljal na eni svojih zadnjih sej.

Načrtovana posebna območja, ki jih pridelovalci krompirja v vrsti evropskih držav že leta s pridom uporabljajo, sicer pomenijo dobro rešitev, vendar vsaj za zdaj prinašajo nekaj novih nalog, ki jih bodo morali rešiti zunaj strokovnih kmetijskih služb in ustanov. »Kot problem se kaže to, da bodo morali tudi ti

sti, ki ne bodo pridelovali semenskega krompirja, saditi popolnoma zdrave gomolje, da ne bo prišlo do okužbe semenskega krompirja. Zato bo treba nakup zdravih gomoljev regresirati tudi tistim, ki bodo pridelovali nesemenski krompir. Očitno je tudi, da bomo morali o omenjenem in za nas nov način pridelave sprejeti tudi ustrezne odloke,« razmišlja Alojz Metelko o težavah, ki se vsaj na začetku vendarle postavljajo

• Po načrtih, na katere se sklicuje Metelko, naj bi bil program za oblikovanje slovenskih zaprtih kmetijskih območij za pridelavo semenskega krompirja nared do konca letošnjega septembra. Omenjene pridelovalne površine bi začeli urejati prihodnje leto, tako da bi bile v letu 1992 vse usposobljene.

pred Poslovno skupnost, Kmetijski inštitut Slovenije in druge.

M. LUZAR

Še hudiča bi prodali

SEMIČ — Od aprila ima Semič eno trgovino več. Gre za zasebno samopostrežno trgovino z mešanim blagom in diskontno trgovino, ki jo je v Mladici odprl Semičan Zemir Begič. V Semiču je samo Dolenjski-na samopostrežba večja od Begičeve trgovine.

Podjetnega Begiča ni bilo moč dobiti, ker je bila prejšnji teden ravno njegova »izmena« in je bil na morju v Stinich, kjer imata s partnerjem v najemu restavracijo. Menda namerava vzeti v najem še mesnico v Semiču, pogovarja pa se, da bi prevzel tudi menzo v črnomaljskem Beltu.

V trgovini dela Begičeva žena Suzana, poleg nje pa še njegova sestra in še eno dekle, skupaj torej trije. »Toliko nas mora biti, ker je trgovina odprta ves dan, od sedmih zjutraj do osmih zvečer, ob sobotah do 18. ure ter ob nedeljah do 11. ure. Nedelja je, pravijo, božji dan, in to velja tudi za nas, saj v tistih nekaj urah ob nedeljah prodamo skoraj toliko kot včasih v celem dnevu,« je povedala Suzana. »Za začetek lahko rečem, da posel še kar gre, čeprav ljudje kupujejo samo, kar je najnujnejše, sedaj pa se pozna, da so dopu-

Suzana Begič

sti in je promet manjši. Zelo se trudimo, da smo pri vsakem artiklu konkurenčni; če za dinar, pa za dinar, na koncu, ko vse sešteješ, se pa le pozna.« V teh pasjih dnehih prodajo veliko pijač, zlasti ljudje kupujejo cenejšo vino, ker je domačega zaradi lanske slabe letine že zmanjkalo.

»Če hočeš v teh časih kaj prodati, moraš res biti konkurenčen. Mi na to gledamo in nabavljamo tam, kjer je dobra izbira in so ugodne cene. Tudi po štirikrat na teden gre mož v nabavo v Karlovac. Kriza je, ljudje nimajo denarja za drage stvari, tako hudo je, da nekateri celo otroke jemljejo iz vrtca. Denarja ni, a na koncu se v trgovini le vse proda. Še hudiča bi prodali, če bi ga imeli.«

A. B.

Kočevčari obiskali Kočevsko

Domačini so jih slovesno sprejeli v spominskem parku Corpus Christi — Kočevčari so si ogledali še druge kraje na Kočevskem, tudi Kočevsko Reko

KOČEVJE, CELOVEC — Od 30. julija do 5. avgusta je bil v Celovcu kočevski kulturni teden, že 25. po vrsti, na katerem so se zbrali Kočevčari iz vsega sveta in praznovali 660-letnico (naselitve) Kočevske in 30-letnico kočevske delavske oz. deželne zveze. Otvoritvene slovesnosti se je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Kočevje dr. Mihael Petrovič.

V okviru tega kulturnega tedna je skupina 75 Kočevčev 1. avgusta obiskala Kočevsko. Med gosti, ki so jih v Kočevju slovesno sprejeli na Trati v parku Corpus Christi, so bili tudi predsednik svetovnega združenja Kočevčev dr. Herbert Krauland, predsednik kočevske organizacije za Avstrijo in Nemčijo dr. Viktor Michitsch in predsednik ameriškega združenja Kočevčev dr. Karel Staltzer.

Gostom so domačini pripravili krajši kulturni program (nonet Rog iz Želj, recitatorka Rosana Jarm), pozdravili pa so jih, seznanili z razmerami pri nas in z urejanjem spominskega parka na

Trati Rajko Jenko in dekan Božidar Metelko (oba vodita ureditvena dela v parku na Trati) ter predsednik občinske skupščine Kočevje dr. Mihael Petrovič. V imenu gostov se je za sprejem zahvalil dr. Viktor Michitsch, ki je med drugim poudaril, da so se prav ob izgradnji spominskega parka na Trati začele ponovno obnavljati vezi med domačini in Kočevčari, ki žive zdaj po vsem svetu.

Dejal je tudi, da smo pri izgradnji tega parka dolžni pomagati eden drugemu. Zahvalil se je nonetu Rog, ki je zapel nekaj pesmi tudi v originalnem kočevskem jeziku. Dr. Michitsch je predsedniku občinske skupščine Kočevje Mihaelu Petroviču podaril knjigo o zgodovini Kočevčev. Zapel je kočevski pevski zbor.

Gostje so si ogledali nekatere cerkve na Kočevskem in posamezne kraje, saj si je vsak želel obiskati svoj rojstni kraj oz. domovino staršev. Med drugim so si nekateri tokrat prvič ogledali do nedavnega še zaprte kraje na območju Kočevske Reke.

J. PRIMC

Peš od Litije do Primskovega?

Ko so litijske tovarne prenehale sofinancirati avtobusne prevoze svojih delavcev, so postali prevozi vprašljivi — Zagotovilo izvršnega sveta

PRIMSKOVO, GRADIŠČE — Ali bodo iz Primskovega, Gradišča in drugih krajev s tega območja litijske občine jeseni delavce še vozili avtobusi v Litijo? To vprašanje že nekaj časa da misliti tukajšnjim domačinom in očitno tudi še komu, vendar pravega odgovora vsaj za zdaj ne pove nihče.

Prvo znamenje, da bi delavski avtobusi lahko nehali voziti prebivalce iz teh hribovitih predelov v nižjo industrijsko Litijo, so bile letošnje odločitve nekaterih litijskih podjetij, da prenehajo plačevati avtobusne prevoze svojim delavcem. Sklepe so začela podjetja tudi nemudoma izvajati in tako zdaj Primskovčani in drugi, ki vstopajo na

docela drugače, ko so tedaj v času nafitne krize, ko so začela uvajati avtobusne vožnje za svoje delavce. »Mi lahko povemo, da ne bomo financirali voženj,« pravi Anton Primožič, sekretar v Predilnici Litija, kot bi opozarjal, da tovarna pač mora neke začeti varčevati. Zdi pa se, da omenjene vožnje gledajo povsem podobno še v drugih delih litijskega industrijskega bazena, v katerega se zliva delovna sila z okoliških hribov.

Toda težav verjetno ni konec na tej točki. Če se namreč tovarne otepaajo z omenjenimi stroški zaradi lastnega rastočega siromaštva, kot se jih da razumeti, bo denar za plačilo avtobusov težko zbrala tudi občina, ki praviloma dobi denar iz lastnega gospodarstva, kakršnega pač ima. Zato morda ne bi bilo narobe, če bi pristojne republiške ustanove pretehtale, koliko so avtobusni prevozi na odmaknjenem Primskovem življenjska nuja in koliko luksuz delavčin, in na podlagi take presoje priskrbe kakšen dinar za plačilo spornega avtobusa. Če seveda ta namig ne zveni za današnji čas preveč socialno?!

M. LUZAR

DVA KOLEDARJA

KOČEVJE — Kočevski tisk bo za leto 1991 izdal v samozaložbi dva koledarja. Prvi z umetniškimi slikami iz doline Temenice slikarja Bogdana Breznika je že nastanjen v formatu 32x48 cm, njegova cena pa je 30 din. Drugi z motivi Kočevja, Ribnice ter kulturnimi in naravnimi zanimivostmi Kočevske pa je tudi že v tisku. Njegov format je večji, 48x65 cm, na njem pa je možno natisniti še reklame ali druge fotografije ali besedila posameznih interesentov (podjetij itd.). Cena tega koledarja bo okoli 60 din. Avtorji fotografij za ta koledar so isti kot za razglednice Kočevja in Ribnice ter narave na tem območju.

Črnomaljski drobir

NEVARNA RAZMERJA — Med Črnomljem in Semičem ni bilo nikoli pravih in bratskih odnosov. Šokci imajo že od nekdaj občutek, da jih v središču vesoljne črnomaljske občine zapostavljajo in da jim ne priznajo veljave, ki jim gre kot drugemu največjemu kraju v občini. Radi povejo, da so včasih že imeli svojo občino in da ni rečeno, da v bodočnosti Semič ne bo spet občinsko središče. Sicer pa se pritožujejo, da si Črnomalci sodelovanje s Semičarji predstavljajo po načelu: Ko pridem, daj, ko pridem, prinesi.

MARX Z RAŠČICE — V sivi preteklosti marelstih družbenopolitičnih organizacij, ko so se funkcionarji kot na vaškem vrtiljaku presedali s stola na stol, se je v prostorih črnomaljske Socialistične zveze znašlo bronasto poprsje lasatega in bradatega Karla Marxa. Funkcionarji so se menjavali, Marx je pa ostal. In še sedaj, ko tajnica ureja papirje, da bodo lahko v miru izpraznili prostore, to početje nepriznanih izrazi opazuje. Če pa že kdo vpraša, kdo je ta možak, mu tajnica mirno odgovori, da gre za Trubarja. In tudi, če bi bilo to res, bi bilo kar prav, kajti Trubar je celo nekak (koristnega) storil za Slovence.

HISA STRAHOV — Črnomaljska bela hiša, kot rečejo stavbi, v kateri imajo svoje prostore (bivše) občinske družbenopolitične organizacije, vse bolj postaja hiša strahov. Pisarne, v katerih so še pred kratkim odločali tako rekoč o vsem in vsakomur, so sedaj prazne ali pa se pripravljajo, da jih bodo izpraznili. Upajmo, da ne bo strašilo.

Drobne iz Kočevja

K DEMOSU OBSKEDAH — Vsako sredo od 16. do 19. ure ima Demos uradne ure za stranke v svojih prostorih na Ljubljanski cesti (stavba socialnega zavarovanja). Takrat dajejo ljudem informacije, sprejemajo pa tudi njihove pobude, predloge in pritožbe ter vpisujejo nove člane.

MANJ AVTOBUSOV — Med šolskimi počitnicami je Integral-Stojni zmanjšal število prog. Tako zdaj vozi avtobus proti Ljubljani in v obratni smeri vsakih 15 minut čez polno uro (ne pa tistih 15 minut pred polno uro). Ne odpreljo tudi avtobus ob 8.25 iz Broda na Kolpi proti Kočevju, v obratni smeri pa ne ob 12.15. Vsi ti avtobusi so ukinjeni le začasno in bodo spet vozili s 1. septembrom. Ob sobotah in nedeljah peljeta med počitnicami skozi Kočevje do Crikvenice oz. Sela dvonov avtobusa, ki odprelata iz Kočevja zjutraj, vračata pa se zvečer.

NEVZGOJENI OTROCI IN STARŠI — V Kočevju mame in njihovi otroci počno isto: ko odvijajo sladole, čokolade ali bombon, papirček vržejo na pločnik ali na cesto, ne pa v smetnjak. Kadilci mečijo po tleh čike in vžigalice, itd. Tudi pljunke niso redkost. Tako je Kočevje bolj podobno svinjaku kot mestu, ki bi rado bilo turistično.

Ribniški zobotrebc

PRIJAVITI ODVZELO — Republiška skupščina je julija sprejela zakon o časni prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lastnini in začasni prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lasti. Občinska skupščina Ribnica je o tem obvestila vse krajevne skupnosti in jih zaprosila, da o tem na krajevno običajen način seznanim, čimveč ljudi, prizadeti občani pa naj prijavijo odvzete nepremičnine občinski skupščini. Do konca minulega meseca je prišlo 7 takih prijav, pričakujejo pa jih še več.

PRETRGALI KABEL — Med napeljavo toplovida proti zgradbi občinske skupščine so med kopanjem jaška pri lipi potrgali telefonski kabel. Podobne nevarnosti pri preklopih v Ribnici niso nič posebnega, saj nimajo urejenega podzemnega katastra. Enako je po drugih mestih, zato so v Kočevju že pred leti, kot prvi v Sloveniji, uvedli računalniško vodenje podzemnega katastra. Morda bi se dali kaj naučiti pri sosedih.

Trebanjske iveri

VRHTREBNJE — Občina Trebnje prav rada razvijala turizem. Toda pri tem imajo Trebanjci vse preveč dela sami s seboj in, kot kaže, tudi z drugimi. Med slabe stvari se uvrstila tudi armada, ki je hotela postaviti določene objekte na Vrhtrebnjem. Trebanjci so nastopili odločno proti takemu opremljanju njihovih krajev. Če por se da razumeti. Občina se še ni znebila za tujete zaprtih območij na Horpa in ji grozijo z novimi podobnimi okoliščinami. Poleg tega pa se Trebanjci na Vrhtrebnjem dobivajo na veselih vsakoletnih čanjih. Ta so seveda mnogo bolj poljudni (in slovenski) meri kot pripravljene vojskovaje.

ZAKLJUČEK — Kot zatrjujejo dobri obveščenci, se bodo v Dolnji Nemski pri Trebnjem že kmalu oglasili telefonski ljudstvo tudi pričakuje. Pred tem ta srečni koncem so bile zadrege. Iz uradno potrjenih informacij pa je razvidno, da tokratne stiske ni bila nič kriva Poslo. Problemi so se namreč pojavili zaradi, verjetno rajna Avstrija in prav razmerje, pa so zato domačini izza Lokovkarabili napeljavo telefona za razporedmejah in o tem, kje lahko in kje ne smestati telefonske razdelilne omarice.

NEJASNO — Eden od občinskih parlamentarnih odbornikov iz Velike Lokke na seji občinske skupščine »tehtal«, kolikoj je v Trebnjem pravne države. Dejal namreč: z odlokom prisiljujejo k odvzemu, toda smeti ni kam odvažati, saj Trebnjem ni legalnega smetišča. To da prebral v odgovoru na neko delegatovprašanje. Toda s prebiranjem tega odgovora je postavil že novo delegatovo vprašanje, na katero pa bo zadovoljivo odgovorila verjetno šele prihodnost.

Reorganizacija še buri duhove

S ponedeljkom je brežiška občinska uprava lažja za 36,5 delovnih mest — 9 delavcev gre v pokoj, ostali pa med »čakajoče« — Akcije še ni konec

BREŽICE — S ponedeljkom so brežiški upravni organi začeli delovati po novem odloku o sistematizaciji delovnih mest. Reorganizacija preveč razveze občinske uprave še buri duhove po Brežicah, po besedah tujaknjega izvršnika pa tudi širše, saj jih kličejo od vsepovsod, se zanimajo za njihove postopke in jih prosijo za materiale.

Drugačnja organizacija in poenostavitve delovanja javne uprave je bila tudi osrednja tema petkovske tiskovne konference, ki jo je pripravil brežiški izvršni svet. Zdjaj je že jasno, da bo to po novem redna pot, po kateri bodo novinarjem posredovali informacije o svojem delu in o sklepih. Za zaprete seje so se odločili, da bi se lažje odkrito in brez zadržkov pogovarjali.

V javnosti in med delavci uprave je največji odmev imelo drastično zmanjšanje števila zaposlenih. Za deseterico so ga zmanjšali že od novega leta sem, zdaj pa jih bo od 137 zaposlenih na delovnih mestih ostalo le še 99. Brežiška občinska uprava se bo na ta način po obsegu zopet približala šestdesetletni letom. Glede na to, da se je vsebina dela spremenila in po količini povečala, je več kot jasno, da bodo tisti, ki so ostali, nosili precej večjo obremenitev.

Nič čudnega torej ni, če nekateri med njimi celo zavidajo tistim, ki bodo šli z dopolnilom let v pokoj (trenutno je takih 9, v krajšem času pa jih bo še 5 ali 6), in celo onim, ki bodo »izgubili delo«. Zadeve so boleče, a vendarle tudi drži, da bi bile lahko še bolj. 27 in pol delavca je za sedaj prišlo na seznam čakajočih ali

med »delavce na razpolago«. Ostali bodo še 24 mesecev v delovnem razmerju in na domu čakali, če jih bodo še potrebovali. V tem času bodo prejeli 80-odstotno plačo.

Izvršni svet je pripravil splošno sistematizacijo delovnih mest na osnovi odloka o sistematizaciji (Uradni list RS — 27/90). Ko je skupščina o njej dala pozitivno mnenje, so predstojniki posameznih uprav izdelali pravilnike in sistematizacijo del za svoje delavce. Konec prejšnjega tedna je izvršni svet dal soglasje k pripravljenim pravilnikom, tako da so že v ponedeljek sekretarji posameznih organov lahko začeli izdajati odločbe. Prvi delavci so jih dobili v usteni obliki, v roku 8 dni pa bodo dobili še pisne.

»Izvršni svet je o zadevi razpravljaj resno, natančno in z odgovornostjo, saj

PRED STEČAJEM?

KRŠKO — Usoda dveh nekdanjih tozdogov včasih zelo uspešne delovne organizacije SOP je še nejasna in negotova. Govori se, da sta tik pred stečajem, čeprav tovrstnih podatkov ni mogoče dobiti pri krški SDK. Sicer pa je v izjemno težkem položaju vsa kovinsko predelovalna industrija v krški občini.

Revež naj čuva vsaj tisto, kar že ima!

BREŽICE — V pogovoru z direktorji slovenskih zdravstvenih organizacij je dr. Katja Boh, ministrica za zdravstvene zadeve, zaigrala na struno notranjih rezerv, ki jih v zdravstvu še niso izkoristili. O notranjih rezervah seveda ne gre dvomiti, a žal so bili vsi dosedanja poskusi bolj ali manj neuspešni, to se, tega se lahko spet bojimo, udarili naravnost po uporabnikih, v tem primeru bolnikih.

Slovenski zdravstveni delavci niso najbolj navdušeni nad predvidenimi ukrepi v zdravstvu, saj menijo, da so strokovno šibki. In prav strokovnost je tisto, kar je našemu zdravstvu že od sedaj manjkalo. Varčevanja in bolj pametnega gospodarjenja se bo zato treba lotiti na pravih koncih. Če je naša družba preveč revna, da bi si lahko privoščila tako razvejen sistem zdravstva, pa je gotovo več kot revna tudi zato, da bi to, kar že ima, pustila zamreti!

Delo v manjših slovenskih bolnišnicah, med njimi je tudi brežiška, že dolgo ni ekonomsko opravljivo. Siroči za zaposlene strokovne delavce in za nabavo medicinske opreme so izredno veliki, medtem ko je bolnikov pogosto premalo. Toda tudi laiku je bolj ali manj jasno, da bi stvari lahko bile drugačne. Bolnišnice pač nikoli niso bile in tudi ne bodo profinile enote, lahko pa poslušajo bolj pametno. A ne tako, da so prepuste same sebi, temveč jih je treba povezati v enotno vodeno sistem zdravstva v republiki.

Zakaj bi torej gradili nove zmožljivosti v večjih centrih, ko pa imajo po raznih koncih Slovenije dovolj prostih postelj? In zakaj bi razvijali v vsaki bolnišnici vse vrste oddekov? Slovenija je vendar tako majhna država, da bi lahko bolnike usmerjali v druge kraje. Tisto, kar je nujno, je torej specializacija posameznih bolnišnic in seveda takojšnje ukrepanje.

B. DUŠIČ

VEČ GROBIŠČ

BREŽICE — Tudi v brežiški občini so nedavno ustanovili posebno komisijo, ki bo raziskovala povojne dogodke in ugotavljala, kaj je s povojnimi grobišči in žrtvami vojne v tej občini. Po nekaterih izjavah je menda na območju občine kar nekaj velikih grobišč.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. julija do 3. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Irena Jankovič iz Krškega — Sebastijana, Marija Gržanič iz Zagreba — Maria, Franciška Lajpah iz Sobeje vasi — Florijana, Jasmina Banovec iz Senkova — Mirolo, Katarina Jurkas iz Harmice — Majo, Marija Kranjc iz Bizelskega — Tadeja, Silva Plejič iz Breganskega sela — Petra, Mirjana Jurak iz Ivanca — Mateo, Mara Čučič iz Bregane — Nikolino, Daniela Martič iz Bregane — Daniela, Bojana Gregl-Martini iz Bizelskega — Anjo, Gordana Ružič iz Zapršiča — Robert, Katja Dolinšek iz Sevnice — Blaža. Čestitamo!

je odločil o ljudeh. Delavcem bomo za zdaj dokupili približno 12 delovnih let, za kar bomo namenili 2 milijona din.

Računamo, da bo polovico sredstev po zakonu o dokupu let priložila republika. Tistim delavcem, ki bodo želeli postati obrtniki ali podjetniki, bomo pomagali pri pridobivanju lokalov. Delavce smo pravno podučili, tako da vedo, da se imajo pravico pritožiti, vendar pričakujemo razumevanje. V drugih panogah niso imeli in ne bodo imeli takih ugodnosti kot v javni upravi,« je na petkovski tiskovni konferenci, ko je bilo formalno že vse pripravljeno za »nov« ponedeljek, povedal predsednik izvršnega sveta Ciril Kolesnik.

B. DUŠIČ

ŽALOST — Vinogradi so v tukajšnjih krajih zelo dobro kazali, zdaj je v njih ena sama žalost. (Foto: B. D.)

Pridelek spet obrala toča

Kmetom na obronkih Orlice pri Brežicah je pobrala 60 odst. pridelka — Več kot 40 milijonov din škode, največ pri sadjarjih in vinogradnikih

BREŽICE — Brežiško kmetijstvo pogosto bičajo naravne nesreče. 18. julija, ko je neurje s točo prizadelo tri krajevne skupnosti na pobočju Orlice, je postalo jasno, da tudi v letošnjem letu ne bo šlo vse gladko.

Tri komisije, ki so jih ustanovili pri občinskem izvršnem svetu, so 21. in 22. julija obiskale večje kmetije na območju Sromelj, Globokega in Pišec ter ocenile, da je škoda zelo različna. Najbolj prizadeti so bili vinogradi in sadovnjaki, kjer je toča pobrala od 10 pa vse do 100 odst. pridelka. Za 5 do 30 odst. manj bo tudi koruze, pridelek pese na prizadetem območju bo okrnjen za 10 do 40 odstotkov in enako velja tudi za fižol. Toča je delno prizadela tudi še nepožete polja pšenice.

V komisijah so ocenili, da je škoda na prizadetem območju povprečno 60-odstotna, kar pomeni velik izpad letnega prihodka za prebivalce tega območja. Prva številčna ocena škode znaša nekaj čez 40 milijonov din. Od tega naj bi zasebni kmetovalci utrpeli škodo v višini 37 milijonov, medtem ko bosta Agraria in Slovin oškodovana vsak za 2 milijona.

Škodo so ocenjevali v skladu z zvezno metodologijo, ki je vezana na povprečni pridelek v treh letih, ko ni bilo naravnih nesreč. To obremenjuje tudi pomeni, da je predviden pridelek za vse enak, in naj je polje slabo ali pa dobro obdelano in negovano. Kot je povedala Ana Klemenčič, referent za kmetijstvo, pomeni to za občino zelo nizko oceno škoda v dinarjih. Med slabostmi sistema ocenjevanja je navedla, da so prisiljeni obravnavati razporenost posameznih kmetijskih kultur po obstoječih statistikah, čeprav je dejansko lahko že drugačna.

Ocenjena višina škode je seveda izredno pomembna, saj se občina namestna potegovati za republiška solidarnostna sredstva, za katerih bo upravičena, če bo škoda po toči presegala 10 odstotkov od lanskega letnega pridelka. V brežiški občini je bil ta, zaenkrat še ni mogoče reči, saj bo uradno izračunan šele septembra. Po ocenah

ŠTEVILO NEZAPOSLENIH NARAŠČA

KRŠKO — Poprečna zaposlenost v Posavju se je v letošnjem maju v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšala za 1005 delavcev. Najbolj se je zaposlenost zmanjšala v brežiški občini, kjer je bilo maja že 753 delavcev manj zaposlenih. V zvezi s tem se je povečevalo tudi število prijavljenih delavcev na zavodih za zaposlovanje. V brežiški občini je prijavljenih 212 več delavcev, v krški 137 več delavcev in v sevnici 111 več delavcev. Trenutno je prijavljenih 590 delavcev brez zaposlitve v Brežicah, 494 v Krškem in v Sevnici 348. V Posavju imajo tudi podatke o evidenci pri preteklih delovnih letih. Vsega skupaj naj bi bilo na tem spisku 684 delavcev, od tega 322 v brežiški občini, 118 v krški in 244 v sevnici občini.

V. GLAS OSTAJA

SEVNICA — Po zapletih na delavskem svetu (o čemer smo že obširno poročali), ko dosednji direktor Lisce Vili Glas ni dobil dovolj podpore, namestnik direktorja Brane Ogorevc pa je na tajnem glasovanju dobil zadosti glasov, je Glas opravljal direktorske posle kot vršilec dolžnosti. Zdjaj je Glas končno le potrjen kot direktor podjetja, še na prejšnjem nadomestila B. Ogorevc, v.d. produktne enote (PEN) perilo je Barbara Sancin, PEN kopalke Ana Eleršič, PEN bluze Vera Kajič in PEN proizvodnja Boris Kostanjšek. Lisca ima po novi organiziranosti 4 proizvodne enote v Sevnici, po eno pa v Babušnici (Srbija) ter v Krmelju (vodja — Andrej Klenovšek) in na Senovem (vodja Nada Dornik).

TABORU RKS ZABUKOVJE 90 PRIZNANJE

SEVNICA — Glede na dosežene cilje tabora Rdečega križa Slovenije v Zabukovju ter izjemno prizadevnost taborjanov-kadetov in medicinskih sester, ki so tri tedne ostale v vaščanom v tej kozjanski krajevni skupnosti pomagali bolni, kot so pričakovali celo sami organizatorji, kaj šele domačini, pripravili pa so tudi otroški vrtec, so se pri Združenju opozicije Sevnice odločili predlagati sevniki občinski skupščini, da ob letošnjem občinskem prazniku taboru RKS Zabukovje 90 podeli občinsko priznanje Dušana Kvedra-Tomaža.

Zmleli prve tone pšenice

Naložba je znašala domala milijon nemških mark

VELIKA VAS — Ko sta Katičeva sinova Zvonimir in Marko simbolično prerezala velik hlebec kruha iz moke, ki je bila zmleta v novem mlinu, je bil novi mlin slavnostno odprt. Prijatelji, sodelavci Zvonka in Djurdice so hoteli s čestitkami, na slavlju pa sta manjkala le oba soinvestitorja, Zvonkova brata. Eden ni mogel priti iz Nemčije, drugi, ki sicer živi v Kanadi, pa je bil ta čas poslovno zadržan v Saudski Arabiji, ker se ukvarja z nafto.

Za naložbo v sodoben valjni mlin v Veliki vasi so se Katičevi odločili zaradi družinskih mlinarske tradicije. V Domači vasi Generalski Stolac pri Dugi Resi, odkoder je Zvonko doma, so imeli mlin. Zvonko Katič je sedaj zaposlen v JE Krško kot glavni operater, vendar tega dela ne namerava opravljalati do penzije. Ko je razmišljal o tem, kam bi vložil privarčevani denar in sovlagatelj-ski delež obeh bratov, se je odločil za mlin. V krški občini namreč ni takega mlina, pridelka pa se kar veliko žita. Da je tak valjni mlin večjih zmogljivosti potreben v krški občini, pa je pokazala

manjša tržna raziskava. S poskusno proizvodnjo bi morali v mlinu pričeti že aprila, pa je dobava opreme kasnila za en mesec, prav tako pa se je nekoliko zavlekla tudi montaža. Nemalo dela je bilo tudi po montaži. Poskusi so trajali kar cel mesec, da so dobili iz mlina, ki je opremljen s italijanskimi napravami, moko najboljšee možne kakovosti. Samo za čiščenje naprav so potrebovali pet ton pšenice. Seveda so okoliški kmetje pokazali velik interes za mlin. Nekateri bi kar prodali pšenico, vendar pa se Katič ne ukvarja s tem. Kot novost je vpeljal možnost, da kmetje v njegov silos pripeljejo določene količine pšenice in potem pridejo s posebno kartico samo po moko. S tem se bodo izognili gneči, pa tudi žito bo shranjeno na najboljši možen način. Enkrat na teden bodo v mlinu mlieli tudi ajdo pa koruzo, prodajali bodo moko, otrobe in druge podobne artikle. Sedaj je za mlinarje mrtva sezona, Katičevi pa tako in tako računajo, da bo vpeljevanje mlina trajalo kakšno leto.

J. S.

OTVORITEV MLINA V VELIKI VASI — Oče Zvonko in sinova Zvonimir ter Marko so takole s skupnimi močmi prerezali hlebec kruha in potem je bil novi valjni mlin tudi uradno odprt. Katič upa, da se bo naložba, ki je »požrla« domala milijon DEM, obrestovala. (Foto: J. Simičič)

Ob Savi vse manj življenja

Ugotovitve okrog 50 mladih raziskovalcev na ekološkem taboru na Hotemžu pri Radečah — O izsledkih tudi v knjigi — Prihodnje leto v Sevnici?

HOTEMEŽ — Mladi udeleženci ekološkega raziskovalnega tabora na Hotemžu pri Radečah so po dveh tednih zavzetega in pestrega dela v atriju hotemškega dvorca slikovito predstavili zanimive podatke in ugotovitve tabora. O njihovih raziskavah naj bi prihodnje leto spregovorila še manjša knjiga.

Poglavitni pobudnik tega tabora in njegov vodja je bil absolvent biologije Pavel Kavšek, k uspešnemu delu tabora pa je precej prispevala tudi uslužbenka laške občine Danica Starič. Mladi so raziskovali na širšem območju Radeč in doline Sopot, prebivalci pa so v prostori Prevgojnega doma Hotemež. Bili so zelo dobro opremljeni z laboratorijsko, snemalno in računalniško-informacijsko tehniko, zato so se problemom lotili poglobljeno in celovito.

Raziskovalci tal so ugotovili, da ima hidroelektrarna, ki jo gradijo na Rvhovec, precejšen vpliv na tla, saj so ta ob Savi zdaj zelo osiromašena in nerodovitna. Neposredno ob Savi so ugotovili manjš vrst žuželk, bolj ko so raziskovali dlje od Save, bolj so zaznali večje število in raznolikost žuželk.

Raziskovalci voda so vzeli vzorce na 23 mestih in po biološko-kemični analizi žal lahko le ugotovili, da so vode tako onesnažene, da življenje v njih skoraj ni več mogoče. Zatorej bi bile čistilne naprave nujne že včeraj, ne pa, da se onesnaževalci še danes izgovarjajo, da nimajo denarja, da bi prišli do čistilnih naprav v zelo bližnji prihodnosti.

Tudi v skupini za varstvo zraka, ki je delala popis lišajev, so bili lahko le zgroženi nad dejstvom, kako zelo je zrak nečist že zaradi lokalnih onesnaževalcev in zavoljo prodora onesnaženih zračnih tokov iz revirjev in celjske kotline.

Mladi raziskovalci so ob pomoči krajanov in gozdarjev odkrili kar 33 divjih odlagališč, zlasti v gozdovih in ob vodah. Posebna skupina za reciklažo je proučevala, kako bi lahko iz odpadkov pridobili kar največ sekundarnih surovin. Sodelovali so z radeško Komunalno in Dinosom, ogledali pa so si tudi komunalno v Murski Soboti in krajevni

ravo in pri tem lahko le ugotovili, da otroci potrebujejo več stika z naravo in živalmi.

Ekološki raziskovalni tabor so obogatili sociologi in zdravniki. Naredili so raziskavo z anketiranjem 150 naključno izbranih prebivalcev Rvhovega — kot najbolj prizadetega zaradi hidroelektrarne, Zidanega Mosta — kot precej onesnaženega kraja, Radeč z okolico, Jagnjenice in Svibnega — kot kraj z manjšimi ekološkimi problemi. Vsekakor je tabor vzbudil zanimanje tudi pri sosedih, zlasti se v sevnici občini, kjer bodo predvidene HE Boštanj, Blanca pa tudi vrhovska in tista v krški občini gotovo še izraziteje vplivale na okolje in življenje ob Savi. Tudi zaradi drugih ekoloških zagat bi Sevnica — tak tabor gotovo toplo pozdravili v svojem okolju.

P. P.

NIČ PODARJENEGA — Vaščane Mestnega vrha boljlo zlonamerne pripombe, ki prihajajo iz ust nevoščljivih ljudi nekaterih vasi, kjer še nimajo asfalta. Zato so odločno vztrajali, da jih obiščemo ob zaključnih delih, potem ko so nedavno novomeški cestarji položili 2200 metrov asfalta. V hudi vročini in sparni so vaščani urejali bankine, ženske, vjane trgega dela, pa so dobile žulje — od pometanja ceste od vrha vasi do kapelice pri Kumnu. Vaščani so hvaležni vsem za pomoč, poudariti pa je treba, da je vsako izmed 11 gospodinjstev prispevalo okrog 50 ticočakov, najmanj 200 udarniških ur, hrano za delavce itd. (Foto: P. P.)

Sevniški paberki

KOSOVCI — Tudi s takimi vzdevki obklođajo nekateri osebk, zeleni od zavisti, vaščane Mestnega vrha, ki so te dni po večletnem prizadevanju in marljivem delu složno le prišli do asfalta. V sosednjih vaseh, kjer asfalta še nimajo, tudi zavoljo lastne nerodnosti in neenotnosti, so prbi pridnim ljudem v teh odmaknjenih hribih nad Sevnico izstrelili največ strupenih puščic. Ena teh je vzdevek — Kosovci, saj so nevoščljivci prepričani, da je Mestni vrh dobil asfalt tako, da je denar spodrl njim in še komu. Marjanca Horjak, ki je poskrbel za največ malic delavcem, seveda iz družinskega proračuna, takim iročno odgovorja: »Ja, samo zrezke smo pekli in vince točili, cestarji pa so le vprašali, kdaj lahko pridejo!«

ILEGALA? — Nova sevnška vlada se je očitno navzela nekaj slabih navad stare garniture. Ta je namreč večkrat očitala pripadnikom sedme sile, da poročamo premalo afirmativno o velikih dosežkih ali pa malo manjših in da prevečkrat vidimo le slabe stvari. Novinarje pa je vabila, kadar ji je pač to ustrezalo. Prav zato izražamo bojazan, da bi šlo vse po starih timicah, kajti krajani so nam povedali, da se je v minulih dneh sukal v njihovih krajih novi predsednik izvršnega sveta Marjan Horjak s najožjim vodstvom oz. sodelavci in so se ljudje čudili, zakaj ni bilo nobenega novinarja poleg. Pobrali smo predsednika Kurnika, kako je s temi obiski po krajevnih skupnostih, pa je povedal, da so že pri koncu in da gre za operativne stvari. Bo pa o vseh teh pogovorih pozneje obvestil novinarje. Škoda, da tole malce diši po delu pod mizo, mimo kritične javnosti in občejanju s — komunikeyi.

kultura in izobra- ževanje

Prepesnjeno v lirično vizijo

Jože Marinč razstavlja v
Galeriji Kompas v Ljub-
ljani

LJUBLJANA — Galerija Kompas (na Titovi 12) se s slikarskimi razstava-
mi, ki jih prireja že vrsto let in tudi v
poletnem času, tvorno vključuje v li-
kovno življenje slovenskega glavnega
mesta in to življenje tudi kvalitetno bo-
gati. Razstave v tej galeriji so vse bolj
odmevne, kar tudi dokazujejo v zad-
njem času vse pogostejši zapisi kritikov
v časopisu.

Z novo razstavo politiko, ki temelji
na iskanju še zanimivejših in kvalitet-
nejših razstavljalcev, kot jih je gostila
doslej, si Galerija Kompas še bolj utrjuje
položaj in ugled resnega razstavišča. To
poletje je začela s ciklom razstav, s kate-
rim želi to potrditi in preveriti razstavno
usmeritev. V ta cikel sodi tudi razstava
slik akademskega slikarja Jožeta Ma-
rinča iz Kostanjevice na Krki, ki so jo
odprli v četrtek, 2. avgusta, zvečer.

Marinč se ljubljanskemu občinstvu
predstavlja s serijo nekaj nad 20 slik,
nastalih v zadnjem času, zvečine pa le-
tos. Tudi te slike mu je navdahnila na-
rava — krajina s svojimi zanimivimi in
dražljivimi pojavi. Poudariti pa je treba,
da Marinč krajine ne popisuje, niti je ne
prerisuje, pač pa prepešnjuje v lirčne
vizije, kot se mu nakazujejo ob inten-
zivnem doživljanju naravnih oblik in
barv. Tako se zdi, da je tisto, kar naslika
in postavi pred gledalca, nekaj, kar leb-
di med resnično podobo in podobo res-
nice. V ta vmesni prostor, je zapisal dr.
Jure Mikuž, pa se od nekdanj uvršča
umetniško delo.

Marinčeva razstava v Galeriji Kom-
pas sodi vsekakor med tiste, ki aktivne-
ga obiskovalca po ogledu nekako prisi-
lijo, da o njih razmišlja, podoživlja svet,
v katerega se je raziskovalno podal in ga
kot lastno vizijo naslikal slikar. I. Z.

O SREDNJEVEŠKEM GLEDALIŠČU

PTUJ — V ptujskem hotelu Petovia bo
od 20. do 25. avgusta potekal seminar o
srednjeveškem gledališču (bunofni, senčne
lutke, predavanja). Seminar bo obsegal
gledališki in lutkovni pa teoretični in pra-
tični del. Teoretični del bo vodil dr. Dra-
gan Klaič, redni profesor za zgodovino
gledališča in drame na FDU v Beogradu
(doktoriral je iz dramske književnosti in
gledališke kritike na univerzi Yale v
ZDA), praktični del pa bo potekal pod
vodstvom Sandre Mladenović iz Pariza,
predavateljica na Mednarodni šoli za gla-
dališče, gib in mimo »Jacquese Lecoq«, in
Pavle Riha, diplomantke katedre za lut-
karstvo v Pragi. Ob tem bodo tri predava-
nja: o srednjeveški gledališki praksi, o
scenskih oblikah in dramskih žanrih ter o
srednjeveškem in sodobnem gledališču.
Za seminar, ki ga pripravlja Zveza kultur-
nih organizacij Slovenije, se je prijavilo 21
udeležencev.

IZBOLJŠAVE V ŠOLAH

STRUGE, LIVOLD — Med šol-
skimi počitnicami bodo dokončana ne-
katera dela v posameznih šolah. V šoli v
Strugah bodo preuredili sistem ogreva-
nja na kurilno olje, medtem ko je zdaj na
drva. Pri šoli v Livoldu bodo opravili
le nekatera nujna dela, ki so potrebna za
nemoteno delo šole, kot hidroizolacijo
drvarnic itd. Sicer pa je šola v Livoldu
na prednostnem redu razvijanja in
preurejanja šol v občini Kočevje na tret-
jem mestu, za šolama v Stari cerkvi in
Zeljnah.

Lipa šumi med evkalipti

Knjiga izbranih pesmi Slovencev v Avstraliji

Na knjižnih policah v naših knjigarnah
je vse več knjig, ki nas seznanjajo z lite-
rarnim ustvarjanjem Slovencev v diaspori.
O nekaterih smo letos že pisali, tokrat pa
imamo pred sabo izbor pesmi naših roja-
kov v Avstraliji. Knjigo pod naslovom Lipa
šumi med evkalipti je izdala Slovenska iz-
seljenska matica ob sodelovanju z Ama-
lijetijevu založniško družbo v Ljubljani.
Knjiga Lipa šumi med avkalipti ima
značaj antologije, vanjo pa so uvrščene
pesmi sedmih avtorjev. Pesmi so izbrali
Ivan Minatti, Tone Kuntner, Barbara Suša
in Ivan Cimerman, ki je knjigo tudi
uredil in ji napisal spremno/pojasnilno
besedo. Razmišljanje o tem, kako je pe-
snenje avstralskih Slovencev pomembno
obogatilo slovensko književno ustvarjanje,
je izpod peresa dr. Mirka Juraka. Posa-
mezne pesnike je z jedrnatno besedo označi-
la Barbara Suša. Avtorji pesmi so pred-
stavljeni s kratkimi biobibliografskimi
podatki, v knjigi pa najdemo tudi podatke

Jezikovne počitnice končane

Na njih je osvajalo slovenščino 24 slovenskih otrok,
zvečine iz avstrijske Koroške — Lep zaključek

DOLENJSKE TOPLICE, NOVO
MESTO — Podobno kot lani so se Jezi-
kovne počitnice tudi letos končale s slo-
vesnim zaključkom oz. piknikom na jasi
pri Dolenjskih Toplicah, in sicer v soboto,
4. avgusta, popoldne. O opravljenem delu
je govoril prof. Jože Škufca, vodja Jezi-
kovnih počitnic, pozdravne nagovore pa
so imeli dr. Peter Vencelj, minister za šol-
stvo Republike Slovenije, Nužej Tolma-
jer, tajnik Krščanske kulturne zveze iz Ce-
lovca, dr. Georg Weiss, nekdanji general-
ni konzul Republike Avstrije v Ljubljani
in drugi. Otroci s Koroške so ob pomoči
novomeških otrok pod vodstvom Cvetke
Hribar zapeli šest pesmi, pri čemer jih je s
harmoniko spremljal Zdravko Hribar.
Zaključna slovesnost je bila za vse prijetno
doživetje, še posebej za udeležence Jezi-
kovnih počitnic — slovenske otroke iz
zamejstva, ki so se tri tedne vadili v slo-
venskem jeziku in pridobivali jezikovno
znanje tudi v novomeških družinah, kjer
so bivali in se družili z njihovimi otroki —
vrstniki.

Letošnjih Jezikovnih počitnic se je ude-
ležilo 24 otrok slovenskih staršev, večina
iz avstrijske Koroške, nekaj pa tudi iz

IGRALEC PRED OTROKI — Takole je igralec Polde Bibič v Dolenjski gale-
riji zbranim udeležencem Jezikovnih počitnic v sredo prejšnji teden pripo-
vedoval odlomke iz literarnih del slovenskih avtorjev. (Foto: I. Zoran)

Nova gimnazija pokopana?

Za uvod so dobile srednje šole za 5 odst. manjši do-
hodek — Je nova oblast snedla besedo?

ČRNO MELJ — Šola po meri učenca
in učitelja, velika možnost izbirnosti,
avtonomnosti šol, bogato založene šolske
knjižnice s tujo literaturo, sodobna
učna tehnologija, permanentno izobra-
ževanje učiteljev in njihovo napredova-
nje — vse to nenadoma ni več realnost.
Zamisel o novi gimnaziji je vnesla v že
anemični in od nenehnih sprememb
utrujen šolski organizem nekaj sveže
krvi in v šolske kolektive se je vrnil že
dolgo izgubljeni optimizem, zdaj pa je
jasno, da so bile vse vznesene besede in
zatrjevanje, da naša nova demokratična
oblast ne bo več tiščala izobraževanja
med porabo, samo kratek optimističen
intermezzo. Še skoraj sredi počitnic je
prišel na šole dopis, ki je novo gimnazijo
potiho in dokončno pokopal.

Ravnatelji smo naivno do konca julija
zaman pričakovali vsaj kakšno uradno
obvestilo o posledicah vnovičnega raz-
bremenjanja gospodarstva in usklajeva-
nja z možnostmi. Napovedi ministra za
šolstvo, ki smo jih lahko zasledili v časo-
pisju, so se začele uresničevati. Za uvod
smo že dobili za 5 odstotkov manjši do-
hodek. V Cash, ko se nismo bili tako av-
tonomni, so prišla vsaj obvestila o tem, če-
sa ne bomo dobili. Med počitnicami
bomo torej imeli dovolj časa za ugibanje,
katera od varčevalnih variant bo obvelja-
la: participacija staršev ali manjši osebni
dohodki učiteljev. Iz izkušenj ni težko
uganiti, da je slednja vsekakor bolj možna.

O razmerah v izobraževanju zgovorno
priča objava o potrebnih delavcih, in sicer
v Delavski enotnosti, kjer sta se na isti
strani znašla razpisa za čistilko in učitelja
italijanskega jezika. Za oba je predvideno
plačilo 3.500 dinarjev, seveda ne v isti
ustanovi. Nad uravnilovko se v šolstvu res
ne moremo pritoževati, o čemer pričajo
podatki, objavljeni v Delu: maja so bili
povprečni osebni dohodki v srednjem šol-
stvu med 3.962 in 8.824 dinarji! Takšno

Gradca in Zvezne republike Nemčije. Kot
je povedal prof. Jože Škufca, je bilo zlasti
pri otrocih s Koroške moč ugotoviti lep
napredek v jezikovni vzgoji. Udeleženci
pa so poleg tega, da so se učili pisne in go-
vorne slovenščine, radi šli tudi na pohode
in izlete, obiskovali ustanove in različne
prireditve. Ena takšnih prireditev je bila v
sredo, 1. avgusta, ob 18. uri v Dolenjski
galeriji v Novem mestu, pobudo zanjo pa
je dala Krščanska kulturna zveza v
Celovcu.

V Dolenjski galeriji, kjer so si udelež-
enci lahko ogledali tudi razstavo slik Stojana
Zafreda, so tega dne prisluhnili dramske-
mu igralcu Poldetu Bibiču in koroškemu
skladatelju Gabrijelu Lipušu, sicer učitelju
glasbe. Bibič je najprej recitiral Prešerno-
vega Povodnega moža, zatem predstavil
odlomke iz Levstikovega Martina Krpana
(Krpanski boj z Brdavsom) in končal z odlom-
kom iz Debelih zgodb Petra Fuleža
mariborskega pisatelja Jureta Kislingerja.
Zatem sta z Lipušem skupaj predstavila
Pavčkovo pesnitev za mlade Juri Muri v
Afriki. Bibič je verze recitiral, Lipuš pa
isto besedilo pel ob glasbi, ki jo je sam na-
pisal. Prireditelj je lepo izzvenela in zado-
voljila poslušalce. I. Z.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 10. VIII.

8.35 — 11.30 in 15.30 — 0.35 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
9.25 DELFIN FLIPPER, amer.
nanz., 3/7
9.50 BOJ ZA OBSTANEK, angl.
poljudnoz. serija, 11/12
10.15 NAPADALNOST IN RAZ-
DIRALNOST
KULTURA NASILJA
10.45 VNOVIČ V BRIDESHEA-
DU, angl. nadalj., 12/13
11.20 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
17.55 EP VIDEO STRANI
18.00 DNEVNİK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK
KOT POTOVANJA — MESTA
MOSTOVI: MOST NA SOČI
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
PET PRIJATELJEV, angl. naniz.,
7/13
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
19.54 ZRCALO TEDNA
20.15 V 80 DNEH OKOLI SVETA,
angl. dok. serija, 1/7
21.10 ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz., 13/42
22.00 DNEVNİK 3
22.20 POLETNA NOČ
PRI HUXTABLOVIH, amer. na-
niz., 3/22
POLNOČNI KLICI, amer. nadalj.,
10/17
HOOPERMAN, amer. naniz., 5/10
0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 17.50 35 let z
Aveniki (ponovitev) — 18.45 Skupščin-
ska kronika — 19.15 Bruselj: atletski mi-
ting (prenos) — 21.00 Portorož: Melodije
morja in sonca — 22.30 Atletski miting
(posnetek iz Bruslja) — 23.30 Melodije
morja in sonca — 23.55 SP v košarki,
Jugoslavija:Portoriko

TV ZAGREB

9.50 TV koledar — 10.00 Skrivnostni
otok (slovaška nadalj., 2/13) — 10.30 Ri-
sanka — 11.05 Poletni program — 14.35
Standardizacija informacijskih mrež —
15.05 Ferdy — 15.35 Poročila — 15.40
Program plus (ponovitev nočnega pro-
grama) — 18.00 Poročila — 18.05 TV ko-
ledar — 18.20 Številke in črke — 18.40
Poročila za goste iz tujine — 18.45 Noro,
noredi, norišnica (humoristična serija) —
19.05 Risanka — 19.30 Dnevnik —
20.00 V Cityju (angl. nadalj.) — 21.00
Festival zabavne glasbe Split '90: Koncert
Tereze Kesovije — 21.50 Dnevnik —
22.10 Dubrovniške poletne prireditve —
23.10 Informativna oddaja za goste iz tu-
jine — 23.15 Program plus — 1.25
Poročila — 1.30 Extra program plus

SOBOTA, 11. VIII.

8.35 — 10.50 in 15.30 — 0.55
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
10.40 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
17.55 EP VIDEO STRANI
18.00 DNEVNİK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 IZ TUJIH KUHINJ, ponovitev 8.
dela
18.20 SENCA OPOLDNE, izobraž. od-
daja
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
19.54 UTRIP
20.15 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 OBOROŽEN ROP, angl. film
22.15 DNEVNİK 3
22.40 POLETNA NOČ
PRI HUXTABLOVIH, amer. na-
niz., 4/22
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
11/17
ROŽNATA NANIZANKA, franc.
nanz., 4/8
0.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.15 Danes
skupaj — 18.45 SP v košarki, YU:Porto-
riko (2. polčas) — 19.30 Dnevnik —
20.00 Glasbeni večer — 21.10 Poročila
— 21.25 TV feljton — 22.10 Okno (za-
bavna oddaja) — 23.10 Satelitski pro-
grami

TV ZAGREB

9.20 TV koledar — 9.30 Čebelica Maja
— 9.55 Program plus (ponovitev) —
12.05 Dirka za srečo (angl. naniz., 1/4)
— 13.00 Svetnik (angl. naniz.) — 14.30
Ciklus filmov po delih M. Twaina: Z one
strani Atlantika — 16.00 Rezerviran čas
— 16.20 Vrnitev svetnika (dok. oddaja)
— 16.50 Poročila — 17.00 Narodna
glasba — 17.30 Ulica strahopetcev (TV
nadalj., 2/12) — 18.20 Sedmi čut —
18.30 Živeti z naravo — 19.10 Risanka
— 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Kapitan
Grom in vojaki prihodnosti (amer. znan-

stvenofant. serija) — 20.35 Čas za ljube-
zen (angl. film) — 22.15 Dnevnik 3 —
22.30 Športna sobota — 22.50 Informa-
tivna oddaja za goste iz tujine — 22.55
Program plus — 1.15 Poročila — 1.20
Ekstra program plus

NEDELJA, 12. VIII.

9.15 — 13.10 in 15.30 — 22.55 TELE-
TEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.40 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV
ŽAV
10.30 PET PRIJATELJEV, angl. naniz.
7/13
10.55 ZGODBE IZ MEST — ZVOR-
NIK, zabavnoglasbena oddaja
11.30 DOMAČI ANSAMBLE: ANSAM-
BEL OTTAVIA BRAJKA
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 PRAŠKI PANOPTIKUM, češkos-
lov. naniz., 5/10
17.00 DNEVNİK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 BEAU BRUMMEL, angl. film
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
20.00 POZITIVNA NIČLA, nadalj. TV
Zagreb, 2/6
21.05 ZDRAVO
22.25 DNEVNİK 3
22.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 13.40 F-1 za VN Madžarske
10.00 Oddaja za JLA in igrani film —
16.00 Nedeljsko športno popoldne —
19.30 Dnevnik — 20.00 Razglednice
mest (angl. dok. serija, 3/3) — 20.50 Dru-
ženje s pesmijo (glasb. oddaja) — 21.50
Športni pregled — 22.20 Satelitski pro-
grami

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Snorki (risana seri-
ja) — 10.00 Nedeljsko popoldne — 11.00
Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba
— 13.00 Otok z zakladom (serijski film)
— 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko
popoldne — 16.05 Znanstveno-popularni
film — 17.00 Sort na filmu — 18.45 Ri-
sana serija — 19.10 TV sreča — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Ko nekoč potrkala na
moja vrata (serijski film) — 21.05 Zaba-
vna glasba — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55
Športni pregled — 22.25 Informativna
oddaja za goste iz tujine — 22.30 Program
plus — 0.50 Poročila

PONEDELJEK, 13. VIII.

8.35 — 10.40 in 14.10 — 0.50 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORED ZA OTROKE
NINA IN IVO, 4/9
9.15 ALICE IN NJENA DRUŠČINA,
9/16
9.30 UTRIP
10.00 NACIONALNI FOLKLORNI
ANSAMBL, 1 del
10.30 VIDEO STRANI
14.25 VIDEO STRANI
14.35 ZDRAVO, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
18.00 DNEVNİK 1
8.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK, ponovitev
UTRIP
ZRCALO TEDNA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.40 RADOVEDNI TAČEK
18.55 CVETLIČNE ZGODBE, 12/13
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
20.00 GOSPA MINISTRICA, komedija
TV BG
22.15 DNEVNİK 3
22.35 POLETNA NOČ
PRI HUXTABLOVIH, amer. na-
niz., 5/22
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
12/17
HOOPERMAN, amer. nadalj.,
6/10
0.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 17.55 ali 23.55 SP v košarki
17.00 Satelitski programi — 18.55 Senj
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Klub 10 (za-
bavnoglasb. oddaja) — 20.50 Po sledeh
napredka — 21.20 Igre brez meja —
22.50 Satelitski programi

TOREK, 14. VIII.

8.35 — 11.00 in 15.30 — 0.30 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
ŽIV ŽAV
ALPSKI VEČER
10.50 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
18.00 DNEVNİK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
ČISTO PRAVI GUSAR, 3/5
ZLATA PTICA
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2

19.50 VREME
20.00 MUSIC HALL, franc. nadalj., 1/4
21.00 MONTREUX — JAZZ FESTI-
VAL '89
22.55 DNEVNİK 3
22.15 POLETNA NOČ
PRI HUXTABLOVIH, amer. na-
niz., 6/22
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
13/17
HOOPERMAN, amer. nadalj.,
7/10
0.20 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 17.55 ali 24.00 SP v košarki
17.00 Satelitski programi — 19.00 I.
mednarodni festival pevskih zborov na-
rečnega petja — 19.30 Dnevnik — 20.00
Zabavni torek — 21.00 Žrebanje lota —
21.05 Dokumentarni večer TV BG —
22.35 Satelitski programi

SREDA, 15. VIII.

8.35 — 12.40 in 15.30 — 1.40 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
9.30 GOSPA MINISTRICA, ko-
medija TV BG
11.40 MUSIC HALL, franc. na-
dalj., 1/4
12.30 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
18.00 DNEVNİK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: PO SLEDEH NA-
PREDKA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
MOJA DRUŽINA IN OSTALE
ZIVALI, angl. nadalj., 7/13
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
19.58 ZUERICH: ATLETSKI MITING
23.05 POLETNA NOČ
PRI HUXTABLOVIH, amer. na-
niz., 7/22
POLNOČNI KLICI, amer. nadalj.,
14/17
HOOPERMAN, amer. nadalj.,
8/10
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 21.00 ali 24.00 SP v košarki
17.00 Satelitski programi — 19.00 Pra-
stara ovijalka — 19.30 Dnevnik — 20.00
Film tedna: Sanje po ameriško (amer.
film) — 21.45 Svet poroča — 22.45 Sate-
litski programi

ČETRTEK, 16. VIII.

8.35 — 10.25 in 15.30 — 0.30 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
GRIZLI ADAMS, 18. del amer.
nanz.
ZAKON V LOS ANGELESU, 11.
del amer. naniz.
10.15 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevalk
18.00 DNEVNİK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK
DINARSKI GOZD
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
ČUDEŽNA LETA, amer. naniz.,
9/18
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNİK 2
19.50 VREME
20.00 MIHAILO LOMONOSOV, sov-
jetska nadalj., 2/9
21.20 GALA KONCERT IZ MARIBO-
RA, 2. del
21.55 DNEVNİK 3
22.15 POLETNA NOČ
0.20 VIDEO STRANI

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš
kañal

v novomeškem Kabelskem
razdelilnem omrežju
na kanalu 3

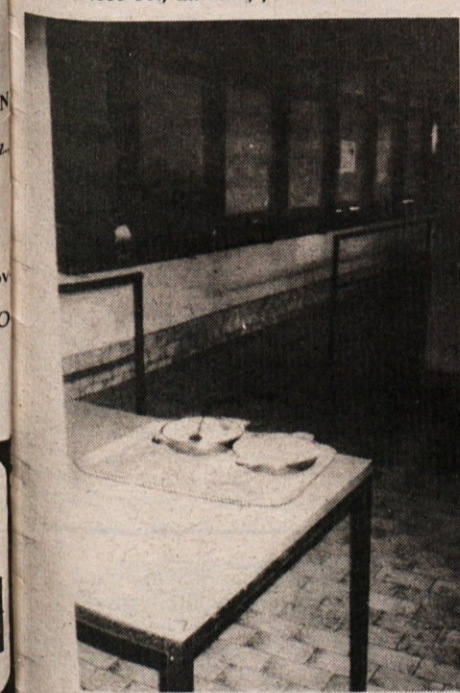
NA KANALU 3 TUDI ASTRA

NOVO MESTO — Od prejšnjega
tedna lahko lastniki priključkov na
novomeško kabelsko razdelilno
omrežje spremljajo tudi različne pri-
vlačne programe s satelita ASTRA,
kot na primer glasbeni MTV, Screen-
sport, PRO 7, SKY in druge. Progra-
me z ASTRE posreduje Televizija
Novo mesto na kanalu 3, kjer oddaja
vsak dan od pol sedme do pol osme
ure zvečer tudi lokalni program VAS
KANAL.

Dob — obračun z neko dobo?

V dobskih zaporih ta trenutek življenja znova teče bolj ali manj po udelanih kolesnicah.

že zvedel širši krog ljudi, zato bi bila najbrž na tem mestu odveč še natančna kronologija upora. Pa pogledajmo raje drugo. Vse kaže, da so stene zaporov in zidov okrog njih postali neka-ko tanjši in da tudi skoznje pronicajo glasovi o spreminjanju življenja v državi. Odmeve burne demokratizacije jugoslovanskega političnega sistema so od zaporov najprej slišali obsojenci v Lepoglavi. Tu je v začetku letošnjega julija prek 300 zaporov začelo gladovno stavko. Uporniki so napisali petico na račun — po njihovih ugotovitvah — nečloveških kazni- niških razmer in tako seveda na rovaš uprave zaporov. Sredi julija so, podobno kot v Lepogla- vi, protestirali jetniki v Stari Gradiški. Dogodki v obeh zaporih so priklicali na kraj dogajanja Vladimirja Seksa, podpredsednika hrvaškega sabora in predsednika komisije za pomilostitve, in Branka Babca, hrvaškega republiškega mi- nistra za pravosodje in upravo. Gladovni stavki v osrednjih hrvaških jetnišnicah sta se zapor- nikom obrestovali dobro. Sabor Hrvaške je sprejel 26. junija letos zakon, s katerim je zni- žal okrog 2.500 obsojencem skupno prisojeno kazen za četrtno.

Zaradi »tankih« zidov so morali slišati za omenjeno hrvaško amnestijo tudi zaporniki v KPD Dob. Sedemindvajsetega julija so začeli zavračati hrano. Stavkovni odbor, ki se je obli- koval v dneh tega mirnega protestiranja in ki se je po številu in sestavi ter po različnosti pogle- dov njegovih članov v dneh gladovne stavke spreminjal, je podpisal nekaj ultimativnih za- htev. Med drugim je zahteval, da zapornikom skupno izrečeno kazen zmanjšajo za tretjino z zakonom o amnestiji. Stavkovni odbor iz odpr- tega dela dobskih zaporov na Hotemežu je po- leg tega zahteval še, da bi po tretjini prestane kazni pustili na prostost obsojence, ki izpolnju- jejo pogoje za tako odpustitev.

Po obiskih dr. Rajka Pirnata, slovenskega republiškega sekretarja za pravosodje in upra- vo, pri stavkajočih zapornikih na Dobu ter raz- prave v republiški skupščini in vsi drugi začeti pogovori o zaporih in kaznovalniki politiki so se- veda nekaj prinesli. Obsojenci na Dobu so pre- nehali stavkati, vsaj začasno. Slovenski izvršni svet pa pripravlja oceno sedanje kaznovalne politike in nov zakon o prestajanju kazni.

Ali se bosta potemtakem v Sloveniji ponovili Lepoglava in Stara Gradiška tudi s tem, da bo slovenska skupščina znižala zaporniške kazni, potem ko sta se že ponovili v svojem prvem de- janju, protestu, čeprav menda mirnejšem?

Seveda so še druga vprašanja. Na primer to, ali naj morebitno znižanje kazni obide katere od obsojencev v slovenskih zaporih? Se pravi, ali naj bo amnestija enaka za vse, torej tako za t.i. politične zapornike, kot tudi za tiste, ki so obsojeni zaradi t.i. klasičnega kriminala?

Zastavlja se tudi vprašanje, ali so vsi obso- jenci žrtve preteklega »ideološko obarvanega« kaz- novalne politike, na katero so opozarjali tudi člani stavkovnega odbora na pogajanjih s pra- vosodnim ministrom, ali pa so v tem pogledu med njimi razlike. Vprašanje si lahko kdo za- stavi samo kot retorično. Toda ali bi se zmotili, če bi ga zastavili kot opozorilo, da je prejšnja in za zdaj tudi sedanja kaznovalna politika ostro kaznovala manjše prestopke in določala milej- še kazni za velike gospodarske prestopke, še posebej članom Zveze komunistov?

Niti ta niti dodatna podobna vprašanja ne podajo vseh razsežnosti slovenske kaznovalne politike, o kateri je dr. Pirnat dejal na pogaja- njih na Dobu, da je možno, da se bo spremenila. Toda z njimi smo samo pri kaznovanju pre- krškov. Na nešteto novih vprašanj pa bi trčili, če bi se lotili vzrokov, zaradi katerih državljani delajo tisto, kar je po družbeni konvenciji treba kaznovati. In zdaj se, da bi iskanje takih vzrokov razkrilo zelo zabrisane meje med bircem in kriminalcem.

M. LUZAR

Slak petič visoko nad oblaki v Ameriki

Lojze Slak, duša in srce priljubljenega narodnozabavnega ansambla Slak ali Slaki, kot jim ljudje zvečinoma pravijo, se te dni, če le ni sobota ali nedelja, ko igra v katerem od sloven- skih krajev na veselici, odpočiva v svojem vino- gradu na Trški gori. Ob trti in dobrem cvičku si nabira novih moči. Za njim in njegovimi fanti je namreč dolgotrajna in naporna turneja po Združenih državah Amerike in Kanadi, in to najbolj uspešna doslej. Obiskal je osem držav in v štiridesetih dneh zaigral več sto svojih priljubljenih skladb, ki jim je prisluhnilo na tisoče ljudi. Z letali in avtomobili je prepotoval na ti- soče kilometrov, ko je igral na prireditvah od Clevelanda do Karibskih otokov.

Slak je preko Velike luže doslej poletel že petkrat, prvič pred 20 leti, ko je na ameriških tleh tako rekoč zaoral ledino in odprl za števil- ne druge slovenske narodnozabavne ansamble pot med naše rojake onkraj Atlantika. Vendar je med dosedanjimi turnejami igral le na prire- ditvah in koncertih za naše rojake in njihove znanke. Tokratna turneja pa pomeni prodor zunaj izseljenjskih krogov. Slaku je prisluhnila Amerika.

»Organizator letošnje turneje je ponovno bi- lo Združenje slovenskih društev iz Clevelan- da,« je povedal Lojze Slak med enim od po- stankov v Novem mestu, ko se je odpravil v

vikend na Trški gori. »Turneje je pripravilo dobro, a zahtevno, tako da smo se v začetku kar nekoliko bali, kako nam bo uspelo. Na koncu pa se je vendar izkazalo kot uspešno. Razen za slovenske rojake smo letos nastopali tudi za širše ameriško občinstvo. Teden dni smo celo igrali v zabavnem središču Disneyland na Flo- ridi v programu, ki je namenjen vsem obisko- valcem pravljicne dežele Walta Disneyja, to pa so turisti z vseh koncev Amerike in sveta.«

Posebnost turneje je bilo tudi igranje na raz- košni turistični ladji Caribbean, ki teden dni kri- žari med Miamijem in Karibskimi otoki in sprejme na svoj krov okrog 1200 potnikov. Gostom so na voljo plavalni bazeni, kino dvo- rane, bari in zabavišča, kjer jih zabavajo izbra- ni ansambli. Slakov ansambel je na krov prišel kot ansambel za zabavo gostov agencije Co- lander. Ko pa je ladijski direktor zabavnega programa slišal Slakove viže, je ansambel vključil v osrednji program, da je slovenske valčke in polke poslušala pestra mednarodna družba. Direktor je takoj ponudil Slaku redno sodelovanje, a daleč je Amerika, slovenski hri- bi pa prelepi.

Nedvomno med uspehe ansambla Slak lah- ko zabeležimo nastop v Meki country glasbe, v sloviem Nashville, kjer se doslej še ni uspelo predstaviti nobenemu od jugoslovanskih na- rodnozabavnih ansamblom ali pevcev. Slaki so nastopili v veliki dvorani, kjer poteka ves čas program country glasbe. Slovenska frajtonari-

Sledi davnih prednikov

O b rednih obhodih arheoloških najdišč smo delavci Zavoda za varstvo naravne in kul- turne dediščine Novo mesto v januarju 1990 na njivi posestnika Alojza Kopina iz Družinske vasi našli veliko lončenih črepinj. Ugotovili smo, da so to deli železnodobnih lončenih po- sod, ki jih je globoko jesensko oranje izrgalo iz grobov, vkopanih v večjo gomilno tvorbo, ki le- ži sredi omenjene njive. Na tem območju se razprostira večje gomilno grobišče, ki je šlo preko 40 manjših in srednje velikih gomil. V zadnjih letih je bilo z grobišči posegi, ob novo- gradnjah uničenih preko 20 gomil. Nekatere od njih so bile že v drugi polovici 19. in v začet- ku 20. stoletja delno ali v celoti raziskane, ne- katere pa so bile še nedotaknjene. Gomile so pripadale naselju, ki je bilo dobro zavarovano in utrjeno in je ležalo na Velikem Vinjem Vrhu, okoli podružnične cerkve sv. Jožefa. Sklenjen niz gomil je potekal od utrjenega gradišča po jugozahodnem grebenu med današnjimi vasi Strelac, Gradenje in se je zaključil pri Družin- ski vasi.

Množica in velikost gomil so že dokaj zgodaj pritegnili strokovno pozornost in tako je v 70. letih 19. stol. z raziskovanjem tega območja pričel preparator deželnega muzeja iz Ljublja- ne F. Schulz. Kot tudi vse nadaljnje izkopavalce so ga zanimalo gomile z bogatimi kovinskimi, steklenimi in lončenimi pridatki. Tu so izkopa- vali še: Jernej Pečnik, J. Kušljan in vojvodinja Meklenburška. Izkopani predmeti pa so prišli tako v muzej v Ljubljano, kakor tudi na Dunaj.

Meseca julija smo zaključili dvomesečno za- varovalno izkopavanje gomile Kopina I., kjer smo na podlagi arheoloških najdb ugotovili, da je bila gomila v uporabi v 7. in 6. stoletju pr. n. št. Pred pričetkom del smo domnevali, da je prazgodovinska gomila v tlorisu okrogle obli- ke, ohranjena do višine enega metra, s preme- rom do 23 m. Po izkopavanju pa se je izkazalo, da je gomila merila 13 m v širino, ostalo širino gomile pa je tvorila razorana zemlja nekoč do- kaj višjega vrha gomile. Našli smo deset gro- bov, od katerih so bili trije žgani, sedem pa je bilo skeletnih. Nekateri grobovi so bili v celoti ohranjeni, več pa je bilo z vsakoletnim oranjem poškodovanih. Po dokaj številnih lončenih čre-

pinjah, ki so bile najdene po vsej površini gomi- le, sklepamo, da je bilo nekaj grobov v celoti uničenih, ohranili so se le posamezni deli pra- zgodovinskih lončenih posod, ki pa so pestrih oblik in mnoge od njih celo barvane.

Kot smo ugotovili, so bili grobovi vkopani v plašč gomile v krogu. V dveh primerih smo po ostankih lesa ugotovili, da so pokojnike poko- pali v krsti. Večina grobov je bila ženskih, saj so najdeni nakitni predmeti v grobovih pripa- dali ženskam, le en grob je poleg velike, bogato okrašene lončene posode vseboval tudi dve že- lezni sulični osti — pridatke, ki so značilni za moške grobove. Posebno mesto v gomili za- vzema grob 4, kjer smo poleg štirih lončenih posod in treh keramičnih vijčkov našli še bogat stekleni, jantarni in bronasti nakit. Tako smo v skoraj 3 m dolgem in 1 m širokem grobu našli dve bronasti zapestnici, dve bronasti sponki — fibuli, dve jantarni in eno stekleno ogrlico in nekaj bronastih lasnih obročkov. Skelet po- kojnice se v dolenski kisli zemlji ni ohranil, vsi predmeti pa so ležali v grobu na mestih, kjer so bili v času uporabe. Tako smo lahko rekon- struirali položaj telesa v grobu. Posebno zani- mivost pa je v grobu predstavljal kupček bronas- tega in steklenega nakita — bronasta sponka, dve nanožnici, bronast valjček — obesek scep- tra s posameznimi trikotnimi obeski — ter ogr- lica iz velikih, modrih steklenih jagod. Ob vsem tem pa se je ohranilo tudi še nekaj koščkov tkanine. Po teh najdbah smo sklepali, da so v grob položili tudi vrečko ali mošnjiček z dodat- nim kompletom nakitnih predmetov.

V grobovih prevladujejo lončeni predmeti — manjše, nekaj cm velike posodice in večje, kva- litetno žgane posode na nogi z bogatim okras- jem. Vsi najdeni predmeti sodijo v čas starejše železne dobe in so za ta čas na Dolenjskem do- kaj običajni.

Pri arheološkem izkopavanju so sodelovali študentje arheologije iz ljubljanske univerze in univerze iz Innsbrucka, delo pa je vodil podpi- sani. Zavarovalno izkopavanje je zajelo le del njive posestnika Kopine, pokazalo pa se je, da leže grobovi prazgodovinskih prebivalcev Do- lenske še po ostale delu njive in v bližnjem gozdu. Za njihovo zaščito bo potrebno narediti mnogo več, kot je bilo storjenega do sedaj. Tudi še tako dobra in popolna zakonodaja ne more nadomestiti zavesti ljudi, ki tu živimo in nada- ljujemo delo davnih prednikov.

BORUT KRIŽ

ca in naše viže so se dobro obnesle, kar dokazu- je med drugim tudi to, da se je menedžer osebno zahvalil kongresniku Danyju Eckartu v Was- hingtonu za priporočilo in rekel, da imajo Slaki odprto pot za nastop v Nashville, kadar bodo prišli v Združene države. Kongresnik Eckart, ki je najverjetneje posredoval za nastop Slako- vega ansambla, že dvajset let, od prve turnee naprej, je velik ljubitelj in prijatelj Slakov.

Najbolj prirčno pa vseeno ostaja igranje za slovenske rojake. Slakovi koncerti po številnih krajih, vsega skupaj jih je bilo 37, so bili vsi ze- lo dobro obiskani. Kjer je nastopal, ni bilo v dvorani niti enega prostega kotička več. Vese- lje v srcih izseljencev in tudi kakšno solzo na lice pa so z vabilo številne melodije, ki so med našimi rojaki morda še bolj priljubljene kot pri- nas doma: Visoko nad oblaki, Goodbye Ameri- ca, Hej prijatelji, Glas Harmonike, Ne prižigaj luči.

V Clevelandu se je Slak srečal s slavnim ameriškim astronautom Johnom Glen- nom, znanim kot prvim Američanom, ki je v vesoljski ladji obkrožil Zemljo.

»Največ slovenskih poslušalcev se je kot vedno zbralo na Farmi, kot pravijo naši rojaki rekreacijskemu središču, ki so si ga uredili pri Clevelandu,« pripoveduje Lojze Slak. »Tam imajo najrazličnejša srečanja in piknike. Na Farmi nastopamo po dva dni vsakič, ko pride- mo v Ameriko. Zbere se od pet do šest tisoč lju- di in to je res enkratno. Letos smo sodelovali tudi na festivalu narodnosti, ki je bil v Clevel- landu. Slovenska nara- ba skupnost se je v po- vorki predstavila z vozom, na katerem je bila velikanska frajtonerica, ob nji pa jaz kot muzikant.«

Po povorki so Slaka predstavili slavnemu Američanu Johnu Glennu, ki je kot ameriški astronaut leta 1962 obkrožil zemeljsko kroglo in naznanil, da se Amerika vključuje v vesolj- sko dirko s Sovjetsko zvezo. Glenn se je pošalil na račun velikanske harmonike na slovenskem vozu in povprašal Slaka, ali je bilo nanjo težko igrati.

Zdaj so Slaki spet doma. Pomen njihove tur- neje po severnoameriškem kontinentu je ne- dvomno tudi ta, da so prispevali drobec k temu, da nas Slovence po svetu vsaj po imenu, če ne drugače, pozna nekaj več ljudi. Za prihodnjih pet let, kolikor v povprečju mine med njihovimi potovanji v Ameriko, bodo v glavnem zabavali naše ljudi, prek meje pa bodo skočili le v Avstri- jo in Nemčijo, kamor jih pogosto in redno vabi- jo. Povsod tako in tako ne morejo biti. Ne sme se namreč pozabiti, da so Slaki v bistvu amate- rski ansambel, saj so člani ansambla redno zaposleni.

Na Dolenjskem Slak ne nastopa pogosto. Ena redkih priložnosti slišati priljubljene me- lodije, ki se uspešno prebijejo tudi po lestvici Studia D in Dolenjskega lista, bo v nedeljo, 26. avgusta, ko bo nastopil v Mirni Peči.

M. MARKELJ

Turizem, državna prostitucija

Jugoslavija ni več obljubljena turistična dežela. Najprej zaradi vse večje politične nestabilnosti, še bolj pa zaradi norosti naših namišljenih turističnih strokovnjakov, ki so se vedno prepričani, da so sonce, morje ter postelja alfa in omega pridobivanja denarja. V svoji balkanski ošabnosti niti korektno gostoljubni nismo več, avtor teh vrstic je na lasne oči videl, kako so skupini sparjenega vina pijanih Nemcev spekli ribe na žaru z ogljem, namočenim v nafto. Dogodek je bil pravilo in ne izjema, kar dokazuje tudi gostiteljev izgovor, češ da jim je bilo slabo zaradi morske bolezni.

Nekaj milijonov podobnih nesramnosti, ki so se kopičile iz leta v leto, je te dni izbruhnilo na svetlo v obliki statističnega podatka, da je v tej sezoni domačih gostov za četrtino manj, tujih pa skoraj za petino (17 odstotkov).

Temeljni vzrok neprihoda turističnih ovac v jugoslovansko stajo za striženje so brez dvoma nesramno visoke cene, čeprav so turisti iz zahodne Evrope zaradi naraščajoče blaginje sicer pripravljeni zapraviti do 5 odstotkov več kot lani. A kaj so ti odstotki ob podatku, da so naše brezalkoholne pijače (če cene primerjamo z avstrijskimi) za 140 odstotkov dražje, alkoholne za 95, konzervirana povrtnina za 290, marmelada za 331, čokolada za 316, sadje in zelenjava za 150, higienski in drugi papirnati proizvodi so za 162, lahka tekstilna galanterija pa za 86 odstotkov dražji od avstrijske. Steklenica boljšega vina v boljši restavraciji stane to-

liko kot polna enodnevna oskrba v hotelu kategorije B, če je bil aranžman sklenjen agencijsko.

Zanimivo pri tem je, da cen ne navijajo družbeni in zasebni hotelirji, gostinci ter trgovci. Oni bi bili radi čim cenejši (to lekcijo so že vzeli), vendar ne morejo, ker je roba, ki jo predelujejo v turistično ponudbo, predraga, neznansko pa so se povečale tudi najrazličnejše in preštevne občinske ter državne dajatve. Jugoslovanski turizem mora plačevati stroške neracionalne in nerentabilne proizvodnje za splošno potrošnjo, za vratom pa mu stoji tudi predraga država. Ravno tista, ki trdi, da je turizem jugoslovanska orientacija.

Mi, navadni smrtniki, upamo, da bo ta orientacija kmalu izgubila vse zobe. Potem ne bomo več turisti, bomo le navadni popotniki, ki so za običajen denar prišli na obisk v planine ali na morje. Dobrodošli ali ne bomo kot ljudje in ne kot turisti. S turizmom je namreč v večjem delu Juge tako, da je beseda turist sinonim za norca, ki si ga domorodci podajajo iz rok v roke in ožemajo. Turist je psotka, ukvarjanje s turizmom pa precej nečastno, skoraj služabniško delo, komaj združljivo z našim svobodnjaškim slovenskim duhom. Sicer pa je, če gledamo globalno, turizem res vsedržavna prostitucija, ki bo v naslednjih desetih letih dokončno do tolkla okolje in veliko ljudi za vedno odvadila poštenega dela.

MARJAN BAUER

Dobri časi za suho sadje?

Na jugoslovanskem trgu bi lahko letno prodali okrog 50.000 ton suhega sadja. Precejšnje možnosti pa se ponujajo tudi na tujih tržiščih. Na Medobčinski gospodarski zbornici za Posavje so spobudili nastanek Nature d.o.o. prav zavoljo teh neizkoriščenih možnosti, ki se ponujajo našemu kmetijstvu kot dopolnilni vir zaslužka. Nature, ki naj bi poskrbela za marketing in domačo blagovno znamko, stpomagali ustanavljati še temeljni organizaciji kooperantov iz Brežic in Sevnice, medtem ko so Krčani ostaline kako ob strani, kot da bi se bali konkurence kakšnemu njihovu programu. Med družbeniki Nature pa so se s svojim ustanovitelskim deležem izkazali še ljubljanski Grad d.o.o., krška tovarna Videm, celjski Razvojni center in sevnški obrtnik Karel Slemenšek.

Prav Slemenškov prispevek k Naturi je bil največji, ali pa vsaj najbolj oprijemljiv, saj je ta 47-letni obrtnik razvil in v novi delavnici v Boštanjju začel izdelovati posebne sušilnice za sadje, zelenjavo in zelišča. Razumljivo je, da je obrtnikov interes bil predvsem, kako svoje znanje in vložen kapital čimprej vnovčiti. Zato se je z novimi izdelki že pojavil na mednarodnih sejnih v Zagrebu in Celju, Natura d.o.o. pa naj bi poskrbela še za kaj več kot za promocijo sušilnic in pripadajočih naprav.

»Več kot 20 let je trajalo, da sem prišel do primerne delavnice z vsemi potrebnimi stroji za kovinsko galanterijo, kar je naša osnovna de-

javnost. Ukvarjamo pa se še s predelavo plastičnih mas. Termoregulatorji so eden naših najbolj znanih izdelkov. S tem in še nekaterimi drugimi izdelki smo očito konkurenčni družbenim podjetjem, to pa pomeni, da smo dosti cenejši in dovolj kakovostni. Zato imamo že dolgoletne stike s Heliosom iz Banovičev, delamo pa tudi za druge izdelovalce peči. V obratovalnici je zaposlenih 5 delavcev. V lastni orodjarni znamo narediti marsikakšno orodje. Zakaj to pripovedujem? Če upoštevam to, da sem pri svojih letih med najstarejšimi obrtniki v sevnški občini, saj imam obrt od leta 1966, potem lahko le poudarim, da pri nas obrtnikom še zmeraj preveč energije pobere to, da si nabavimo osnovna sredstva in potem ne ostane več dosti moči za ustvarjalnost, za nove izdelke. In ob tem dejstvu, da čas neusmiljeno hitro teče, moram, žal, ugotoviti še to, da so se tudi stvari okoli Nature d.o.o. vse počasi sušale; veliko je bilo dogovarjanja, pa, vsaj zame, bolj malo haska. Marsikaj pri tem mi ni bilo jasno in se bojim, da bi čakal še nekaj let, ako se ne bi povezal še s podjetno Brezo d.o.o. z Bučke. Očitno ima zasebna pobuda pri nas še številne neizkoriščene možnosti in lepo prihodnost,« je povedal Karel Slemenšek.

Doslej je prodal 15 sušilnic, tudi v Bosno, Trebnje, Šmarje pri Jelšah. Tamkajšnji kmetijski kombinat je najbolj resno vzel povabilo MGZ za Posavje in Nature d.o.o. za poslovno sodelovanje, zato naj bi te dni na Kozjansko romalo več sušilnic. Samo v avgustu morajo v Slemenškovi delavnici narediti 25 sušilnic brez kurišča. Posel je, kot kaže, dobro stekel, čeprav še ni razlogov za preveliko zadovoljstvo. Vedeti

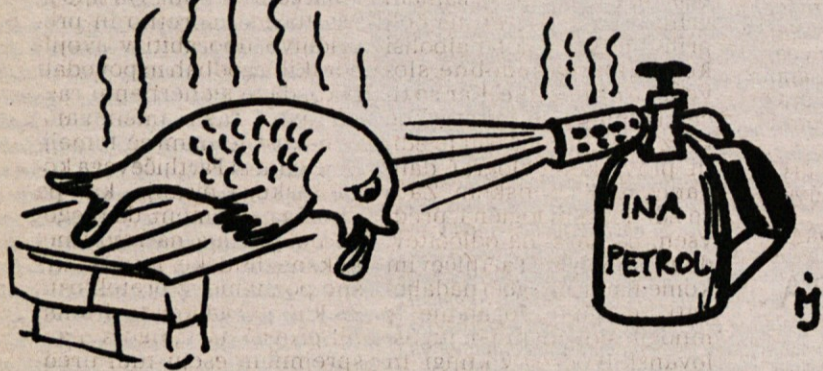
je treba, da je zlasti v manj razvitih okoljih še veliko zdravega, neškropljenega sadja, predvsem jabolk in hrušk, ki zvečine zgnije. Lahko pa bi na marsikateri kmetiji zaslužili še kakšen dinar, če bi sadje, ki zdaj propada, posušili v sušilnicah, kakršne izdeluje Slemenšek. Na prave brez kurišča stanejo okrog 7 tisočakov, s kuriščem na drva dvakrat toliko, z oljnim gorilcem pa okrog 21.000 dinarjev. Sušilnica je kot peč za centralno kurjavo, prirejena, da se sadje na vgrajenih lesah iz lesa in plastičnih rešetk lahko naglo posuši, ne da bi prišlo v stik z dimom ali se celo vžgalo.

»Ko mi je prišla v roke še nemška literatura, sem vedel, da sem na pravi poti. Nemci namreč sušijo s paro zelo velike količine sadja, zelenjave itd., pri naših sušilnicah pa gre za toplovodni sistem, nizkotlačne centralne kurjave, kjer so temperature nižje kot pri sušenju s paro, se pa sadje ali zelenjava zelo lepo osuši, ohrani videz in predvsem vonj. Primerjajte vonj vegete in naše zelenjavne začimbe, pa boste ugotovili, da nima naša poskusna začimba nikakršnega lekarniškega vonja. Sicer pa sem se odločil za prositi za mnenje o začimbah iz naravnih sestavin še Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, pa tudi v večjih kuhinjah bodo verjetno lahko prispevali kakšen dragocen nasvet ali mnenje,« je razkril nekaj svojih poslovnih potez Slemenšek.

V njegovih sušilnicah se zelenjava posuši najmanj do 5 odstotkov vlage, sadje pa je vsebuje še okrog 15 odstotkov. Zatorej se ob primernem skladiščenju lahko zelo podaljša življenjska doba, zlasti še zelenjave, ohranijo se mnoge hranilne snovi in vitamini. Naposled povedo povedati očanci in mlajši, da so jih nekdanji krhljivi držali pokonci, ko ni bilo kaj jesti. Taka hrana je bila menda dostikrat edino, kar so dobili med vojno ranjenci v partizanskih bolnišnicah.

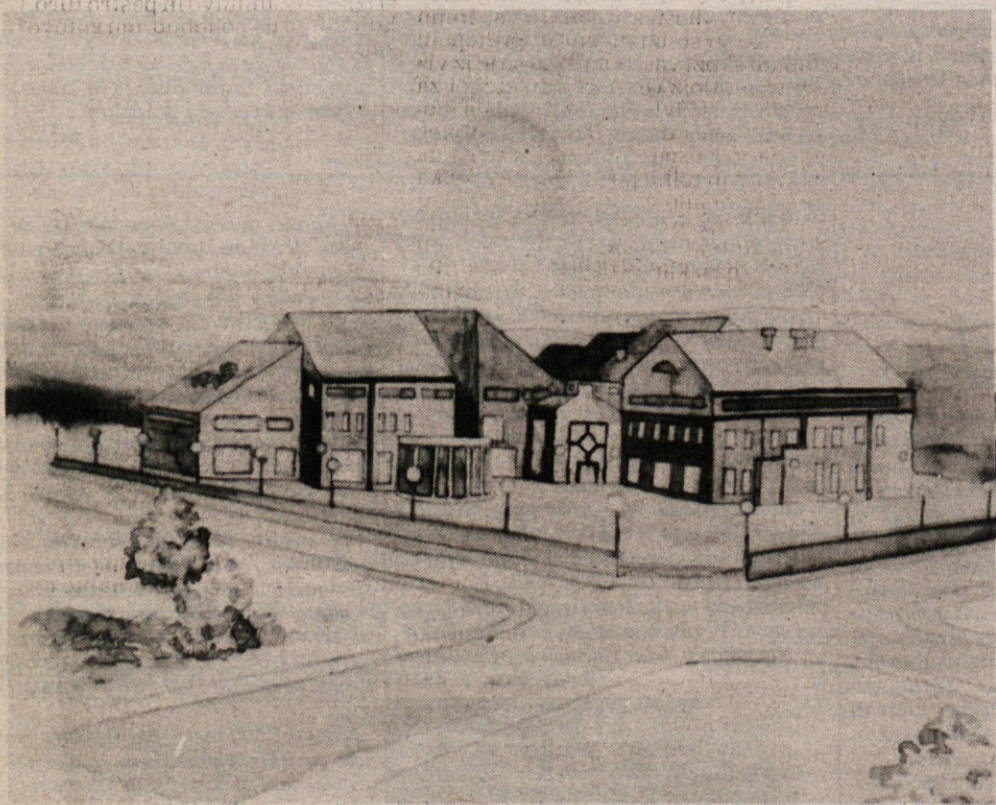
Včasih so sušili sadje po nekaj dni, zdaj lahko v sušilnici naenkrat posušijo okoli 150 kg jabolk, narezanih na krhlje, v 24 urah, na kolubate narezana jabolka pa sušijo od 8 do 10 ur. Slive, s koščicami vred, zdaj posušijo v 30 do 36 urah. Slemenšek, ki rad z odprtimi očmi potuje po svetu (mimogrede: obredel je že vse kontinente razen Afrike), je na Sri lanki (Ceylon), poskusil z naravnim sušenjem papaje in banan. Te je sušil kar 5 dni, medtem ko so mu ananas prej jedli krokari. V svoji sušilnici lahko posuši banano v 8 urah. S podjetnikom z eksotičnega otoka v Indijskem oceanu se je dogovoril, da mu Slemenšek pošlje svojo sušilnico brezplačno, to pa bi lahko bil zameetek izvoza posušenega južnega sadja v Evropo. Tvegano, brez tega ni podjetništva.

P. PERC

MOJI NOVI POSLOVNI PROSTORI BODO:

NA CESTI HEROJEV, AVTOBUSNA POSTAJA
NOVI TRG V NOVEM MESTU IN
V POSLOVNO-TRGOVSKEM CENTRU V METLIKI,
SEVEDA!

Oglejte si načrte sodobnega objekta, pogovorite se s Pionirjevimi strokovnjaki, pozanimajte se za možnosti kredita in se odločite!

V Pionirju vemo, da v današnjih časih nakup poslovnega prostora ali lokala zahteva premišljeno odločitev. Pokličite nas na telefon (068) 21-826 ali 23-686 ali pa nas obiščite v Novem mestu, Kettejev drevored 37, kjer vam bodo naši strokovnjaki radi svetovali in pomagali pri odločitvi.

PIONIR

STUDIO MI

JELOVICA

PRODAJNI POGOJI ZA STAVBNO POHIŠTVO,
LESENE OBLOGE, VRTNE GARNITURE
IN MONTAŽNE STENE

- ZNIŽANJE CEN DO 20%
- POPUST za plačilo v gotovini 10%
- OBROČNO ODPLAČEVANJE 1 + 4 mesece
 - 30% polog
 - 6% obresti za dolžni znesek
 - minimalna vrednost kredita 3.000,00 din

OPOMBA: Odložitev plačila po enakih pogojih lahko dobijo tudi člani stanovanjskih zadrug, ki so sklenile tak način prodaje s pogodbo Jelovice.

- BREZPLAČNI PREVOZ do oddaljenosti 100 km od poslovalnice ali predstavništva za nakup stavbnega pohištva nad 9.000,00 din in za nakup oblog nad 4.500,00 din

- PRODAJA STAVBNEGA POHIŠTVA Z MONTAŽO

INFORMACIJE IN PRODAJA:

JELOVICA — PREDSTAVNIŠTVO NOVO MESTO
OB POTOKU 5, TELEFON: 068-22-772
DELOVNI ČAS: OD 8. DO 16. URE IN
1. IN 3. SOBOTO V MESECU OD 8. DO 12. URE

Oluzoria

DACHAUSKI PROCESI

Preko 900 gosto tiskanih strani obsega knjiga Dachauski procesi, ki je nedolgo tega izšla pri založbi Komunist. Gre za raziskovalno poročilo z dokumenti, ki ga je pripravila skupina zgodovinarjev in pravnikov, katerih naloga je bila, da raziščejo z zgodovinske in pravne plati dogajanje, ki je v javnosti že precej časa znano pod nazivom dachauski procesi.

Naši priznani strokovnjaki so se problema lotili kot eminenega strokovnega in političnega vprašanja, ki je povrh vsega še zelo občutljivo, nalogo pa so izpeljali odgovorno in strokovno. Niso se lotili vprašanj rehabilitacije in moralnih vrednotenj, marveč so se strokovno in kritično analizirali zgodovinski in pravni problem in osvetlili del naše zmolčane in zakrite bližnje preteklosti. Kot so zapisali v uvodu v knjigo, pri njihovo delo odpira pot k nadaljnjemu znanstveno-kritičnemu vrednotenju novejšega zgodovinskega razdobja, ki še vedno skriva, poleg znanih pozitivnih zgodovinsko prelomnih dogajanj, pomembnih za razvoj in usodo slovenskega naroda, tudi množico dogodkov, ki so objektivno pomenili stranpoti in napake.

Knjiga je vsebinsko zgrajena iz dveh delov. V prvem so objavljene študije in strokov-

na pomagala, v drugem pa je izbor dokumentacije z opombami. Avtorji zgodovinskih in pravnih študij so Branko Zihlerl, Martin Ivančič, Dušan Nečak, Peter Kobe in Ljubo Bavcon.

Knjigo Dachauski procesi bi lahko označili kot potrdilo zmage razuma nad ideologijo. Morda bo tudi prva v seriji podobnih obsežnih analiz drugih pojavov, po katerih strokovnem pretresu ključne sedanjosti in še bolj prihodnosti.

M. MARKELJ

VRAČANJE V ČAS

Cvetko Zagorski je bil eden od tistih »nevarnih« ljudi, ki so lepega dne zgodaj zjutraj na divje trkanje odprli vrata svojega doma in zagledali dvojico ali več policijskih agentov, ko so jih povabili na »pogovor«. »Pogovori« pa so se v tistih prvih povojnih letih običajno podaljšali v dolge mesece preiskovalnega zapora in leta bivanja v zaporih in v taboriščih, v samicah in v tolčenju kamenja pod razbeljenim nebom Golega otoka. Vsa »nevarnost« teh ljudi pa je bila običajno le v tem, da so mislili s svojo glavo in po svoje.

Kako se je osvobodilski zanos sprevračal v obračunavanje med nekdajnimi sodelavci, kako so se velike ideje izrojevale v umazana dejanja, kako so se drobni studenčki sumničenj zlivali v potoke in reke, ki so potegnile v vrtnice norosti tisoče ljudi, vse to skuša Zagorski odkriti v svoji novejši knjigi Vračanje v čas, ki je izšla pri Založbi Borec. Knjiga je pravzaprav nadaljevanje njegove prve knjige Vračanja k sebi, v kateri je opisal svoje življenje do osvoboditve. V teh avtobiografskih zapisih, ki jih odlikuje enak čut za vestno beleženje dogodkov, imen in misli kot v prvi knjigi, hkrati

ko so zapisi napisani v tekočem in zares omikanem jeziku, Zagorski razčlenjuje svojo življenjsko in duhovno pot od prvega dne osvoboditve do trenutka, ko se je začela njegova pot Golootočana. Ko razčlenjuje svojo usodo, razkriva usodo mnogih drugih ter kaže na silnice, ki so oblikovale takratno družbo.

V zapisih bo bralec spoznal veliko število znanih in manj znanih osebnosti. Prenekateri podrobnost se mu bo razkrila in z njo tudi vzgoni osebnostnih sprememb, ki so bile pri nekaterih osebnostih presenetljive. Tisti, ki razmere bolje pozna, bo pod kratkimi ali okrnjenimi imeni spoznal akterje, manj poučen bralec pa bo pač ostal brez rešenih imenskih rebusov. Ta nedoslednost v uporabi kratic, celih imen ali vzdevkov je skoraj edina stvar, ki bi jo knjigi lahko očitali. Čemu skrivati ime, ko so mnoga povsem razpoznavna?

M. MARKELJ

SLADKA GRENKOBA

Vse več slovenskih pesnikov, tudi starejših in že dolgo uveljavljenih, se odloča izdati svoje zbirke v samozaložbi. Razlogi za to so kaj različni, objektivni in tudi osebni, skoraj izključno pa je, da bi pri znan avtor na ta način hotel plasirati manj vredno delo.

Tudi Jože Smit je svojo zadnjo zbirko izdal s svojim denarjem. To je Grenki med, pesnikova dvajseta samostojna knjiga, če ne upoštevamo njegovih del za otroke in prevodov. Tudi s pričujočo knjigo, ki jo je opremil in z grafičnimi pripevi obogatil Jože Ciuha, se Smit bralecem pred-

stavlja kot tenkočuten lirik. Kot pesnik, ki zna v sebi in okrog sebe prisluškovati zase in za nas.

Središčni motiv poezije Grenkega medu je ljubezen. A ko pesnik pravi »imeti rad«, tega ne povezuje samo z žensko. Njegova ljubezen je mnogo širša, je obča. Je gibalno življenja, nekaj, kar utemeljuje svet. Ljubezen pa se kaj rada tudi zlorabi. Takrat se marsikaj izpridi in začne sprevračati v neprijaznost.

JOŽE SMIT

GRENKI MED

Pesnik gleda na ljubezen premišljeno in izkustveno. Z nekakšno distance, pa čeprav je nenehno v njeni oblasti. Ljubezen je treba (do)živeti, ne samo govoriti o njej. Kajti ljubezen tudi pomirja in je potem tudi smrt lažja. Laže se spraviš sam s seboj, z drugimi ljudmi in stvarmi. Minevanje manj boli.

A vendarle boli. In če pesnik imenuje vse, kar lepega veže ljubezen na človeško življenje, med, potem je spoznaje, da se lahko v tem marsikaj spridi, spreverne, predvsem pa, da je tudi najlepše zapisano izginotju, grenčica. Pesnik pravi vsemu skupaj — grenki med.

Velja ga poskusiti, velja prebrati to knjigo pomirjujoče lirike.

I. ZORAN

NOVA KNJIGA O VENETIH

Ko je lani izšla knjiga Veneti, naši davni predniki, je seveda dvignila obilo prahu, saj je zaokrožila številna dotedanja raziskovanja in ugotovitve, ki

so jih marljivo zbirali Joško Šavli, Matej Bor in Ivan Tomažič, naši trije venetologi, kot jim pravijo, ter postavila nekatere priznane resnice »uradnega« zgodovinskega podvelik vprašaj. V strokovnih krogih vse od takrat teče precej ostra polemika, ki pa ji običajni bralci ne sledijo, saj gre za zapletena jezikovna ali druga zelo strokovna vprašanja.

Zato je Ivan Tomažič pred kratkim izdal knjigo Novo sporočilo knjige Veneti, naši davni predniki, ki prinaša strnjen in bolj poljuden prikaz osnovnih argumentov, na katerih sloni venetska teorija, se pravi takšno videnje zgodovine, ki Slovence postavlja kot avtohtoni narod na ozemlje, kjer bivamo že tisočletja. Nismo priseljenci iz nekakšnih zakarpatskih močvirij niti nezgodovinski narod, pač pa star evropski narod s staro in častljivo kulturo in zgodovino.

Knjiga je opremljena s številnimi zemljevidi, fotografijami in ostalim likovnim gradivom, ki besedilo nazorno pojasnjuje. Marsikdo bo zaradi strnjenosti novo Tomažičevo knjigo raje prebiral kot prvo. Tistim, ki jih venetska problematika bolj zanima, pa ostaja na voljo prejšnja knjiga o Venetih.

M. MARKELJ

PARTLJIČEVE USPEŠNICE

Tone Partljič je, če upoštevamo preverjeni odziv gledališkega občinstva in tudi kritike na njegova odrska besedila, nesporno v samem vrhu: je najbolj igran, najbolj priljubljen in sploh najboljši komediograf sodobne slovenske dramatike. Kar se tiče slednjega, je tako rekoč brez konkurence, saj je edini pravi komediograf danes na Slovenskem. Zato se zdi povsem logična, predvsem pa naravna odločitev, da se najboljšim Partljičevim komedijam omogoči nadaljevanje uspešno dogajanje z mnogih slovenskih in jugoslovanskih odrov v knjigi. In takšna knjiga je zdaj po zaslugi založbe Slovenska knjiga, ki jo je izdala, in njenih sodelavcev, ki so jo pripravili

I. ZORAN

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

(12)

JAMA JUNAŠKE SMRTI

Na skali tik nad cesto, ki pred Starim gradom ostro zavije skozi vsek, sva pazila vzdano ploščo, ki opozarja na pragične dogodke med zadnjo vojno, ki so se dogodili v neposredni bližini gradu in v nekoliko bolj oddaljenih Beceletovih jami.

Ta plošča je edino znamenje, ki opozori popotnika, ki potuje tu okoli, da se nahaja na prizorišču tragičnih in slavnih dogodkov iz narodnoosvobodilnega boja. Plošča sporoča, da so italijanski vojniki na jasi, tik nad mestom, kjer je vzdana, 26. septembra 1942 ustrelili dvajset talcev iz okoliških vasi. Nedolžni ljudje so morali po zločinski logiki zastraševanja prebivalstva plačati s svojimi življenji smrt italijanske oficirja in vojaka, ki sta padla nekaj dni poprej, ko je okupatorska vojska oblegala Beceletovo jamo, v kateri so se skrivali aktivisti OF.

A kdor hoče k Beceletovi jami, potem ko je spominskega obeležja zvedel, kje se nahaja, mora po cesti nazaj proti naselju Zagrad in ob potoku Lešnica do prvega križišča poti, kjer skrene desno, po nekaj deset metrih pa zavije levo v gozd. Pot do kraške jame, ki kot naravna zanimivost seveda ni nič posebnega, slovi pa kot prizorišče junaškega boja in smrti slovenskega narodnega heroja

Vinka Paderšiča-Batreje, najde le, kdor ve zanj. Midva sva morala povprašati zanj, saj ni ne ob glavni cesti ne ob stranski poti prav nobenega znamenja ali kačipota, ki bi popotnika usmeril na pravo mesto. K sreči so ob koncu tedna v bližini vikendaši ali pa kak domačin, ki pokaže pot do res skrite jame.

Prav zgledno za dohod do jame ni poskrbljeno, morala sva se prebijati skozi visoko in gosto podrast, da sva prišla do nje. Tik nad ozkim vhodom je vzdana manjša plošča, ki so jo ob dvajsetletnici osvoboditve Batreje in njegovim tovarišem v spomin postavili dolenski jamarji, združeni v klub, ki nosi ime po tem narodnem heroju. Na večji skali zraven pa je vzdana večja plošča, ki je jedrnat sporoča, kaj se je zgodilo, ter naštevata imena ustrelenih aktivistov. Postavilo je Krajevni odbor Zveze borcev NOV Otočec.

POKAZALA JO JE IZDAJALSKA ROKA

Dogodki so tiste daljne jeseni leta 1942 tekli takole. Od 12. do 22. septembra je potekala šesta faza italijanske ofenzive, ki naj bi počistila ljubljansko pokrajino banditov in njihovih simpatizerjev, kot se je takrat govorilo. Dolenjskega območja med nemško-italijansko razmejitveno črto na severu ter reko Krko na jugu in vzhodu se je lotila divizija Cacciatori delle Alpi (alpski lovci) ob sodelovanju premičnih oddekov divizije Isonzo (Soča) in bele garde iz okolice Novega mesta. Partizanske enote so se umaknile na varnejša območja, številni aktivisti OF in Partije pa so si morali poiskati začasna skrišališča in zatočišča.

Aktivisti, ki so se tisti čas zadrževali na območju Otočca, so poiskali skrišališča tudi v tamkajšnjih kraških jamah. Član okrožnega odbora OF Novo mesto Vinko Paderšič-Batreja, član podokrožja OF Šmarjeta Vinko Kos, član podokrožnega komiteja KPS Šmarjeta Alojz Gregorič, sekretarka rajonskega komiteja KPS Šentpeter Franciška Sajevec in njen mož Franc so se pred italijanskimi vojniki, ki so prečesavali teren, zatekli v Beceletovo jamo. Toda za skrivališče je vedel tudi Žurov Pepi, ki je Italijanom izdal zaupano mu skrivnost. Ne skrivališča in ne aktivistov bi Italijani sami nikoli ne odkrili. Tako pa so jama 23. septembra zjutraj obkolili. Takoj ko se je začelo streljanje in treska-

nje bomb, je iz jame planil izdajalec in se pridružil italijanskim vojakom. Prvoborec Gregorič je streljal za njim, vendar ga ni zadel, pač pa je krogla zadela in ubila italijanskega oficirja.

Dogodke pri Beceletovi jami je živo opisal Boris Kuhar v knjigi Spomeniki naj govore in najbolje je, da mu kar prisluhnemo.

»Italijani so jama napadali kot obsejdeni. Obstreljevali so jo z minami in ročnimi bombami. V jami pa so se junaki držali... Italijani so jim večkrat zavpili: Predajte se! Toda šele Žurov Pepi jih je kasneje zvabil iz jame, češ da se jim ne bo nič zgodilo. Nasledil so mu vsi razen Paderšiča, ki ni hotel o predaji ničesar slišati. Ostal je v jami in se naprej boril sam... Italijani so besneli, ker jim je kljuboval en sam upornik v jami. Še bolj srdito so navalili nanjo. Toda strelji iz Batrejeve puške jim niso pustili blizu... Prekaljeni politični borec, organizator OF in vstaje pod Gorjanci je na vse napade Italijanov odgovarjal s karabinko. Dva dni je vzdržal v težkem, neenakem boju. Nato mu je začelo primanjkovati streliva. 24. nabojev je še imel tisti dan, ko so Italijani iz Novega mesta privlekli plinske bombe in začeli spuščati v jama plin. Junak Batreja je 23. nabojev izstrelil v Italijane, z zadnjim pa si je sam vzdel življenje. Tako je padel Vinko Paderšič-Batreja, ki je bil za svoje junaštvo razglašen za narodnega heroja.«

A tudi ujetim aktivistom in aktivistkam smrt ni prizanesla. Skupaj s še dvema terenkama, Meri Becele in Fani Kraševce, so jih italijanski vojaki zvezane odveli v Šentpeter, jih zmagoslavno vodili skoz vas in jih zasmehovali. Po zaslišanju in mučenju v tamkajšnji osnovni šoli so jih obsodili na smrt.

Dekleti sta sodbo težko sprejeli. Bili sta v najlepših mladeniških letih in življenje se je zanj ušlo komajda dobro začelo. Prebivalci Šentpeterja imajo še živo v spominu, kako sta dekleti na oknu šole prosili in kričali, da bi radi še živeli. »Ne nas ustreliti! Rešite nas!«

A kdo bi ju lahko rešil iz neusmiljenih rok. Tako kot mnoga druga slovenska dekleta in fantje sta morali tudi onidve vzeti slovo od mladega življenja. Kako hudo je mlademu, življenja polnemu človeku umreti, pa si skoraj ne moremo predstavljati. Takšne izkušnje so zunaj običajnih možnosti življenja.

Smrtno obsodbo so izvršili naslednji dan, 24. septembra, na morišču za vasjo. Z zajetimi aktivisti iz Beceletove jame in obema dekletoma so pod streli padli še: aktivista Franc Medved in Mirko Grabnar, ki so ju dobili v sosednji bajnofski jami, ter Alojz Kotar.

»Grozen sprevod smrti je bil to,« opisuje Boris Kuhar usmrtnitev aktivistov pri Otočcu. »Bosi, z rokami zvezanimi na hrbtu, so se izmučeni in pretepeni pomikali skozi vas. Naenkrat se je iz vrste iztrgal Alojz Gregorič in stekel za šolo. Misel na življenje mu je dajala moči za beg. Nad sto metrov je že pretekel, tedaj pa so ga spet ujeli. Pobili so ga na tla s kopiti in tolkli po njem... Ne koščka cele kože ni bilo več na njem. Le nekaj razcefranih krp obleke mu je zakrivalo izmučeno telo, s hrbta pa so mu viseli dolgi kosi nasekane kože. Vse telo je bilo ena sama krvava podplutba. Na hribu nad vasjo so kmalu nato odjeknili strelji...«

VRNITI PRIČEVANJEM PREPRIČLJIVOST

»Koliko je takih tragičnih dogodkov, ki so sejali grozo in smrt med našim narodom,« sva razmišljala, ko sva se vrnili nazaj proti Staremu gradu in se po gosto obraščeni cesti spustila v dolino Krke. Škoda, da je dogodke in pričevanja povojna propaganda tako napihovala, da so pisci tako prevlečevali same po sebi dovolj junaške in velike dogodke. Res škoda, da so pisali izrazito črno-belo, si tudi kaj izmišljali in iz navadnih ljudi delali polbogove, z vsem tem pa pravzaprav delali medvedjo uslugo narodnoosvobodilnemu gibanju. Dogodki in pričevanja pač izgubljajo na prepričljivosti in verodostojnosti, če se jih prehujo napenja na ideološko ali kako drugače neprimerno zrezano kopito. Danes, ko na dan prihajajo tudi drugačnega zamolčana in dolgo prikrita pričevanja in dogodki z druge strani, se neustrezno ravnanje z dragocenimi pričevanjem in resnično veličino narodnoosvobodilnega boja kaže še toliko bolj škodljivo.

Pa vendar, treba bo vrniti minuli resničnosti njeno pravo težo, ljudem njihovo človečnost. Šele tako očistena podoba nedvomno velikih dogodkov bo človeško sprejemljiva in zares prepričljiva.

li, pred nami — dana v branje in presojo pa tudi kot možnost dialoga z avtorjem.

Urednik Tone Pavček je v knjigo s preprostim naslovom Komedije uvrstil šest Partljičevih dramskih besedil, ki po njegovi in splošni sodbi zaslužijo oznako najboljše. Ta izbor najboljšega, ki je hkrati tudi reprezentativni pregled različnosti motivov in obdelav, uvajajo v knjigi tri komedije o škukah — Ščuke pa ni, Ščuke pa ne in Ščuka, da te kap, sledi delo Oskubite jastreba, temu Na svidenje nad zvezdami, nakar se izbor zaključi s Partljičevimi brčkone najuspešnejšo, če ne tudi najboljšo komedijo Moj ata, socialistični kulak.

Prednost knjige pred spremljanjem Partljičevih komedij na odru je v tem, da ima bralec tako rekoč v rokah ali v enem »kosu« pred seboj uspešnice, eno ob drugi, kar mu omogoča ne le spoznavati njihov motivni svet, ampak tudi delati najrazličnejše primerjave ipd. Pri prebiranju se tudi razkrije, morebiti še bolj, kot se je lahko na odru, vse tisto, zaradi česar se je Partljič tako priljubil. Brčkone je tu najprej dejstvo, da je vse, kar je prebrano v dialoge in razmeščeno v takšne in drugačne situacije, vzeto neposredno iz življenja. Ljudje smo, kakršni pač smo, dobri in slabi, resni in sanjavi, pametni in neumni, živimo v šentflorjanskem in s njim. Partljič je vse to znal spretno in prepričljivo uporabiti v svojih odskih zgodbah in povedati tako, da je slehernemu razumljivo. Tako imenovana ljudskost je namreč temeljna vrednost Partljičevega komedijskega pisanja, kar pa seveda ne pomeni, da njegovo delo ostaja na ravni nekakšne ljudske igre, kakršno poznamo iz preteklosti. Za kaj takega ima ta dramatik preveč daru, ugotavlja v spremnem eseju tudi urednik pričujoče knjige izbranih Partljičevih komedij Tone Paček.

I. ZORAN

Med pogovorom in razmišljanji sva pustila za seboj Stari grad in gosto poraščeno pobočje ter po bližnji skozi gozd prispela do novega naselja, ki se širi onkraj magistralne ceste pri Otočcu oziroma pri starem Šentpetru.

Tu se je najina pot od Šentjurja do Otočca končala. Pričočana sva, da sva si izbrala zanimivo in pestro turo. Če bo kdo krenil na podobno, mu gotovo ne bo žal.

Pri Otočcu raste večje naselje zasebnih hiš. Naselje je komunalno urejeno.

Stari grad delno obnovljen čaka na boljše čase. In na sekuro, da bi nekoč počistila goščo okoli njega.

OBRAZI

Do sem služba nikoli ni segla

Mir poletnega dopoldneva na bregu nad Kolpo je skoraj popoln. Sem ne sega hrup z bližnje ceste, ki vodi od Metlike proti Primostoku. Enajsta sapica komaj vidno vztrpeta v zelenih vejah parkovega nasada na strmini, padajoči proti zeleni vodni gladini. To gladino le poredkoma razorje skok ribe, ki se poganja za mrčesom. Pa tudi pljuski, ki pri tem nastane, tišine nič ne skali. Je le del pradedne skladja, vesoljskega miru. Blagor mu, ki ga lahko uživa in ga zna uživati.

»Ko sem bil še zaposlen, so me službeni problemi spremljali vse do odcepa s ceste. Šele tam mi je bela halja tako rekoč padla z ramen in ko sem se vračal v mesto, me je prav tam tudi pošakala. V tiste dobre pol ure vožnje do mesta sem dodobra zlezal zopet nazaj v službene skrbi,« pripoveduje doktor Franc Hübscher, medtem ko na terasi svoje leine hišice ob Kolpi naka sobesedniku okrepčilno pijačo. »Danes zjutraj sem trikrat preplaval Kolpo in se kar dobro počutim.«

No, dobro počutje doktorja Hübscherja, ki je mnogim Dolenjcem po delovni plati dobro poznano, bo lahko ostalo nesklajeno. Ne bo mu reba hiteti nazaj na cesto in po njej v službo. In ko bo že zavlil proti Novemu mestu, kjer ima stanovanje, bo lahko skrbil, ki bi iz stare navade hotele siliti v glavo, odpravil z zamahom roke. Upokojenec je že nekaj mesecev in novemu

stanu se je že kar privadil. »Pa sem se sprva le nekoliko bal, kako bo, ko ne bo treba več na delo. Iz izkušenj drugih namreč vem, da znajo biti ti prehodi psihično zelo težki. K sreči je upokojitev napočila ravno pred poletjem, kar je prehod olajšalo. S stroko pa nekoliko še ohranjam stik, saj sem član invalidske komisije pri spizu, ki zaseda enkrat tedensko.«

Pred dvajsetimi leti je na tem bregu vladal drugačen mir. Bil je zaraščen s kopinjem in nedostopen. Doktor Hübscher je za parcelo zvedel od kolegov in se hitro odločil. Nikoli mu ni bilo žal, čeprav je bilo potrebno vložiti veliko truda, da se je berg iz grmovja preobrazil v žlahten park. Zelena oaza ob Kolpi je iz Novega mesta dosegljiva hitro in ob vsakem času in povzroča veliko manj skrbi, kot pa bi mu jih podoben vikend na morju. To se je izkazalo za neprecenljivo zlasti zadnjih osemnajst let, ko je bil predstojnik internega oddelka v novomeški bolnišnici in je imel dela in odgovornosti čez glavo: »Po pravici povedano, na upokojitev niti nisem dosti računal. Mnogo poklicnih kolegov se je v zadnjih desetletjih namreč za vedno poslovilo, ne da bi jo doseglo,« pravi doktor Hübscher s stvarnostjo človeka, ki mu je bilo pri vsakdanjem delu zdravje sicer prva skrb, kljub temu pa smrt neizbežna spremljevalka.

Spominov, takšnih in drugačnih, na službeno obdobje je dovolj. Predvsem so bila to pogosta in dolgotrajna dežurstva, ki so zahtevala cellega človeka, ga izčrpavala, a tudi kalila. Tudi družbena priznanja — omenimo le Red dela z zlatim vencem, s katerim ga je odlikovalo jugoslovansko Predsedstvo, in plaketo za zasluge pri razvoju internističnega zdravstva na Dolenjskem — so bila številna, toda bolj kot to bi doktor cenil družbeno vrednotenje zdravniškega poklica in zdravstva v celoti. »Kako pa je s posameznikovimi zaslugami, se pa tako ve,« pravi doktor Hübscher. »Pri večjem sistemu, kot je bolnišnični oddelek, je važen vsak člen v verigi zaposlenih, od predpostavljene do stržnice, in če odpove eden, je veriga načeta.«

Že kot študent je spoznal, da je pot do življenjskih ciljev lahko presneto ovinkasta in da je potrebno precej vztrajnosti in samopremagovanja, da se ti cilji dosežejo. Ljubljancem po rodu se je vpisal na medicino, študij pa je bil zaradi vojne prekinjen. Potem je bila vmes internacija, sodelovanje z Osvobodilno fronto, vojaščina, študij, poroka in končno leta 1951 tudi promocija. Po opravljenem zdravniškem stažu v Ljubljani tudi prva služba in to tista, ki se je doktor Hübscher še vedno najraje spominja. Po spletu okoliščin je mladi zdravnik skoraj takoj postal tudi predstojnik zdravstvenega doma v Kočevju, ki je pokrival gotovo največjo površino v Sloveniji. Bili so to časi pionirstva in na pol izpraznjeni, na pol zaprti, na pol divji pokrajini s slabimi cestami, slabo zdravstveno opremo, slabo motorizacijo, velikimi razdaljami, hudimi zimami in tremi mladimi zdravniki — entuziasti. V marsikatero improvizacijo se je človek takrat spustil zaradi takih razmer, saj je bilo pravi avanturizem poslati bolnika s starim Unicefovim fiatom naprej, kajti čisto gotovo je bilo, ali bo z njim dosegel svoj cilj ali pa običal kje v divjini. Vsakokratna avantura je bila tako tudi zdravnikova pot, ki jo je dvakrat tedensko napravil po ribniški dolini in v dolino divje Kolpe do Oslinice. Vse ima pač svoj čas in svoj tok. Tukaj doli, pri Metliki, nudi Kolpa čisto drugo podobo in tudi upokojenec na njenem bregu ne spominja več na tistega zanesenega kočevskega zdravnika.

TONE JAKŠE

Bo Kettejev drevored zrasel na novo?

Dne 28. oktobra 1891 je mestno županstvo Novo mesto objavilo razglas, ki sporoča, da je »mestni zastop Novomeški v seji dne 24. oktobra 1891 jednoglasno sklenil za napravo šetališča in parka od pokopališča do hoste tik nove državne ceste čez kapiuški hrib nakupiti sledeča zemljišča«. Nato v razglasu točno naštejejo lastnike zemljišč, izmere in cene. Skupaj je ta nakup takratno novomeško mestno županstvo veljal 633 florintov in 7 krajcarjev.

To je bil začetek drevoreda čez Marof, ki danes nosi ime Kettejev drevored. Drevored čez Marof je bil tako nadaljevanje precej starejšega drevoreda ob današnji Cesti komandanta Staneta, nekdanji Ljubljanski cesti, ki ga je dal leta 1830 zasadiati takratni okrožni načelnik Rechbach. Ta del drevoreda je najmarkantnejša zelena mestna površina, ki ohranja historični vhod v stari del Novega mesta. Celoten drevored je v inventarju najpomembnejše naravne

dediščine Slovenije kot spomenik oblikovane narave, kaže, da bo v kratkem razglašen za naravno znamenitost. Seveda je zaščiten tudi z občinskimi odloki.

Kljub vsej tej zaščiti pa je drevored danes v bednem stanju in v veliki meri je za to kriva dolgoletna zanemarjenost in nestrokovno delo tistih, ki bi morali zanj skrbeti. Vse to je privedlo do tega, da je danes okoli 350 divjih kostanjev, kolikor jih je v celotnem dvostranskem novomeškem drevoredu, precej revnih, kakšnih 150 dreves pa so z leti sploh požgali. Drevored, ki bi ga Novemu mestu zavidalo marsikatero večje in bogatejšo mesto, pa je zapuščen in zanemarjen.

Zlasti novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine že leta opozarja na slabo stanje Kettejevega drevoreda in druge bogate in pomembne drevesne dediščine v novomeški občini, od pleterskega drevoreda, lip na Trški Gori do sekvoj na Ruperč vrhu. Čeprav je jasno, da ima ta dediščina pomembno kulturno pričevalno, krajinsko oblikovno in rekreacijsko vrednost, je v sila kritičnem stanju, saj v desetletjih zanj nismo prav nič naredili, če pa že kaj, je bilo v glavnem to nestrokovno in slabo, tako da so taki posegi stanje še poslabšali. Tako so pred kakimi desetimi leti povsem nestrokovno in skoraj do golega obrezali kostanje v Kettejevem drevoredu in jim s tem povzročili veliko škodo, eden najhujših posegov pa je bil letos spomladi, ko je občinski sekretariat za urbanizem in varstvo okolja naročil očiščevalna in ureditvena dela na cestišču Kettejevega drevoreda, delavci Cestnega podjetja pa so se teh del lotili s težkim strojem in pri tem močno poškodovali številna drevesa, in to tako debela kot korenine, ter poškodovali tudi arheološko kulturno plast prazgodovinskega gradišča. »Da pa ne bi bilo te brutalnosti, krutosti in van-

dalizma konec, so delavci tozda Hortikultura novomeškega Gozdnega gospodarstva, ki naj bi skrbeli za drevored, ves material od čiščenja zakurili kar med drevesi in s tem povzročili dodatno škodo na drevesih, en kostanj so tako obžgali, da ga bo treba požagati,« je povedala dipl. biol. Mira Ivanovič, konzervatorica za naravno dediščino pri Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine. »To je bil do sedaj eden najbolj krutih posegov v drevored.« Tako to

ocenjuje tudi mag. Dušan Jurc, priznani gozdnjak iz ljubljanskega inštituta za gozdarstvo, ki je pripravil tudi priporočila za sanje drevoreda. Po njegovem mnenju je drevored Kettejevem drevoredu v zelo slabem stanju, radi napak oskrbovancev v bližnji in daljni preteklosti in zaradi bolezni. Pravzaprav v voredom ni sreče že od samega začetka mnenju mag. Jurca je namreč rastišče v Kettejevem drevoredu za divji kostanj neprimerno. Tla so težka, glinasta in zbita, tako da na rastišču divji kostanj tudi ob boljši negi ni mogel ustrezno rasti, doseči zanj normalne velikosti, ostati vitalen in doseči starost, kot bi na zanj ugodnem rastišču. Življenjska doba divjega kostanja ob zelo ugodnih razmerah tudi do 250 let, medtem ko so najstarejši novomeški kostanji v drevoredu ob sedanji komandanta Staneta stari okoli 160 let. mnenju strokovnjaka so poškodbe, ki so drevosom povzročili z zadnjim grobim in strokovnim posegom take, da je ta del drevoda utrpel nepopravljivo škodo. Vsa škodljiva tega posega se bo po mnenju mag. Jurca pokazala šele v prihodnosti, kajti poškodovane tudi korenine, kar bo močno oslabilo dreveskozi poškodbe pa v les prodirajo glive. drevje v drevoredu ni dovolj vitalno, je krivo di to, da so ga sadili preveč nagosto in zato dvesa s krošnjami ovirajo eno drugo. Tu je vsakoletna okužba z listno sušico, ki tudi mo oslabi divji kostanj.

Zaradi vsega tega so na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine delali program za celovito rešitev in ureditev Kettejevega drevoreda. Niso pa se še odločili kako opraviti ta velik in pomemben restavtorski poseg. Zastavlja se namreč vprašanje, ali prvi del drevoreda, ki je najbolj prizadet, vsem obnoviti, se pravi posekati stare kostanje in nasaditi nove, osrednji del sanirati in restrokovno vzdrževati, zadnji del, ki se spušča proti Bršljini, pa spet močno pomladiti in hitro poseči tudi v gozdni rob, ki zavira rast kostanjev. Vendar bi bil tak drevored zaradi starih kostanjev, delno pa novih mladih dreves na pogled močno nehomogena tvorba, iz katakega drevoreda bi bil moteč, pa tudi s krajinsko oblikovno vrednost, kakršno naj mestni drevored imel, bi izgubil. Zato se varjajo tudi z možnostjo, da bi vsa drevesa žagali in drevored uredili povsem na novoteh vprašanjih pa na zavodu želijo poleg strokovnih utemeljitev tudi čim več mnenj javnosti.

Poleg tega, da bi radi uredili lep, zdrav, mogen in v vsej dolžini dvostranski drevored pa bo treba pri taki ali drugačni ureditvi misliti še na eno stvar, ki je verjetno poglavitna: ko drevoredu vrniti življenje. Sedaj je namreč Kettejev drevored s funkcionalnega vidika morda še otroci se pozimi ne sankajo, čeprav je bilo pred desetletji eno največjih in najprijetnejših novomeških sankališč. Res je drevored neokan tudi zato, ker je neurejen in zanemaren, vendar je tak tudi zato, ker so ga ljudje zapuščali. Kakor koli že, dejstvo je, da drevored in ten Marof nima nobene funkcije. Pri obnovo vsekakor gledati, da bodo te stvari v pravili. Najprej je seveda treba drevored urediti. Sem sodi tako primerna pot, verjetno kakšna diskretna in ustrezna razsvetljava, napeljava vode, ureditev stilno primernih klo smetjakov itd. Mislimi je treba tudi na to, kako rekreativno in kulturno funkcijo bi lahko opravljal drevored in celoten kompleks Marofa. Pri ureditvi nameravajo vsaj na določeni delih pri ureditvi brežin restavrirati robne biveše široke ceste, ki so se pokazali pri zadnjih delih, ki so sicer naredili toliko škode. Razmisljajo tudi o primernih predstavitvi prazgodovinskega gradišča na Marofu.

»Ljudem, ki so do sedaj skrbeli za drevored in za drevesno dediščino v mestu sploh, ne bomo več zaupati,« pravi konzervatorica Ivanovičeva. »Kako naj še naprej opravljajo vzdrževalna dela ljudje, ki so doslej delali samo napake in škodo, ki so pod že tako ranjenimi kostanji kurili in da bi bolj gorelo, navlekli ogenj še gume? Novomeška in sosednje občine imajo tako bogato in obsežno drevesno dediščino, da bi potrebovali strokovno in primerno opremljeno ekipo za njeno vzdrževanje. Nekaj podobnega imajo v Ljubljani, Mariboru in v kakšnem mestu.«

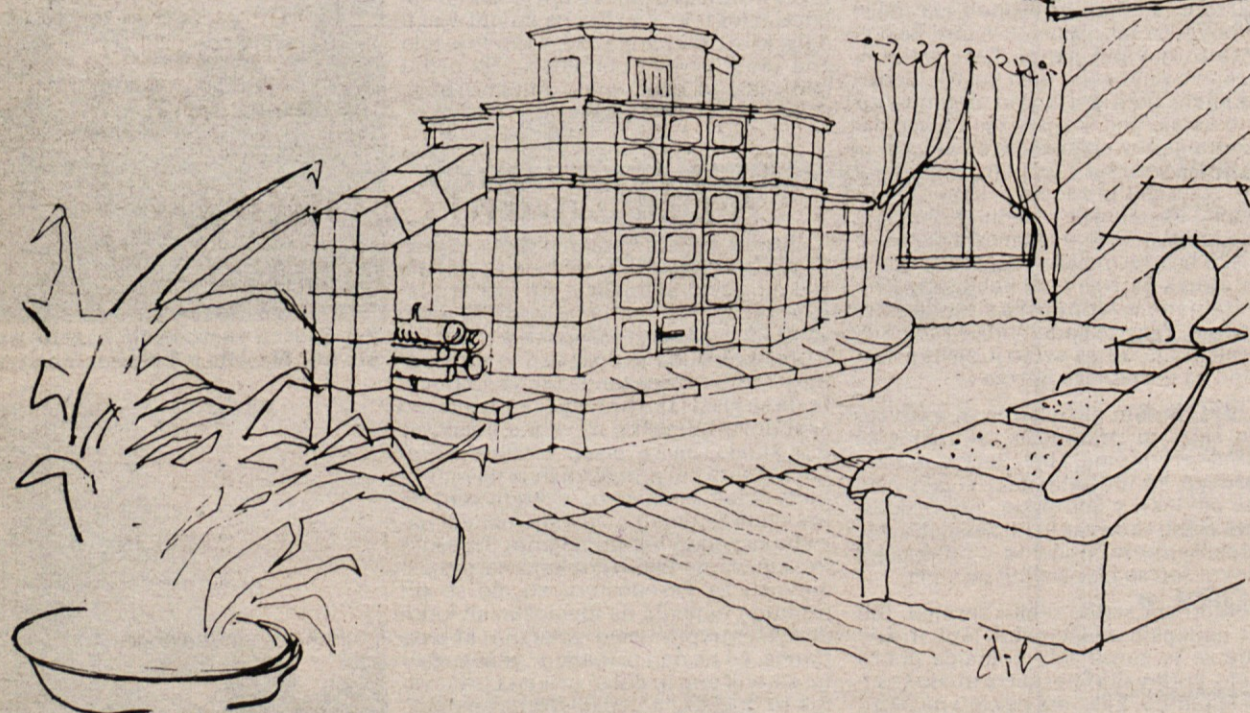
Sedaj je promet po Kettejevem drevoredu prepovedan. Kot eno od možnosti za obnovo, ko bodo gradili cestni priključek na novi novomeški most, pa omenjajo tudi pot čez Marof. S tem bi bili vsi problemi z drevoredom rešeni. Za zmeraj. Ne bi ga bilo več.

A. BARTELO

PIONIR

/// keramika

68000 Novo mesto, Slakova 5
Telefon: (068) 21 201, 26 016, 26 015
Telex: 35710 YU PIONIR
Fax: (068) 24 298

LONČENE PEČI, KAKRŠNE STE SI DOSLEJ LAHKO SAMO ŽELELI, VAM MI ŽE NUDIMO

VAŠE ZAUPANJE V NAŠE PEČI JE ZAUPANJE V NARAVO

ZAŽIVITE Z NJO IN MI VAM BOMO POMAGALI

SEDAJ JE ČAS: KERAMIČNE PEČI IZ »KERAMIKE« PIONIR

- kmečke peči
- toplozračne peči
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vaš dom
- zdravo in ekonomično gretje
- ekološko čisto okolje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji

PRODAJA IN INFORMACIJE:

GIP PIONIR NOVO MESTO
TOZD KERAMIKA
SLAKOVA 5
tel.: 068/21-201, 26-016

NAGRADA V SOTESKO

Žreb je med številnimi pravnimi reševci 28. nagradne križanke izbral ti-ki, ki jo je poslal JANEZ VOVK iz Soške. Prejel bo knjigo Željka Kozinca: v. Knjiga je letos maja izšla pri založ-ki hiši Emonica v Ljubljani. Rešite današnjo križanko, rešitev pa pošljite najkasneje do 20. avgusta na slo-: Uredništvo Dolenjskega lista, glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pis-om KRIŽANKA 30.

REŠITEV 28. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagradne kri-inke se, brano po vodoravnih vrstah, asi: ROG, LAERT, TOVORNJAK, LIKA, ANA, LICE, OVAL, KO-EVSKI, SAGAN, EOLIT, MOPS, TIS, OSA, AIR, MAESTA, TS, DAJA, ERAZEM, RIVAL, PRIRE-A, AJAR, PEČ, TEN.

MISLI

Pametnega ali nespamet-ega obnašanja se lahko na-žeš prav tako kakor bo-žni. Zatorej mora biti člo-vek, kar se družbe tiče, na-čelno oprezen.

W. SHAKESPEARE
V ljubezni se ne moreš k- ziti nikoli, kar imaš rad, me- naš rad za zmeraj.

P. ZIDAR
V življenju vsakega člo-veka je trenutke, ki ostane, t- baj mine še toliko časa.

H. LAXNESS
Ljubosumnost traja dalje- go ljubezen.

J. KERSNIK
Vsa božanstva prebivajo v- oveških prsih.

W. BLAKE

Le še pepel

Bolgarija ni stari Egipt
— Truplo Dimitrova ne-
opazno izginilo

Julija so se pred mavzolejem, v katerem je bilo od leta 1949 na jav- ni ogled postavljeno balzamirano truplo bolgarskega komuniste in revolucionarja Georgija Dimitrova, vrstile mirne demonstracije, v kate-rih so udeleženci tudi s transparenti, na katerih je pisalo »Bolgarija ni stari Egipt«, zahtevali, naj se truplo sto-liko le malikovanega državnika končno umakne s lica glavnega me- sta. Nekega dne pa so demonstranti us- lupi ugotovili, da je častna straža pre- prosto odkorakala iz mavzoleja, in ko so pogledali noter, so videli, da pravzaprav nimajo proti čemu več demonstrirati. Naskrivaj pred- listimi, ki bi temu nasprotovali, in listimi, ki bi to glasno odobraval, so oblasti, v prisotnosti le nekaterih sorodnikov, balzamirano truplo kre- mirale, žaro s pepelom pa pokopale v grobu poleg pokojnikove matere.

S tiho simboliko se je torej po- slovil od »večnosti« se eno človeš- ko telo, ki naj bi neštete rodove v pozni bodočnosti spominjal na neminljivost lika nekega posamez- nika in ideologije, kateri je pripadal. Zopet se je izkazalo, da človeški napuh ne presega niti nekaj genera- cij, kaj šele večnosti. Sedaj so od ba- lazamirane komunistične četverice, v kateri so bili še Lenin, Mao Ze- dong in Ho Chi Minh, ostali le še tri- je. Vprašanje časa je le, kdaj bo tu- njihove ostanke zajel ogenj, zahteve pa so vse glasnejše po normalni po- grebni ureditvi in odstranitvi po- smrtnih palač tudi mnogih drugih samoderžev po svetu, ki so upali, da bodo s take vrste razkošjem ušli kri- tičnemu zobu časa.

KRKA, tovarna zdravil, p.o.,
NOVO MESTO

KRKA
tovarna zdravil, p.o.
NOVO MESTO

K SODELOVANJU VABIMO
VEČ NOVIH SODELAVCEV
V SLUŽBI ZA AVTOMATSKO OBDELAVO
PODATKOV

na področju razvoja računalniških aplikacij in procesnega vodenja.

Kandidati morajo imeti:
— VII. stopnjo izobrazbe tehniško-računalniške smeri (elektro, matematika, strojna, informatika)

po možnosti z izkušnjami na enem izmed naslednjih področij:
a) razvoj aplikacij na osebnih računalnikih,
b) sistemski software in orodja na osebnih računalnikih,
c) računalniško podprto procesno vodenje in numerično krmi- ljenje strojev.

V poštevh pridejo tudi kandidati s VI. stopnjo izobrazbe ter ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Prijave je potrebno poslati do vključno 17. 8. 1990 na naslov »KRKA«, tovarna zdravil, kadrovska služba, Cesta herojev 45, 68000 Novo mesto.

NAGRADNA KRIŽANKA

30

DL	VOJAŠKI TABOR	POTLUČKA SKUPINA	POMENO- SLOVJE	PODOBA	AVTOR J. UDRI	NAVLAKA	GLASNIK	KATRAN	KRILLO RIM LEGIJE
SLONOV ZOB	O	K	E	L	VATA				
SEŽIGANJE VOJV		A	T		POZIV EDEN OD STARŠEV				
TRBARVNICA	T	R	O	B	O	J			
STARODAVNA TRONJAVNA AFRIŠKI VELETOK	H	O	V	O	T	E	S	T	O
DL	HLEV	POHAJKO- VANJE	ZDRAVILISČE V BOKI KOTORSKI TAPEZA		VERSKO SLOVSTVO PRI LJUDH VNET PRIVRŽENEC	OTREBLJEN SVET MESTO IN ZALIV V EPIRU	KEM SIMBOL ZA NEKELJ BNAJMI ZNAK (INFORMA- TIKAI)		
SLOVNICA LASTNOST SAMOSTAL- NIKOV			MESTO V ITALIJI BLEDU NEAPOLJAN PLEME						
KANON			KOŽNA RAZ- POKLINA MESTECJE PRI ZADRU						
RESEDE ENOZLOŽNICE BREZ NAGLASA			KEM ELEMENT LANTANOID EGON ZABKAR						
SIBIRSKI VELETOK						PERNATA ŽIVAL			
LETNA VZORČEVAL- NINA VLA DARSKE HISE						OČKA			DL

Teško je iz meča narediti plug

Delati za vojsko je še vedno najbolj donosno — Vojna industrija kot grožnja sve-
tovnemu miru — V Ameriki do leta 1995 več kot milijon manj obrambnih delovnih
mest — Slovenija nima teh težav

Bliskovit iraški napad na Kuwait pre- jšnji teden je pokazal, koliko nepredvi- denih ovir stoji na poti k svetovnemu miru in razorožitvi, ki sta se zdela po temeljitih spremembah v vzhodni Evro- pi in številnih pomembnih sporazumih med obema veselilama v zadnjem času tako rekoč na dosegu roke. Strokov- njaki so pravilno napovedovali, da bo kopičenje orožja v tretjem svetu ne sa- mo ogrožalo svetovni mir, temveč tudi resno oviralo svetovne velesile pri nji- hovah prizadevanjih za razorožitev, pa naj bodo ta še tako iskrena in dobro- namerna.

Preveč naivni bi bili, če bi verjeli, kljub tako rekoč enolitnim obsodbam iraškega napada, da si ob ponovnem bobnenju topov in rožljanju tankovskih gosenic niso marsikje po svetu in tudi pri nas mnogi vidno oddahnili. Ogrom- no denarja in veliko število ljudi je na- mreč angažiranih v oboroževalni in oskrbovalni industriji, direktno ali indi- rektno povezani z obrambnimi ministr- stvi, vladnimi organi in obveščevalnimi službami. Njihov vpliv je tak, da lahko zminira celo iskrena vladna prizadeva- nja za razorožitev ali pa vsaj njen potek podaljšuje v nedogled. Vladna obramba- na vreča je preveč zanesljiv in lahko do- segljiv vir zaslužka, da bi bili pripravlje- ni kar tako potegniti svoje roke iz nje.

Če se na hitro ozremo, kako je s tem pri nas, vidimo, da so stvari logične. Tam, kjer so najbolj proti »blatenju oboroženih sil« in zmanjšanju vojaške- ga proračuna, imajo v armadi ali v n- jo povezanih službah največ zaposlenih, čisto gotovo pa je, da se tovrstna zve- stoba tudi drugače vrača, in sicer v obli- ki naročil oboroževalni in oskrbovalni industriji. Tukaj je odprt in javnosti po- vsem nedosegljiv prostor za prelivanje denarja. Koliko in kam, lahko samo ugibamo, pri čemer so načrti za lasten helikopter in supersonično letalo le dva

ocvirka na kotlu dobro zabeljenih žgancev.

V ilustracijo samo epizoda, ki ji je bil nedavno priča pisec članka na obisku v prijateljskem mestu, nekdanj zaradi šte- vilne tekstilne industrije imenovanem tudi srbski Manchester. Direktor neke tekstilne tovarne, v kateri je bila delega- cija na obisku, je razlagal rezultate po- slovanja in samohvale ob siceršnji krizi v tekstilni industriji doma in po svetu kar ni bilo konca. Novomeščani, zave- dajoč se evropske produktivnosti in svoj- jih izmognanih obratih in njihove nizke donosnosti, so bili domala zeleni od za- vist. Pozneje, ko so se sprehodili po proizvodnji, je bilo vse okoli njih sivo- zeleno, kajti tovarna je proizvajala velik del svojih izdelkov za vojsko. Ob takem naročniku, kjer se ne gleda toliko na kvaliteto, so spremembe redke, dotok naročil pa je stalen, pač ni težko biti po- slovno uspešen.

»Spremeniti meč v plug ni neboleče,« je dejal neki član ameriškega komiteja za oskrbovanje armade. V ZDA na- mreč tako ljubosumno ne skrivajo po- datkov, katere firme delajo za vojsko in koliko na njen račun zaslužijo, prav ta- ko pa tudi ne skrivajo sedaj aktualnih števil, kolikšnemu deležu od tega za- služka se bodo morale zaradi uspešnega svetovnega razoroževanja odpovedati. Mir je za nekatere boleč. Zato nekateri v svetu, in prepričani smo, da je tako tudi pri nas, delajo proti miru.

Revija Newsweek v prvi letošnji av- gustovski številki objavlja top listo petih ameriških podjetij, ki so si s pogodbami v lanskem letu pridobile od države naj- več vojaških naročil. Tukaj vodi letal- ska firma McDonnell Dauglas, ki je v letu 1989 dobila od vojske za 8,6 mili- jarde dolarjev naročil, to pa je v njenem dohodku predstavljalo kar 60 odstot- kov. Sledi ji General Dynamics s 6,9 milijard dolarjev naročil, kar je 85 odstotkov njegovega dohodka, nato Ge- neral Electric s 5,8 milijarde dolarjev, od vojske dobi 17 odstotkov dohodka, Raytheon s 3,8 milijarde dolarjev, od vojske dobi 55 odstotkov dohodka, zadnji med vodečimi pa je znana avto- mobilska firma General Motors, ki je sklenila z vojsko lani za 3,7 milijarde dolarjev pogodb, to pa v njenem letnem dohodku pomeni okoli 6 odstotkov.

Ameriški državni sekretar za obram- bo Dick Cheney je za devetdeseta leta že najavil dvoodstotno znižanje vojaš- kega proračuna na leto, kongres pa razmišlja celo o petih odstotkih. To so seveda veliki denarji, ki se bodo najprej odrazili pri naročilih zunanjim firmam. Kot direktno posledico takih ukrepov je McDonnell Douglas že napovedal zma- njšanje zaposlenih za 17 tisoč delavcev, in to že do konca letošnjega leta. Po- dobno razmišljajo tudi v ostalih firmah. Pri petodstotnem letnem zmanjšanju vojaškega proračuna bi po izračunih do leta 1995 izginilo 1,3 milijona delovnih mest, ki so tako ali drugače vezana na obrambo. V celotni ameriški ekonomiji pomenijo vojaški izdatki približno 6 odstotkov. Pravijo, da je to sedaj prav- zaprav malo. Ob koncu druge svetovne vojne, leta 1946, so znašali kar 20 odstotkov.

Ne moremo si kaj, da se ne bi na koncu tega sestavka še enkrat usmerili k našim notranjim razmeram. O Sloveniji

zadnje čase resno razmišljamo, da bi postala demilitarizirana cona. Glede na zadnja dogajanja na Bližnjem vzhodu postajajo taka razmišljanja, kar je prav- zaprav paradoks, vse bolj blizu. Kot se je šušljalo zadnja leta, pa tudi s preus- merjanjem vojaške industrije v civilno, v Sloveniji ne bi imeli večjih težav, saj je obramba menda večino svojih naročil iz Slovenije že prenesla drugam. No, to so seveda samo natančnejša, saj kaj drugega, zaradi nedostopnosti podat- kov, tudi ne morejo biti.

Kak naglo nam bridkost obraz uniči.

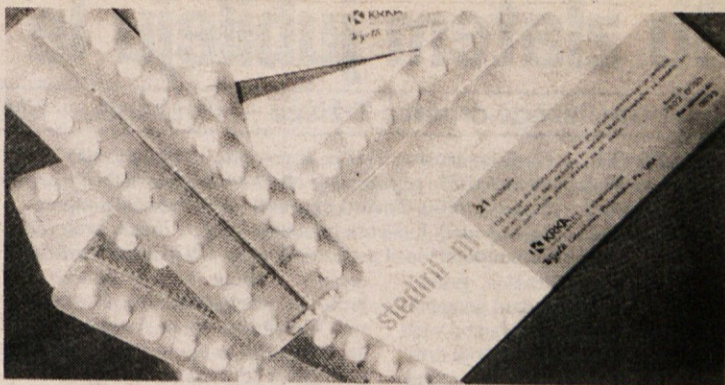
W. SHAKESPEARE
Vsi sodobni politični na- zori so napravili iz človeka številko in vsi hočejo videti v umetnosti le svoje uslužno dekle.

B. KREFT

MINI ZANIMIVOST:

NOGATI KIT

Ameriški raziskovalci so v Egip- tu odkrili fosil kita, ki je živel pred 40 milijoni let. Posebnost fosila je v tem, da ima prednje ude, ki so pri sedanjih kitih razviti v plavuti, še oblikovane kot noge. To je prvi do- kaz o tem, da so kitu najprej živel na kopnem in se šele kasneje preselili ter povsem prilagodili življenju v morju.

Nič več napak s tabletami

Na področju kontracepcije v zadnjih desetletjih ni bilo moč zaslediti kakšnih revolucionarnih odkritij in kot kaže, se bo moral človek še nekaj časa zadovo- ljiti z doslej najbolj enostavno in razšir-jeno obliko preventive, gledano seveda s strani uporabnika, to je s kontracepci- skimi tabletami. Zastoj pri tovrstnih raziskavah, zlasti v Ameriki, pripisujejo valu novega konservatizma, ki je pre- plaval novi svet in duhu in dovoljeval, da bi na tem področju poletel dovolj svobodno. Sedaj pa je iz Združenih dr- žav, natančneje iz University of Virgi- nia, kjer se s tovrstnimi raziskavami uk- varja skupina reprodukcijskega imuno- logista Johna Herra, le pronicnila vest, ki naznanja zares nekaj novega. Če se bodo pričakovanja uresničila, naj bi namreč tam neke sredi tega desetletja že imeli v rokah cepivo, ki bi z enkrat- nim injiciranjem preprečilo ženski za- nositev za več let. Vsakodnevno mani- puliranje s tabletami bi tako odpadlo, s tem pa tudi strah pred morebitno napako.

Učinnost preprečevanja zanositve, s katero se sedaj ukvarjajo znanstveniki na virginski univerzi, je v spodbujanju lastne obrambne sposobnosti ženskega

organizma proti spermi in preprečeva- nje le-tej, da bi prodrla v jajcece ter ga tako oplodila. Ob natančnem opazova- nju poti sperme do jajčeca in njegovega prodora vanjo je ekipa odkrila spermi- no ranljivo točko, ki jo želi izkoristiti v svoje namene. V trenutku, predno se prisesa na površino jajčeca, sperma iz glavnice na jajčno obodnico izbruhne prebavne encime, takrat pa razkrije mebrano, s katero se veže na jajcece. In na tej membrani je protein, ki ji to omogoča. Če bi napadli ta protein, bi spermi preprečili prilepitev na jajcece.

V tem je ves smisel, in kot kaže, je ekipa, ki jo vodi imunolog John Herr, že našla protitelesa, s katerimi je moč napasti protein na spermi, s tem da je posnela njegovo gensko kodo. Cepivo, ki so ga izdelali in ga sedaj preizkušajo na kuncih, spodbuja samiči imunološki sistem tako, da pospešno producira pro- titelesa, ki uničijo protein na spermah. Poskuse bodo nadaljevali še na pavja- nih, ki imajo protein identičen s tistim pri človeški spermi, v naslednjih treh le- tih pa naj bi pričeli tudi že s poskusi na ljudeh. Strokovnjaki sodijo, da bo cepi- vo popolnoma brez stranskih učinkov, saj proteinov s tako sestavo v človeš- kem telesu sicer ni, torej bodo protite- lesca popolnoma nenevarna.

Tudi mačji aids

V Ameriki ga ima 5 od-
stotkov mačk — Okuž-
ba človeka nemogoča

V začetku osemdesetih let, kma- lu potem, ko so bili ugotovljeni prvi primeri aidsa pri ljudeh, so bili v Kaliforniji ugotovljeni tudi prvi tri- je primeri podobne bolezni pri mačkah. Ugotovil jih je profesor Niels Pedersen na kalifornijski uni- verzi, primeri, ki mu jih je prinesel neki ljubitelj mačk, pa so kazali vse simptome, značilne za to bolezen pri ljudeh. Mačke so poginile, nada- ljeje raziskave pa so pokazale, da ne gre za osamljen primer, temveč da je ta bolezen pri mačkah na ameriš- kem kontinentu zelo razširjena že od nekdaj, saj zanjo zbolijo približno pet odstotkov mačk, da pa se je po- kazalo zanimanje zanjo, se imajo mačke zahvaliti predvsem dejstvu, da se je sedaj pojavila tudi pri lju- deh. Tako bodo tudi one deležne znanstvenih dosežkov za prepreč- vanje širjenja te bolezni, v katere vlaga človeštvo sicer velika sredstva. Znanstveniki so že odkrili gen- sko kodo virusa mačjega aidsa in ugotovili, da gre le za bratranca. Se- stava je podobna, ne pa identična, torej medsebojna okužba ni možna. Ugotovili so tudi, da se pri mačkah bolezen širi predvsem preko ugriza, pri čemer ostri mačji zobje igrajo podobno vlogo kot injekcijske igle pri narkomanih.

Grob v Budi

Nekaj zanimivih poseb-
nih pogrebnih ponudb z
Japonskega

Pomanjkanje prostora, časa in za ne- katere tudi denarja oblikuje novosti v pogrebni službi na Japonskem. Kot na mnogih drugih področjih, se tudi tu Ja- ponci izkazujejo kot domiselni ljudje, hkrati pa tudi kot čudaki svoje vrste. Poglejmo nekaj zanimivih drobnjarij.

Vernejši Japonci, ki nečesto biti po- kopani povsem običajno, si za poslednji počitek lahko izberejo notranjost veli- kega Budovega kipa v Tokiu. Za izpol- nitev take poslednje želje je treba odsteti sto tisoč jenov, kar znese približno 7600 dinarjev. Ob vsakoletnem doplačilu 900 dinarjev pa duhovniki v templju na dan smrti zmolijo tudi pogrebno moli- tev za pokojnega.

To je ena od cenejših posebnih po- nudb. Oglejmo si še dražjo. Pogrebno podjetje Maruki Skyenet ponuja za 8 mi- lijonov jenov (607200 din) satelitski prenos pogrebnih svečanosti na tri iz- brana mesta na Japonskem. Ponudba je namenjena predvsem večjim podjet- jem, ki tako omogočijo zaposlenim ogled pogreba člana podjetja preko te- levizije, ne da bi bili delavci zaradi tega odsotni z dela. Sodelavci tako kar na delovnem mestu izkažejo potrebne časti pokojniku.

Kamnosek v mestu Chiba pa ponuja nekaj enkratnega — grobnico, ki za- jamčeno nepoškodovana prestane še tako hud potres. Zanimanje je tolikšno, da je treba čakati na vrsto pol leta.

IKI

»TKI GLOBOKO«

— TRGOVINA NA VELIKO IN MALO —

GRADBENI MATERIAL

— cement	49,50/vreča
— modularna opeka	6,10/kos
— armaturne mreže 9x6	487,50/kos
— salonit plošče 8V I	65,13/kos
— klinker ploščice I	3,83/kos
— strešna opeka	6,05/kos
— bakrena pločevina	76,00/kg
— posode 2300 l	4.400,00/kos

STAVBNO POHIŠTVO

— garažna vrata KG-0	5.025,40/kom
— okno izolir	
140 x 140	1.793,00/kom
— stenske obloge hrast	
2500 x 125 x 11	147,00/m²

— TER VSE OSTALI GRAD-
BENI MATERIAL IN STAVB-
NO POHIŠTVO PO NAJU-
GODNEJSIH CENAH

BARVE, LAKI

— hidrocol	6,60/kg
— lesol	50,20/kg
— aquales	69,30/kg
— bukolit	79,20/kg
— colomin	52,10/kg
— egalin	75,10/kg

IN VSE OSTALE BARVE IN
RAZREDČILA

KMETIJSTVO

— kmetijske stroje (traktorje, nakladalce, trosilce, cisterne, nahrbtnne kosilnice,...)
— umetna gnojila in škropiva za poljedelce, sadjarje in vino-
gradnike

Vse cene so brez prometnega davka!

VELEPRODAJA POSLUJE:
— vsak dan od 7. do 15. ure

MALOPRODAJA (TRGOVINA V GLOBOKEM) JE
ODPRTA:

— vsak dan od 7. do 19. ure
— ob sobotah od 7. do 13. ure

TELEFON: 0608-69-374
TELEFAX: 0608-69-437

OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!

TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO

Ob zlatem jubileju le nov dom?

40 let Gasilskega društva Tržišče — Priznanja — Složno do novih prostorov?

MALKOVEC — Gasilsko društvo Tržišče je preteklo soboto s krajšo slovesnostjo na Malkovcu zaokrožilo praznovanje ob 40-letnici delovanja. Za prizadevno delo se je v imenu sevniske Občinske gasilske zveze zahvalil podpredsednik OGZ Jože Jeke in podelil jubilaru priznanje OGZ, v imenu krajevne skupnosti Tržišče pa je podobno storil predsednik sveta KS Marjan Jamšek.

Novi predsednik tržiških gasilcev Branko Debeljak je poudaril pomembne pridobitve za požarno brambo v teh krajih v štirih desetletjih obstoja društva, in mednje uvrstil nabavo motorne brizgalne in kombija. Društvo ima zdaj dobro opremo, ostaja pa še zmeraj ne-

urejeno vprašanje, kdaj bo končno le prišlo do ustrežnejših in večjih prostorov. V zdajšnjem domu je stiska obupna, poleg tega pa dajejo gasilci prostor pod streho še tržiškim upokojencem.

Vlažni prostori prej uničijo opremo, kot bi se to zgodilo s cemi in drugo opremo v novem domu. Dom ostaja dolgoletna pobožna želja gasilcev, ki pa bi ob večjem razumevanju in enotnosti krajanov pri iskanju lokacije za novo

zgradbo gotovo postala uresničljiva že kaj prej kot do zlatga jubileja društva — 50-letnice.

Predsednik GD Tržišče se je zahvalil za dolgoletno delo bivšim predsednikom društva, tako Ivanu Pungrčarju, ki je bil na čelu kar 14 let, Stanku Plantariču, Jožetu Ostrovrniku, Vinku Okornu in Vinku Penku. Sobotno prireditev so sklenili, kot se spodobi — s pravo gasilsko veselico.

P. P.

Z vlomom po cigarete in kavo

Neznanec odnesel za 58.000 din blaga — Kaj bo s tehtnico?

TREBNJE — V noči s 3. na 4. avgust je neznanec vlomil v prostore KZ Trebnje na Starem trgu 1. Potem ko se je splazil v pisarno, je od tam vlomil v skladišče in odnesel večjo količino cigaret in kave, iz prodajalne pa novo elektronsko tehtnico. V pisarni, kamor je prišel najprej, je vlomil v spodnji del registrske blagajne, kjer pa so bili le neveljavni bankovci po 5000 in 1000 din. Ta denar je nepridiprav razmetal po pisarni in tudi drugod. Storjeno je vse, da bi vlomilca čimprej izsledili.

NA MAGISTRALI PO LEVI

DVORCE — Nazmi Alili iz Tetova, sicer pa zdomec v Švici, je 3. avgusta ob 4. zjutraj vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri vasi Dvorci, kjer cesta teče v ravnini, je zapeljal na desno travnato bankino, nato pa sunkovito zavil v levo, na levi prometni pas, po katerem je v tistem trenutku z osebnim avtom pripeljal Mario Fabekovec iz Sombora. Avtomobila sta trčila, huje ranjena sta bila sopotnika Vesel Alili in Šerif Alili. Odpeljali so ju v brežiško bolnišnico. Gmotne škode je za 40 tisočakov.

PEŠEC NA MAGISTRALI

BIČ — Božo Kerzič iz Ljubljane je 2. avgusta malo pred polnočjo hodil po magistrali pri Biču. Večina ljudi ve, da nima pešec na tej cesti kaj iskati, saj je namenjena za promet z motornimi vozili. Za Kerzičem je v levem nepreglednem ovinku pripeljal še neugotovljeni tovornjak s priklopnikom in ga zadel. Pešec jo je odnesel kar srečno, zlomilo mu je levi gleženj, odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

V VIKEND PO DENAR

ŽDINJA VAS — Franc Ajdič iz Ljubljane je 5. avgusta popoldne delal v svojem vinogradu v Ždinji vasi. Ob vinogradu ima počitniško hišico, ki jo je pustil odklenjeno. To je izkoristil še neznan nepridiprav in odnesel poldrugi tisoč dinarjev.

VLOM V KAPELICO

POJOK — Neznanec je med 27. in 30. julijem vlomil v kapelico Silva Fiolta s Potoka pri Novem mestu. Izginili so štirje svečniki in bogec, vse iz medenine.

JUBILANT — Predsednik GD Tržišče Branko Debeljak upa, da bodo prišli do novega doma vsaj do 50-letnice društva.

ZANESLO JO JE S CESTE

NOVO MESTO — Mateja Mervar iz Novega mesta je zadnjega julija malo pred enajsto zvečer vozila z osebnim avtom od Metlike proti Novemu mestu. Po klancu navzdol je na ravnini od bifeja Na prepihu prehitela osebni avto in v desni pregledni ovinek pripeljala s povečano hitrostjo. Avto je začelo na mokrem in spolzkem cestnišču zanašati, Mervarjeva je izgubila oblast nad vozilom, ki se je prevrnilo v desno po travnatem nasipu. Huje ranjeni sta bili Mervarjeva in sopotnica Dunja Poljak iz Novega mesta, obe so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 10.000 din.

PREBLIZU ROBA

TRSTENIK — Leopold Kašič iz Migolice pri Trebnjem se je 30. julija okoli 10. ure zvečer peljal na motorčku z Mirne proti Trsteniku. Na motorju ni gorela prednja luč. Ko se je pripeljal do mostu preko potoka Sotla, je zapeljal v desno na bankino in se prevrnil. Huje ranjenega Kašiča so odpeljali v novomeško bolnišnico.

S KOLOM MU JE ZLOMIL ROKO

PRAPREČE — Ivan Irt iz Prapreč pri Straži je 4. avgusta ob 19.15 prišel s traktorjem na svojo njivo v bližini doma. Ko je traktor ustavil, je do njega prišel Franc Krašovec iz Prapreč in pričel vpiti, zakaj mu je izpulil kole za električnega pastirja. Krašovec je zgrabil bližnji kol ter začel udrihati po traktorju in Irtu, da mu je zlomil roko.

V SKARJE — Edvard Kramar (25 let) iz Novega mesta je 3. avgusta ob 18.10 vozil osebni avto od Straže proti Soteski. Ko je pripeljal čez prog, je začel prehitovati osebni avto. Takrat mu je nasproti z

osebnim avtom pripeljal Alojz Gačnik iz Rumanje vasi. Avtomobila sta trčila, laže ranjena je bila sopotnica Marija Gačnik, gmotne škode pa je za 20.000 din.

KOLESAR V AVTO — Kolesar Emil Begovič (18 let) iz Metlike je 3. avgusta ob 14.50 na Župančičevi ulici v Metliki s parkirišča zapeljal čez zelenico na cesto in se zaletel v osebni avto, ki ga je vozil Pavle Lipej iz Metlike. Begovič je bil laže ranjen, gmotne škode pa je za 3.000 din.

PO LEVI — Alojz Pajk iz Malega Mlačvega je 2. avgusta ob 12.50 z osebnim avtom vozil iz Šmarjških Toplic proti Zburam. V Šmarjeti je v levem nepreglednem ovinku zapeljal na levo polovico ceste. V tistem trenutku je nasproti z osebnim avtom pripeljal Franc Lužar iz Novega mesta. Avtomobila sta trčila, ranjena je bila sopotnica Francka Pajk, obdržali so jo v novomeški bolnišnici. Gmotne škode je za 40.000 din.

KOLESAR PO LEVI — Kolesar Damjan Sinur iz Malih Poljan je 1. avgusta ob 19.10 v domači vasi poljeval zapeljal pod osebni avto, ki ga je vozil Jože Žgajnar iz Malih Poljan. Kolesarja so odpeljali v novomeško bolnišnico.

OB RADIATORJE

UČAKOVCI — Branko Franković iz Učakovcev pri Vinici je ugotovil, da mu je nekdo med marcem in julijem iz njegove nedograjene stanovanjske hiše v vasi Kvasica odnesel 6 radiatorjev znamke Jugoterm. Škode je za 18.000 din.

OČE IN SIN — Jože Tomlje, sekretar nove gorske hitrostne dirke na Dolenjskem, s sinom Matjažem, ki se bo kot edini Dolenjec s svojim BMW-M3 pomeril v najhitrejši kategoriji. (Foto: J. Pavlin)

Avtomobili bodo rohnili na Rogu

Po 20 letih Dolenjska spet organizator gorske hitrostne dirke — 18. in 19. avgusta pričakujejo 20.000 obiskovalcev ob cesti Podturn—Lukov dom na Bazi 20 —IMV še razmišlja o pokroviteljstvu

DOLENJSKE TOPLICE — Dirke na Gorjancih so bile pred dobrimi dvajsetimi leti za Dolenjce ena najbolj obiskanih in priljubljenih športnih prireditev. Zaradi nevarnosti so hitrostne cestne dirke na Slovenskem prepovedali. Zato je bil tudi na Dolenjskem na avtomobilskem področju ves ta čas pravi dolgčas, pa čeprav imamo takšnega avtomobilskega giganta, kot je IMV. Letos kaže, da se bodo stari časi, spet vrnil. Avto-moto klub Dolenjske iz Dolenjskih Toplic pripravlja 18. in 19. avgusta edino slovensko gorsko hitrostno dirko »Dolenjska 90« na cesti Podturn — Lukov dom na Bazi 20.

Jože Tomlje, sekretar kluba in dirke, in sin Matjaž, ki je uspešen avtomobilski dirkač, sta že dolgo časa razmišljala o taki ali drugačni dirki, ki bi Dolenjski spet vrnila nekdanji ugled pri organizaciji tovrstnih športnih prireditev. Rešitev je prišla z zgraditvijo »Mačkove avto ceste« iz Podturna do Lukovega doma na Bazi 20. Cesta je ta čas najboljša in najlepša na Dolenjskem, široka dobrih 7 metrov in dolga 4,2 kilometra. Višinska razlika je 290 metrov, povprečen vzpon je 6,9%. Cesta je prometno malo zasedena in če na njej ni gozdarjev in v sedanjem času tudi obiskovalcev »roških jam«, je prazna in zapuščena.

Vse tako kaže, da bo precej drugače v soboto in nedeljo, ko bo na njej gorska hitrostna dirka, ki bo točkovana za državno prvenstvo in je vpisana v koledar tekmovalcev za leto 1990. Dirka je namenjena turističnim avtomobilom iz redne proizvodnje s homologacijo, ki se bodo na progi

pomerili v sedmih kategorijah. V soboto bo ob 14. uri start neuradnega treninga, ob 17. uri pa bo uraden trening. Pravo tekmovanje bo dan kasneje, ko bodo motorji po Kočevskem Rogu rohnili že od 9. ure naprej. Start 1. vožnje za veliko nagrado Dolenjske bo ob 12. uri. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj bo ob 18.30 pri gasilskem domu v Podturnu. Organizatorji pričakujejo najmanj 20.000 obiskovalcev, pred 20 leti na Gorjancih jih je bilo 10.000 več.

»Pri organizaciji prve dirke imamo kar velike težave. Ker Dolenjci že toliko let nismo organizirali nobene dirke, nimamo več potrjenih športnih funkcionarjev, zato bomo morali celotno ekipo sodnikov in drugih uvoziti iz kluba Donit-Olimpija.

USPEH KRŠKIH PLAVALK

BUKAREŠTA — Na mladinskem balkanskem prvenstvu v plavanju sodeluje v jugoslovanski reprezentanci tudi plavalni klub iz Krškega in je dosegel enega svojih največjih uspehov. V dveh tekmovalnih dneh sta zasedli Repčeva in Gradiškova 1. in 2. mesto na 200 m kravl. Jugoslovanska ekipa, v kateri sta tekmovali tudi omenjeni krški tekmovalci, pa je na progah 4x200 in 4x100 m kravl dosegla 2. mesto. Poleg tega je bila Gradiškova 5. na 50 m kravl in Repčeva 4. na 400 m kravl.

OKREPITVE PIONIRJU

NOVO MESTO — Odbojarski klub Pionir Novo mesto začel je v teh dneh priprave na novo sezono, in sicer najprej na domačem terenu in potem še na Rogli. Ekipa je v celotnem sestavu, v njej pa bo še naprej igral Brulec. V novi sezoni bo za ekipo novomeških odbojkarjev igral tudi Goran Gavrilovič iz beogradske Crvene zvezde, kmalu pa bo znano, ali bo v njej igral tudi Milan Marič iz Vojvodine, saj zdaj še potekajo pogovori o tem.

Zmage, a tudi zastrupitve

Cestno kolesarsko prvenstvo Jugoslavije — Papežu 1. mesto — Težki očitki organizatorjem

NOVI SAD — V Vojvodini je bilo 3. avgusta kolesarsko cestno posamično prvenstvo Jugoslavije za mlajše mladince, člane in ženske. Na dirki, katere start in cilj je bil v Vrdniku pri Novem Sadu, je nastopila tudi 20-članska ekipa novomeškega kolesarskega kluba Krka. Novomeš-

V ekipni vožnji so mlajši mladinci s 3. mestom brez poškodovanega Murna govti dosegli pripravo na rezultat. Stareši mladinci so v ekipnem nastopu prepričljivo zmagali. »Sele« 4. mesto pa so zasedli člani, vendar je ob tem potrebno povedati, da je ekipa startala brez Papeža, z bolnim Šebenikom in neogretim Božičem. Za tako razredčeno ekipo pa je krivo to, da se je ženska in članska ekipa zastrupila s hrano. Ob koncu omenimo, da je Krka osvojila daleč največ kolajin od vseh ekip na prvenstvu in da je zato po oceni vodstva kluba dobro opravila svojo nalogo.

Sandi Papež

ki kolesarji so imeli tu precej smole. Tako je mladinec Krke Andrej Gimpelj, ki je kilometer pred ciljem že vodil za 200 metrov in bil s tem praktično zmagovalac, zapeljal na ovinku v lužo in padel. Bogdan Fink, tretjevrščeni na svetovnem prvenstvu, je odstopil, ker ni mogel zdržati vožnje od izčrpanosti zaradi zastrupitve s hrano.

Vseeno so Krkini tekmovalci dosegli vidne uvrstitve. Sandi Papež je zasedel 1. mesto, in to z velikim naskokom 2. minute. Jure Robič je osvojil 2. mesto, Bogdan Ravbar pa je bil na koncu na 7. mestu. Z nekoliko bolj taktično vožnjo pa bi Krka lahko odnesla še 3. mesto. Tako ocenjujejo nastop v strokovnem vodstvu novomeških kolesarjev.

V tekmovalni starejših mladincev so Gorazd Stangelj s 1. mestom, Igor Kranjec in Boštjan Mervar prinesli Krki trojno zmago. V ženski konkurenci se je izkazala Martina Sajavec, ki je dosegla 4. mesto.

OČITKI NA ROVAŠ PRVENSTVA

Kolesarsko društvo Krka Novo mesto je po državnem cestnem prvenstvu v posebnem dopisu napisala sporočilo, in ga naslovila na kolesarski zvezi Jugoslavije in Slovenije ter na sredstva javnega obveščanja. V njem med drugim zatrjuje, da organizator prvenstva ni poskrbel za zavarovanje proge in da je zagražil še vrsto spodslajev. »Postopek dodelitve organizacije prvenstva Novemu Sadu ni bil regularen«, zato tehnični delegat BSJ Cvetko Bilič ne bi smel dovoliti začetka prvenstva. Krka poudarja, sklicujoč se na medijske informacije o razveljavitvi prvenstva, da lahko razveljavi prvenstvo le strokovni svet BSJ in predsedstvo BSJ. Ob morebitni razveljavitvi prvenstva morajo klubi dobiti povrnjene stroške nastopa. Če pa bi do razveljavitve prišlo, potem je treba šteti za neregularno celotno prvenstvo in ne le posamezne dirke na njem, meni Kolesarsko društvo Krka Novo mesto in še dodaja, da bi po vsem, kar se je zgodilo, »pričakovali ostavko tistih, ki so odobrili prvenstvo v Novem Sadu.«

Šport

PROSTOR V ZDRAVILIŠČU

TREBNJE — Društvo invalidov Trebnje obešča vse člane, da nima pisarniških prostorov, zato prosi, da se obračajo na tajnico Rezko Majer, Temeniška 2, Trebnje, ali po telefonu 44-251. Obenem obešča, da imamo termine za zdravilišče Catež od 8. do 18. oktobra. Cena bivanja v hišici je 1.190 din.

Pri organizaciji nam bodo pomagali vojaški gasilci in domačini iz Dolenjskih Toplic. Računamo tudi na to, da bodo v tem času na voljo hoteli po Dolenjski, seveda pa bomo porabili tudi Iskrin dom v Črmošnjicah in Mačkov hotel na Bazi 20, na tiskovni konferenci pri predsedniku skupščine občine Novo mesto povedal sekretar dirke Jože Tomlje. V tem času morajo največ skrbí povzročajo sponzorji. Čas so takšni, da ni denarja za te namene in bila res škoda, če bi bila med večjimi pokrovitelji le Krka, IMV pa bi vso stvar gledala s strani. V tem kolektivu se do sedaj po več pogajanjih za pokroviteljstvo še niso odločili.

J. PAVLIN

ŠPORTNE NOVICE IZ KOČEVJA

• Maja Uran, najboljša odbojkarica kočevskega Lika, bo po dogovoru s klubom nadaljevala kariero v prvolišgaški Reki. Maja bo tudi študirala turizem v Opatiji. Ni dvoma, da bo njen odhod v drugo ekipo za kočevskega drugališča precejšnja izguba, vendar bo igranje v prvolišgaški družini nedvomno koristilo Maji.

• V odbojarskem klubu Lik, ki računa na uvrstitev v prvo republiško ligo že novi sezoni, je sicer prišlo do velikih sprememb. Ekipa je pomlajena, igralci se izkušeni in tako Lik računa, da bo z veliko bojevitostjo dosegel zastavljeni cilj. P drugi strani odbojkarice, članice 2. zvezne lige, s trenerjem Tonetom Krkovičem menijo, da bi z osvojitvijo 5. ali 6. mesta dosegle veliko. Njihov stvarni cilj je obstanek v ligi, glede na to pač, da bo ekipa igrala nepopolna. Prvenstvo v obeh ligah se bo začelo 6. oktobra.

• Športniki iz Doline pri Trstu, občine, ki je pobratena s Kočevjem, bodo imeli tradicionalne priprave v mestu ob Rini. Jutri bodo prispeli v Kočevje odbojkarji teden dni pozneje pa bodo prišli v goste s nogometaši. Na priprave sem bodo prišli tudi košarkarji ljubljanske Ilirije, verjetno pa bo to mesto izbrala za priprave še katrara od ekip.

• V Oslinici ob Kolpi se je končala tradicionalna poletna šola vožnje s kajaki in kanuji. Zamisel za organiziranje takih šol je dal zagrebški kajak-kanu klub. Šolupajo lo vodi znani reprezentant Dubravko Lipson. Tokrat je bilo v poletni šoli na brzicah Kolpe 20 najmlajših, vsi pa so stanovali v kajakaškem domu v Oslinici, ki ga bodo predali v uporabo za praznik kočevskega občine 3. oktobra.

ROKAVEC PETI PAVLIČ OSMI

SCHLEIZ — V tem vzhodnonemškem mestu so bile v soboto mednarodne motociklistične hitrostne dirke, ki so se jih udeležili tudi dolenjski dirkači. V močni konkurenci voznikov iz petnajstih držav je Brane Rokavec v kategoriji do 80 cm dosegel 5. mesto. Lojze Pavlič je bil 8. v kategoriji do 125 cm, Robert Hmeljak pa je odstopil.

V VROČINI VSAKA VODA PRAVILNOST — Brežiška mladina v vročinski poletnih dneh že dolgo nima več tekega veselja, kot so ga imeli nekdaj. Danes so reke in potoki tako onesnaženi, da možnosti za razposajanje mladež skorajda ni več. Toplice se prepelne, predrage in tudi preveč mirne za živahno mladino, zadnje čase pa je tudi morje že težko dosegljivo. A. mladi ne bi bili to, kar so, če se ne bi znašli. V Vrbinu pri Brežicah so odkrili veliko gramoznico. Resda ni eni strani še klopjeje gramoz, zato pa je dno prekrila čista podtalna voda. Na »bajerju« v Vrbinu se zbere vsak dan več kot petdeset kopalcev, ki se selo čofotajo po vodi. (Foto: B. D.)

Mercator — Trgoavto

Poslovni sistem Mercator, d.d.

MERCATOR TRGOAVTO, d.o.o., Koper
Koper, JLA 25/a,

objavlja
prosta dela in naloge

POSLOVODJA
nove prodajalne v Novem mestu, Ljubljanska cesta 8

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— da imajo dokončano poslovodsko šolo,
— da dobro poznajo avto stroko in organizacijo dela v prodajalni,
— da imajo 3 leta delovnih izkušenj pri podobnem delu in vozniški izpit B kategorije

Pogoj je 3-mesečno poskusno delo. Kandidati naj pisne prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov: Mercator Trgoavto, Koper, JLA 25/a, v 8 dneh od objave. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

pisma in odmevi

ZA PRAZNIK — Frančiška Skube z možem Francem ob praznovanju njenega rojstnega dneva.

Za stoletje veselja in žalosti

95. rojstni dan Frančiške Skube iz Trebnejga — Skrbni, prijazni

Ko je Frančiška Skube pred kratkim dopolnila 95. leto življenja, sta bila z možem Francem obdana z darili in cvetjem, med katerim ni manjkalo šopek s 95 nageljni, ki so ga prinesli hčerka in sinovi ter vnučki.

Skubetova sta bila rojena na Veliki Ševnici pri Trebnjem, ona v majhni kmečki hiši v družini, v kateri je bilo 15 otrok. Frančiška je kot najstarejša ostala doma. Življenje je bilo na vasi tedaj lepo, saj so se ljudje zbrali in ob raznih delih prepevali. Toda življenje je bilo tudi težko, kar je občutila tudi Frančiška. Ko se je poročila, sta z možem živela v najemnem stanovanju. Pozneje sta kupila nekaj zemlje in si zgradila lasten dom. Frančiška pripoveduje, da je morala, kot mnogo drugih, že zgodaj zjutraj hoditi na delo k sosedom. Toda življenje je znalo biti do nje še mnogo bolj kruto tudi pozneje. Pred leti je namreč Skubetovi- ma v prometni nesreči umrla hčerka Marta, ki je z družino ostala na domu pri njej.

Skubetova danes živi v Trebnjem, kamor ju je vzela hčerka Marija. Le-ta lepo skrbi zanj. Za njuno zdravje pa bdi tudi dr. Vilfanova iz Trebnjega. Že njena lepa beseda, pravi Frančiška o dr. Vilfanovi, prinese zdravja.

R. MAJER

Hočejo sodelovati pri načrtovanju

Prebivalci iz KS Struge in razvoj

STRUGE — Prebivalci 13 vasi in za-
selkov iz krajevne skupnosti Struge v ko-
čevski občini si že vrsto let prizadevajo, da
bi tesneje sodelovali pri načrtovanju raz-
voja tega območja in uresničevanju načr-
tovanjih zamisli. Vsa dosedanja opozorila
pri pristojnih organih občinske skupščine
in pri organizacijah pa so bila neuspešna.
Slojajo, da se bo sodelovanje krajanov kot
Lisnovidna oblika dela pri načrtovanju raz-
voja zdaj okrepi.

Krajsani se zavzemajo, da bi tisti, ki de-
lajo na področju planiranja v občinskih
organih, prišli na pogovor s prebivalci. To
zahtevajo zato, ker menijo, da niti najbolj-
ši strokovnjaki z določenega področja ne
morejo izdelati načrtov bodočega razvoja,
ki bi ustrezali prebivalcem na podeželju.
Slednji menijo, da je njihovo sodelovanje
nujno potrebno, saj morajo oni postati
oblikovalci svoje lastne usode. Samo ljud-
je, ki živijo v teh krajih, bodo namreč ob
pomoci strokovnjakov skušali iskati rešit-
ve za hitrejši gospodarski razvoj teh
odročnih in oddaljenih krajev. Domačini
upajo, da se bo način razvojnega planira-
nja spremenil in da tisti, ki skrbijo za pri-
hodnji razvoj kočevske občine, ne bodo
več reševali zadev samo iz pisarn.

-vd

**Sindikalna
organizacija
DO NOVOLES, n.sol.o.,
68351 Straža, Na žago 6,**
razpisuje dela in naloge — 4-
letni mandat —

**PREDSEDNIKA
SINDIKATA
NOVOLES**

Pogoji:
— višješolska izobrazba eko-
nomske, pravne, upravne ali
sorodne smeri
— 5 let delovnih izkušenj v
sindikalnem ali sorodnem delu
Prijava z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev naj kandidati
pošljejo v zaprtih kuvertah z
oznako RAZPIS — SINDIKAT
v roku 8 dni po objavi razpisa
na naslov: SINDIKAT NOVO-
LES, 68351 Straža, Na žago
6.
Kandidate bomo pisno obve-
stili v 8 dneh po opravljeni
izbiri.

Žejni smo — vode

Odziv na pojasnilo

V Dolenjskem listu 2. avgusta je bilo
v »Halo, tukaj je bralec Dolenjca«! po-
jasnilo g. Staniša iz Komunale glede te-
žav z vodo, ki jih imamo krajsani Veli-
kega Kala in Orkljevca pri Mirni Peči.
Predlagam Staniši, naj pride nekaj dni
na Veliki Kal in bo videl, kako teče vo-
da. Vode ne manjka samo pri eni hiši na
koncu vasi, ampak so suhe vodovodne
cevi povprečno vsaj 90 odst. časa dnev-
no pri najmanj sedmih hišah na Veli-
kem Kalu. Včasih ni vode dva dni sku-
paj — ne priteče niti ponoči. Mislim, da
ni vzrok samo poraba v nižjih predelih
vasi (kot je dejal g. Staniša). Na števil-
kah 23-594 in 23-596 pa v zadnjem ča-
su prizadeti nismo klicali samo dvakrat,
ampak nekaj zadnjih tednov skoraj
vsak dan. Gospod pri telefonu je vedno
obljubil, da bo obvestil pristojne in da
bodo napako odpravili, vendar ni bilo
zelenega učinka. Moram povedati, da
so tu kmetije, kjer je povprečno v hlevu
najmanj 6 glav živine in zaradi po-
manjkanja vode imajo krave veliko
manj mleka. Mlečna proizvodnja pa je
tu pomemben vir dohodka.

Sajetova iz Velikega Kala
v imenu vaščanov

Veliko truda do prenovljenega pokopališča

Več kot tri tisoč ur prostovoljnega dela — Za- dušnica za vse rajnike

Prebivalci naselij Kot in Brezje že deset-
letja prednjačijo pri urejanju svojega po-
kopališča, veliko pa so dosegli, ko so izvo-
lili pokopališki odbor, ki si je 1988. leta
zastavil dolgoročni načrt. Program je bil
uresničen predvsem z denarjem lastnikov
grobov, delovnih organizacij, ustanov in
zdomcev. S širšo pomočjo je odbor vzor-
no uredil grobove, napeljal elektriko ter
zgradil in v celoti opremil mrliško vežico.
V objekt, za katerega so temeljni kamen
položili 1988. leta, je bilo vloženih preko
3.000 ur prostovoljnega dela.

19. avgusta bodo uradno odprli preu-
rejeno pokopališče z vežico. Hkrati bodo
odkrili in blagoslovili pokopališki simbol,
ki ga izdeluje Peter Plut iz Otavca. Sveča-
nost bo zaključena z zadušnico za vse kra-
jane, ki so pokopani tukaj ali drugje po
svetu.

Pokopališki odbor se zahvaljuje vsem,
ki so kakorkoli pomagali pri urejanju po-
kopališča, in jih vabi v nedeljo, 19. av-
gusta, k Sv. Roku na svečano otvoritev.

F. DERGANČ

POJASNILO

Prispevek »Voznikova olika«, v kate-
rem je Jože Novak popisal neprijetno ob-
našanje voznika zastave 128 med pogreb-
nim sprevodom v Straži, je vzbudil precej
zanimanja. Oglasil se je Jože Novak iz
Podgore 36 in pojasnil, da on ni napisal
omenjenega prispevka, se pa z njegovo
vsebino strinja. Naj dodamo, da nam je
rokopis s podpisom Jože Novak dostavil
Leopold Pavček iz Podgore 46.

Uredništvo DL

NEUREJENO POKOPALIŠČE

Viniško pokopališče je verjetno eno
najbolj neurejenih. Bežen pogled nanj po-
kaže našo stopnjo pietete in dokazuje, da
se še vedno nismo znebili balkanščine. Mr-
liška vežica ni urejena, ob njej je skrajno
zanemarjeno smetišče. Na pokopališču ni
vode. Nekateri grobovi so prerastli s travo,
ki je visoka tudi med grobovi. Grobovi so
na delu pokopališča razmetani, tako da se
ne ve, ali je nekdo pokopan npr. v sedmi
ali osmi vrsti. Tako samo bližnji svojci
brez težav najdejo grob prednikov. Na
grobovih in med njimi ležijo ostanki sveč
in plastike ter drugi odpadki. Kljub temu
da je pokopališče po obsegu zadostno, pa
zaradi nereda in nesmotnega izkoriščanja
skoraj ni več prostora za dodatne grobove.
Pri vsem tem pa krajevna skupnost, ki bi
bila dolžna to urediti, spi spanje pravičnega.
Vse to bi bilo potrebno urediti v čim
krajšem času.

B. B.

Strah in trpljenje

Marija Prus s Krmačine, ena najstarejših met- liških občank, je praznovala 90. rojstni dan

KRMAČINA — Preteklo nedeljo
so se na Prusovi domačiji na Krmači-
ni zbrali otroci ter številni vnuki in
pravnuki Marije Prus, ki je kot najsta-
rejša prebivalka krajevne skupnosti
Drašiči in ena najstarejših v metliški
občini praznovala 90. rojstni dan.
Res, da Marijo večkrat izda spomin v
zvezi z novejšimi dogodki, zato pa se
še dobro spominja vsega trpljenja iz
mlajših let, ki ga ni bilo malo.

Leta 1928, ko je imela štiri otroke,
najstarejši pa je štel komaj 6 let, se je
mož podal s trebuhom za kruhom v
kanadske rudnike zlata. V devetnaj-
stih letih je bil doma le enkrat, Marija
pa je morala biti na kmetiji gospodar
in gospodinja. Da bi kmetijo zapusti-
la, ji ni prišlo niti na misel. Prav na-
sprotno! Mož je pošiljal domov denar,
Marija pa je kupovala stelnjike, njive,
travnike, zrasla sta nov skedenj in hi-
ša. In vse bi še nekako potrpela, če ne
bi bilo vojne. Leta 1943 so v vas vdrli
ustaši in vse vaščane nagnali pred
skedenj, da jih bodo postrelili. »V na-
ročju sem držala najmlajšega, komaj
4-letnega sina, ostali pa so tekli za
mano in kričali: 'Mama, postrelili nas
bodo!' Ko smo že stali pred puškami,
je prišel domobranec in ustaše prepri-
čal, da nismo nič krivi ter nam s tem
rešil življenje,« se s solznimi očmi
spominja Prusova.

To, da je gledala smrti v oči, pa je
zapustilo pri Mariji posledice, ki jih
čuti še danes. Zbolela je na srcu in živ-

Marija Prus s snaho in dvema od
petindvajsetih pravnukov. (Foto:
M. Bezek)

cih in neprestanomora jemati zdravi-
la. »Hvala bogu, da je danes drugač-
no, boljše življenje, predvsem snahi pa
se moram zahvaliti, da sem dočkala
tako visoko starost,« pravi Marija, ki
jo, kljub temu da je kmetijo že prevzel
vnuk, še vedno skrbi, ali je doma vse
postorjeno tako, kot mora biti. Pre-
dolgo je morala sama skrbeti za do-
mačijo, da bi sedaj lahko popolnoma
vse izpustila z vaje.

M. B.-J.

DRUŽABNO SREČANJE — Člani Društva upokojencev Dolenjske Toplice
so imeli 14. julija na jasi v Dolenjskih Toplicah srečanje. Upokojenci so se med
znanci dobro počutili, veselo so kramljali in ob prijetnih zvokih ansambla Sla-
povi tudi zaplesali in si razgibali kosti. V okviru redne dejavnosti društvo tesno
sodeluje z Zdraviliščem Dolenjske Toplice in se vodstvu Zdravilišča lepo za-
hvaljuje za razumevanje.

V skladu z 11. členom odloka o priznanjih občine Brežice
(Uradni list SRS, št. 22/80 in 31/83)

SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE RAZPISUJE OKTOBRSE NAGRADE, PRIZNANJA IN PLAKETE OBČINE BREŽICE ZA LETO 1990

- Oktohrske nagrade se podeljujejo posameznikom in prav-
nim osebam za posebne dosežke na družbenoekonom-
skem, političnem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in
drugih področjih dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in
napredek občine Brežice.
- Priznanja se podeljujejo posameznikom in pravnim osebam
za izredno uspešno delovanje na vseh področjih družbene-
ga dela (na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in
političnega dela).
- Plakete občine Brežice se podeljujejo kot spominsko darilo
posameznikom ali pravnim osebam ob praznikih, jubilejih in
drugih posebnih priložnostih kot priznanja za zasluge na ka-
teremkoli področju družbenega dela.
- Predloge lahko posredujejo organizacije združenega dela,
politične organizacije, družbene organizacije in društva, iz-
vršni svet SO Brežice ter posamezniki.
- Predloge je treba podati v pisni obliki komisiji za odlikovanja
in priznanja skupščine občine Brežice na naslov: Skupščina
občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, 68250 Brežice, naj-
kasneje do 31. avgusta 1990.
Predlogov, ki bodo prispeli po tem roku, komisija ne bo
upoštevala.
- Podelitev oktohrske nagrade, priznanj in plaket občine Bre-
žice za leto 1990 bo 28. oktobra 1990 ob prazniku občine na
svečani seji zborov Skupščine občine Brežice.

Skupščina občine Brežice

TURISTIČNO ZAVAROVANJE

Do odhoda je še pet minut

Če doma niste pozabili nič od
tega, potem imate s seboj
vse za mirno potovanje
in lagodne počitnice.

1. Potni list in osebna izkaznica
2. Vozovnice
3. Denar in denarnica
4. Zelena karta
5. Zobna ščetka
6. Iгла, sukanec
7. Sončna očala
8. Žepna knjiga
9. Fotoaparat in film
10. Zavarovalna polica
Turističnega zavarovanja

Posebej pazite, da se pred potovanjem ali letovanjem
ne boste pozabili zavarovati pred vsemi neizgodbami in
neprijetnostmi, ki vas lahko doletijo. Če vas v poto-
valni agenciji niso opozorili na zavarovalno polico
turističnega zavarovanja Zavarovalnice Triglav, sto-
pite do najbližjega poslovnega mesta Zavarovalnice
Triglav in nemudoma izpolnite zavarovalno polico. Z
njo si boste zagotovili povrnitev stroškov, ki bi na
potovanju nastali zaradi okvare ali tatvine avtomobi-
la, prometne nesreče, izgube ali poškodovanja prtlja-
ge, nenadne bolezni, prekinitve potovanja in podob-
nih neprijetnosti. Zavarujete se lahko sami, s celo
družino ali v organizirani skupini. Možnosti za
nezgodo je veliko, pred vsemi se lahko zavarujete z
eno samo zavarovalno polico Turističnega zavarova-
nja Zavarovalnice Triglav.

Za varno potovanje — Turistično zavarovanje

zavarovalnica triglav

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

elba

**Ulica Talcev 9, Novo mesto
Tel.: (068) 24-884
Fax.: (068) 25-773**

**Trgovina z elektromaterialom,
belo tehniko
in z bogato izbiro svetil
vas vabi, da jo obiščete
vsak dan od 7. do 16. ure
in ob sobotah od 7. do 12. ure.**

elba

tedenski koledar

Četrtek, 9. avgusta — Roman Petek, 10. avgusta — Lovrenc Sobota, 11. avgusta — Jasna Nedelja, 12. avgusta — Klara Ponedeljek, 13. avgusta — Lilijana Torek, 14. avgusta — Anastazija Sreda, 15. avgusta — Marija

LUNINE MENE

13. avgusta ob 17.54 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 10. 8. (ob 20. uri) ameriški film Sodniki mimo zakona. 12. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Ne vidim in ne slišim.

ČATEŽ: 9. 8. (ob 21.15) ameriški film Mož za rešetkami. 11. 8. (ob 21.15) ameriški film Sodniki mimo zakona. 13. 8. (ob 21.15) ameriška akcijska komedija Ne vidim in ne slišim. 14. 8. (ob 21.15) ameriška komedija Bolničari na kolesih.

CRNOMELJ: 9. 8. (ob 21. uri) ameriški film Morje ljubezni. 10. 8. (ob 21.

uri) ameriški erotični film Srulecence. 12. 8. (ob 21. uri) angleška fantastična komedija Nore zgodbe barona Münchausna. 14. 8. (ob 21. uri) ameriški vojni film Carstvo sonca.

KRŠKO: 9. 8. (ob 20. uri) ameriški film Bledolčni jezdec. 10. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Resnične zgodbe III. 12. 8. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Samo za tvoje oči. 14. 8. (ob 20. uri) hongkonški karate film Zmajeva igra smrti — II. del.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 9. 8. (ob 10. uri) matineja Baron Münchausen ali Lažnjivi kljukec. 9. in 10. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Pekel pravice. Od 10. do 12. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Vroče ustnice. Od 11. do 13. 8. (ob 19. in 20. uri) nora avstralska komedija Mladi Einstein. 14. (ob 10. in 18. uri) ter 15. 8. (ob 18. uri) hongkonški karate film Življenje Nindže. 14. in 15. 8. (ob 20. uri) ameriški akcijski film (predpremiera) Bratova kri.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 10. do 12. 8. (ob 19. uri) film Družina, zmogli bomo. Od 13. do 15. 8. (ob 19. uri) film Vrnitev v prihodnost.

Z 128, oktober 1987, prodam. Primož Rabzelj, Škocjan 21. ☎ 76-103. 1567

Z 128, december 1987, prodam. ☎ 23-530. 1568

Z 750, letnik 1985, registrirano do junija 1991, prevoženih 22.000 km, odlično ohranjeno, prodam. Oglej v soboto. Malokvec 10, Tržišče. 1570

JUGO 55 A, april 1989, ugodno prodam. ☎ 24-005, vsak dan. 1573

126 P, letnik 1987, in viso 11 RE, letnik 1984, prodam. ☎ 42-086. 1578

JUGO 45, letnik 1983, APN 6, prodam ali zamenjam za BT ali ATX. ☎ (068)76-571. 1580

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije: Jože Prosenik, Gostilna Humeč, Dobova, ☎ (0608) 07. 1246

GRADITELJI in instalaterji, pozor! Po konkurenčnih cenah izdelujem peči in boilerje za centralno ogrevanje. Informacije na ☎ (063)39-878, popoldne ali zvečer. 1256

FAMILY LINE, računalniško voden posel, vloga 2.000 din, dobitke 975.000 din (140.000 DEM). ☎ 85-857. 1519

SERVIS gospodinskih aparatov ALOJZ KASTELIC, Slakova 13, Trebnje, obvešča cenjene stranke, da bo delavnica zaradi letnega dopusta zaprta od 15. do 30. avgusta. Se priporočam! 1545

posest

HIŠO, zgrajeno do 5 stopnje, prodam. Informacije na ☎ 56-315 (Kočvar). 1483

STAREJŠO HIŠO v bližini Dolenjskih Toplic, z elektriko in vodo, lahko za stanovanje ali vikend, prodam. Kletni prostor lahko za skladišče ali trgovino. Šifra: »DOSTOPEN KRAJ«. 1492

LOVSKA DRUŽINA Veliki Kamen, 68281 Senovo, zelo ugodno prodaja podkleteno, takoj vseljivo dvosobno brunarico z inventarjem in manjšim vinogradom. 1505

NJIVO, 24 arov, prodam. ☎ 25-414 ali 21-323. 1508

NJIVO in travnik prodam. Ob Težki vodi 55, Novo mesto. 1513

PARCELO v KS Bučka (11 arov), z gradbenim dovoljenjem, prodam. ☎ 26-559. 1521

GRADBENO parcelo v Regri vasi prodam. ☎ (0608)61-433 od 21. do 23. ure. 1529

GRADBENO PARCELO z lokacijsko dokumentacijo, v Sevnici, prodam. Cena po dogovoru. Romana Hlastan, Planinska c. 64, Sevnica. 1532

HIŠO v centru Metlike z dvoriščno stavbo, vrtom in večjo njivo prodam. ☎ (047)71-849. 1552

V PRESLADOLU prodam 1,5 ha zemlje (njivo, travnik, gozd), stavba do prve plošče, nakrilo, nekaj gradbenega materiala, vse v enem kosu. Poleg je asfalt, avtobusna postaja, v prometnem kraju. Informacije dobite pri Antonu Bremšiču, Presladol 53, Brestanica pri Krškem. 1577

prodam

POOL 7 biljard prodam. Cena po dogovoru. Gostilna Drage, Metlika, ☎ (068)58-328. 1466

KUPERBUSCH, rjave barve, širine 40 cm, prodam. ☎ 21-188. 1468

HARMONIKO hohner atlantic IV, stojalo, magnet, ugodno prodam. Jože, ☎ 58-284 po 16. uri. 1471

FRANCOSKO posteljo, staro eno leto, zamenjam za sedežno garnituro ali prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 1474

RABLJEN barvni televizor lowe opta prodam. ☎ (068)23-651, od 17. do 19. ure. 1476

ŠPORTNO kolo na pet prestav, skoraj novo, prodam. ☎ 23-355. 1482

DRVA prodam. Saje, Daljni Vrh 22, Novo mesto. 1484

TELETA, starega 14 dni, prodam. Anton Kukenberger, Gor. Ponikve 20, Trebnje. 1486

HARMONIKO hohner atlantic 3 in ojačevalec 100 W prodam. Herak, Slavka Gruma 18, Novo mesto. 1488

KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Jože Mihalič, Vel. Brusnice 18, Brusnice. 1490

DVE NOVI drvarnici, 3,5 x 4 m in 2 x 3 m, prodam. ☎ 47-593. 1496

TELICO simentalco, brejo 5 mesecev, ter plemenskega ovna prodam. Zupančič, Vel. Podluben 2 a, Uršna sela, ☎ 43-618. 1497

KUHINJO, dobro ohranjeno, prodam za 12 M. Dana Kovač, Šegova 58, Novo mesto, ☎ 23-974. 1501

OPEKO, 3000 komadov, rabljeno (Kikinda), brane, plug in obračalnik prodam. ☎ 26-586. 1506

DESNA malo poškodovana vrata za jugo 45 in dve novi gumi trayal SR 135/13 ugodno prodam. ☎ 20-291. 1507

GUME s kolesnimi obroči (3 komade), dimenzije (185/70/13 col), prodam. ☎ 23-535 do 14.30. ure. 1510

COLN MAESTRAL 9 in motor tomos 4 prodam. Butalin, C. herojev 26, Novo mesto. 1515

TELICO, brejo, prodam. Knafelj, Hudenje 39, Škocjan. 1522

ZLOŽLJIVE podstrešne stopnice, strešno okno, suhomontažna vrata-lužen hrast (nadsvetloba širine 65 cm) prodam. ☎ (068)87-287. 1526

JADRALNO desko, primerno za začitnike, in dve jadri ugodno prodam. ☎ 84-682. 1527

PSIČKI, brak jazbecarki, stari 9 ted-

nov, prodam. Kočevska Reka, ☎ (061) 800-025. 1533

KOZE prodam. ☎ 28-844. 1539

SEDEŽNO GARNITURO prodam. Slavko Hočevar, Pod Trško Goro 101, Novo mesto, ☎ 26-190. 1540

KORUZO, oves in vino prodam. ☎ 27-175. 1543

BREJO kravo prodam. Kolenc, Zaloga 18, Škocjan. 1548

SEDEŽNO kotno usnjeno garnituro prodam. ☎ 26-581. 1549

JADRALNO desko D2 komplet, rig, hifly (6 m2) in otroški rig (3,5 m2) prodam. ☎ (0608)31-017, dopoldne, ali (0608)70-230, popoldne. 1551

PLINSKE jeklenke za plinsko varjenje s CO2 prodam. Jeršin, Jelše 6, Otočec. 1560

BOROVE-SMREKOVE plohe, debeline 8 cm, ter prašiča težkega, 150 kg, prodam. ☎ 27-675. 1564

GAŠENO apno, primerno za beljenje, prodam. ☎ 20-319. 1566

KRAVO s teletom, dobro mlekarico, prodam. ☎ (0608)32-836, zvečer. 1576

MLEČNO kozo prodam. ☎ 52-884. 1582

TOMOS 18, in čoln Beograd sport s tele komandami in volanom prodam za 1/3 nove cene. Vse informacije dobite vsak delovnik med 8. in 9. uro na ☎ 23-610. 1583

razno

PISARNIŠKI prostor v Novem mestu vzajem v najem, lahko samo popoldne. ☎ (068)27-234. 1544

HIŠO, nekje na Dolenjskem, vzajem v najem. ☎ (068)26-961. 1569

ZGRADBO ZA TRGOVINO s kmetijskim, gradbenim in podobnim materialom oddam z delno preureditvijo v najem v okolici Novega mesta. ☎ 23-351. 1572

IŠČEMO žensko, ki bi bila pripravljena negovati mamo in brata v bližini Koprivnice pri Senovem. Hrana, stanovanje v hiši. Plačilo po dogovoru. Franci Klakočar, Koprivnica 15, 68282 Koprivnica, ☎ (0608)79-673. 1575

službo dobi

SI ŽELITE dodatnega zaslužka? Možnost je velika. Vse informacije dobite na ☎ (063)34-077. 1473

KV ali priučen kuharico, dekle za strežbo, sprejemno takoj. Stanovanje in hrana v hiši. Nedelja in ponedeljek prosta. Ostalo po dogovoru. ☎ (061)666-067. 1480

NATAKARICO, pridno in pošteno, takoj zaposlim. Informacije osebno v pizzeriji Šentpeter, Otočec. 1517

KAVA BAR »Pri slonu« išče resnega natakarkarja ali natakarkarico. ☎ 25-901. 1554

KV KUJARICO sprejemam za restavracijo v Munchnu. ☎ (068)20-313 ali 24-703. 1571

HONORARNO ZAPOSLOMIMO žensko, ki bi v popoldanskem času varovala dva otroka (dve in štiri letna) in žensko, ki bi v dopoldanskem času pospravljala in likala. ☎ 22-308. 1581

stanovanja

ZDRAVNIK na specializaciji potrebuje stanovanje v Novem mestu. ☎ (068)21-095 int. 423. 1467

NAJEMEM manjše stanovanje v Brežicah. ☎ 9949711/2624924. Naslov v oglašnem oddelku. 1503

DVOSOBNO STANOVANJE, 50 m2, v Novem mestu, ugodno prodam. ☎ (068)22-734. 1538

ženitne ponudbe

MOŠKI, star 50 let, želi spoznati žensko za skupno življenje. Imam 7 ha zemlje in svoj dom. Martin Strajnar, Ždinja vas 21, Otočec ob Krki. 1469

POPRAVEK

Pri zahvali MILENE ČE-GOVNIK iz Podgore je pomočnega izpadla zahvala Osnovni šoli XII. SNOUB Bršljin. Se opravičujemo!

Po poteh božjih si hodila,
Boga očeta vedno si prosila
za srečno Tvojo uro zadnjo.
Uslišana bila je Tvoja prošnja,
da v hramu božjem bila srečna je
Tvoja ura zadnja.

ZAHVALA

Nepričakovano in brez bolečin nas je za vedno zapustila moja ljuba žena, mati, stara mati in babica

MARIJA MERHAR

iz Prigorice št. 20

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcih se sodelujemo vsem sosedom, ki ste nam stali ob strani in nam pomagali v najtežjih trenutkih, pomagali urediti mrtvaški oder, ga obsuli s cvetjem za mojo ljubljeno ženo in mater Marijo. Prav posebna zahvala pevcem, pevkom in organistu za v srce segajoče poslovilne pesmi ter gospodu župniku za govor in lepo opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: mož Francišek, sinova Franci, Viljem, hčerki Marija, Mira z družinama ter ostalo sorodstvo

kmetijski stroji

KOMBAJN Zmaj, kosa 3 m, prodam ali zamenjam za okrogel ali žagan les. Presernova 4, Krško, ☎ (0608)34-824. 1470

TRAKTOR TV 523 s prikolicco, frezo, plato in vinogradniškimi plugi prodam. ☎ (0608)79-525. 1491

ŽITNI kombajn zmaj 133, širine 3 m, vreče, bunker, kabino, stiskalnico, letnik 1985, prodam. Marjan Štefanič, Pristava 13, Podbočje. 1495

FREZO SAKS diesel, 14 KM, s prikolicco, krožno žago, in fraktonarico (lubas) ugodno prodam. ☎ (0608)81-078. 1509

KMETOVALCI! Bliža se čas izkopavanja krompirja, zato si lahko kakovostne in kvalitetne izdelane IZRUVACE pravočasno priskrbite za vse vrste traktorjev. Dobava takoj. Kovačstvo Jože Mušič, Lokca, Na ulicah 17, 61234 Mengeš, ☎ (061)738-619. 1511

SILOKOMBAJN SK 80, MF 254, in ventilator za dosuševanje sena, prodam. ☎ 28-030. 1536

DVOBRAZDNI traktorski plug, malo rabljen, ugodno prodam. Furlan, Podhosta 46, Dolenjske Toplice. 1563

FERGUSON 35 ugodno prodam ali zamenjam za težji traktor. Franc Žibert, Kladje, Blanca, ☎ (0608)43-071. 1579

kupim

STAREJŠO HIŠO, z nekaj zemlje, v bližini Novega mesta kupim. Pisne ponudbe pošljite pod šifro: »ODDIH«. 1574

motorna vozila

LADO samaro 1.3, marec 1988, prodam. ☎ (0608)32-678. 1472

AVTOMATIK A3ML, letnik 1985, prodam. ☎ 20-375 od 16. ure dalje. 1475

126 P, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)70-305. 1477

126 P, letnik 1984, prodam. Ana Hodnik, Ragovska 7, Novo mesto. 1478

SUBARU 1000, star tri leta, prodam. ☎ 24-458. 1479

JUGO 45 AX, letnik 1988, ter tomos BT 50 prodam. Silvo Perko, Lukovec 2, Trebnje. 1481

JUGO KORAL 55, maj 1988, prodam za 50.000 din. Marjan Malnarčič, Kristanova 28, Novo mesto. 1485

OPEL KADETT, letnik 1971, v zelo dobrem stanju, prodam. Rajk, Gabrje 46, Brusnice. 1487

LADO SAMARO 1300, 5 vrat, staro 6 mesecev, prodam. ☎ 28-341, popoldne. 1489

ZASTAVO 101 super, letnik 1979, registrirano do januarja 1991, prodam. Cena po dogovoru. Forčesin, Nad mlini 24, Novo mesto, ☎ 23-068. 1493

ZASTAVO 101, staro 26 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. Slavka Gruma 29, Novo mesto, ☎ 24-131. 1494

OPEL KADETT C, letnik 1978, 88.000 km, zaščiten, garaziran, avtoradio, prodam za 50.000 din. ☎ 22-451 ali 51-140. 1498

ŠKODO 110 L, letnik 1975, 44.000 km, prodam. ☎ (068)84-410. 1499

Z 101, letnik 1976, registrirano do marca 1991, prodam. Božo Berzin, Kotarjeva 2, Šentjernej. 1500

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milian Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 10 din, naročnina za 3. trimesečje 100 din; za delovne in družbene organizacije 200 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120 din, na prvi ali zadnji strani 240 din; za razpise, licitacije ipd. 140 din. Mali oglasi do deset besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Razpisujem štipendijo za

I. LETNIK PRAKTIČNEGA POUKA ZA NAZIV STEKLAR — obdelovalec ravnega stekla,
triletni program v Rogaški Slatini.

Prošnje pošljite na naslov: **STEKLARSTVO
MIRAN RESNIK, MDB 24
LESKOVEC 68273**

*Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in babica

ANA OBERSTAR — GREBENAR

iz Koprivnika 27 pri Kočevju

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni prinesli cvetje in svečke in jo pospremili k večnemu počitku. Prisrčna hvala Domu starejših občanov Kočevje, Delavski godbi Kočevje, ZB Kočevje, KS Rudnik-Šalka vas, Gozdnemu gospodarstvu TOZD Rog Kočevje, gospodu župniku za lepo opravljen obred, govornici in govorniku hvala za poslovilne besede in pevki za žalostinke. **Žalujoci: vsi njeni**

ZAHVALA

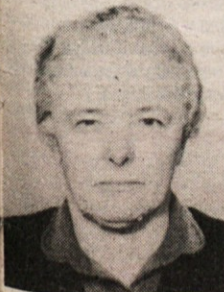
V 91. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica in prababica

MARIJA MEZNARŠIČ

Ribenčenova mama iz Dol. Polja 7

Zahvaljujemo se sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili na njeni zadnji poti. Hvala tov. Košmrlju za poslovilne besede in župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

ANGELA PAVLAKOVIČ

rojena Peršič,

iz Balkovcev 10 pri Vinici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

*Kolpa, ne teci tako brezbržno,
gozdovi, tiše šumite,
ptički, ne pojte tako veselo...
Grenke solze so v naših očeh,
bolečine v naših srcih...*

ZAHVALA

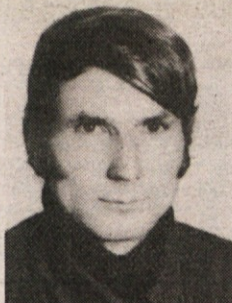
V 42. letu nas je nepričakovano in prezgodaj zapustil v neizmerni žalosti naš najdražji

JURE MRAVINEC

iz Podklanca pri Vinici,
stanujoč v Slovenski Bistrici

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje in sočustvovali z nami. Hvala sestri Danici in osebju bolnišnice Novo mesto. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Užaloščena družina pokojnega

JAKUBA AVDIČA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljuje celotnemu medicinskemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto ter odgovornim delavcem Srednje šole Boris Kidrič Novo mesto.

Družina Avdič

*Cvetje in zelenje si ljubila
in z njim si se od nas poslovila.*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša mama

MARIJA KLOBUČAR

iz Vel. Orehka 11

Zahvaljujemo se vsem vaščanom in teti Lojzki za pomoč med boleznijo, sosedovim, posebno še Micki in Veri, ter duhovniku za lepo opravljen obred. Zahvala tudi Jožetovim in Ančini sosedom iz Prečne, podjetju IMV TP, Novoteks, Pionir MKI EI in Krka za vsestransko pomoč.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki težki bolezni nas je v 69. letu starosti zapustila draga sestra in teta

TONČKA MRGOLE

iz Tomažje vasi

Vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti, iskrena hvala!

Žalujoci: sestre Pepca, Lojzka in Albina z družinami in ostalo sorodstvo

*Trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete

ANE VOVKO

iz Sevnega na Trški gori 10

se iskreno zahvaljuje vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom za izraženo sožalje, podarjene vence in cvetje ter za pomoč v težkih trenutkih. Zahvala tudi delavcem DO Iskra ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

*Kako bi dihal rad,
poslušal, gledal, sedel med vami,
katero vmes povedal, pa me tišči
teptan — nad mano grob prerani.
(O. Župančič)*

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi našega predragega moža, očija, dedija in tasta

JOŽETA KRALJA

iz Paderšičeve 13

se zahvaljuje vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

*Delo, trud, trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

Ob žalostnem dogodku, ko je odšel od nas tiho in mirno, kot je tudi živel, naš dragi

ANTON ŠVAB

smo globoko hvaležni vsem, ki ste ga imeli radi, ga spoštovali oziroma mu kakorkoli pomagali. Zahvaljujemo se dr. Nikoliču in sestri Genici za pomoč v času bolezni, vaščanom, ki so nam priskočili na pomoč, gospodu župniku za opravljen obred, pevcem pevskega zbora iz Kočevja za zapete pesmi, ZB Kočevje in tov. Karničniku za ganljive poslovilne besede, vsem, ki ste darovali cvetje in nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

**Pogrešali ga bomo.
Vsi njegovi**

ZAHVALA

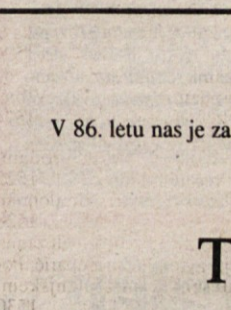
V 92. letu starosti nas je zapustil naš oče, stari oče, stric, dedek in pradedek

ANTON VOVKO

iz Leskovca 2

Iskreno se zahvaljuje sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za pomoč in izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence. Posebna zahvala župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

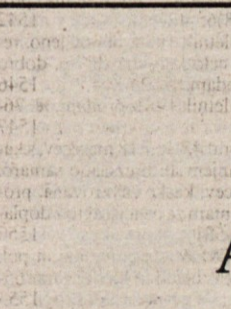
V 86. letu nas je zapustila draga mama, stara mama in sestra

TEREZIJA SKUBE

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljuje vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje in pokojnico spremili na zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

ANTONA ŠAJNA

Rozmanova 3, Kočevje

se iskreno zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, osebju ZD Kočevje, Doma starejših občanov Kočevje in podjetju Itas za darovano cvetje, izraženo sožalje ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ostali smo brez naše nadvse drage žene, mame, babice in prababice

ANTONIJE UDOVIČ

rojene Pate,

iz Repč pri Trebnjem

Z žalostjo v srcih se zahvaljuje vsem sorodnikom, sodelavcem, znancem in vaščanom, posebno Longarjevim, Mihčevim in Lazarjevim, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno spremili na zadnji poti. Prav tako hvala pevskega zbora ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: mož Jože, sinova Jože z družino, Janez ter hčerka Milka z družino

PETER JANKOVIČ

Revija Sad izhaja v Krškem. Njen glavni in odgovorni urednik je Peter Jankovič, še ne sedemindvajsetletni diplomirani inženir agronomije. Namesto da je lastnik revije in njen urednik, bi bil lahko asistent ali celo že docent na Biotehniški fakulteti, lahko bi sedaj živel na Nizozemskem, kjer bi bil poslovnež ali kaj drugega. Tako pa se je zgodilo, da se je zaposlil v krškem M-Agrokombinatu kot strokovnjak za sadjarstvo, ker so mu pač dali stanovanje.

Pri svojem delu se že vsaj tri leta srečuje s problemom, da marsikdo med sadjarji slabo pozna stroko, če pa že potrebuje kak strokovni nasvet, mora ponj k strokovnjaku. V Sloveniji ni strokovne revije, ki bi služila tem namenom. Toda v M-Agrokombinatu je že od nekdaj obstajala navada, da so strokovne informacije objavljali v obliki ciklostiranih brošuric. Jankovič s tem ni samo nadaljeval, temveč je tudi pomislil na izdajanje strokovne revije. Impulz za to je dobil s pokojnem Teleksu, kjer so med dogajanjem slovenske pomladi pisali o tem, kdaj bodo vzniknili prvi privatni časopisi.

»Seveda je moralo od tega začeti nega impulza do uresničitve zamisli preteči kar precej časa. Že zeno sva naredila vse sama, težav nama seveda ni manjkalo in sem bil včasih čisto na koncu z živci. Na srečo je bila revija dobro sprejeta pri strokovnjakih pa tudi vse več bralcev in na-

ročnikov je pridobivala. Po prvi številki je bilo 300 naročnikov, po šesti pa je bilo 1200. Seveda prodajamo revijo tudi preko Delove distribucijske mreže po vsej Sloveniji, najboljše pa so jo sprejeli na Štajerskem in na Primorskem,« pripoveduje Peter Jankovič. Da nihče ni prerok v domači deželi, dokazuje primer ene izmed zadrug, kjer so kooperantom priporočali, naj še malo počakajo, da bodo videli, kaj se bo iz revije še izcimilo.

Jankovič je bil vedno uspešen. Da mu na brežiški gimnaziji ni bilo treba delati mature, se je še posebej potrudil iz enega samega razloga: tako mu je več časa ostalo za potovanja po Evropi, ki jo je že v dijaških letih in potem, še posebej med študijem, domala v celoti prepotoval. Spoznal je, da naši ljudje nič ne zaostajajo za Evropejci, ne po sposobnostih ne po volji do dela. Ampak doslej je bilo pač tako, da se je vsaka zdrava pobuda dobesedno utopila v močvirju samoupravnega odločanja. To je Jankovič izkusil tudi na svoji koži. Človeku gredo kar lasje pokonci, ko sliši, da je bilo nekoč slovensko sadje pojem za Evropo in so ga Slovenci tovorili na Dunaj in v Rim na vozovih, obloženih s slamo. Pa o tem, kako bi lahko na nerodovirnih pobočjih pridelovali orehe za domačo rabo in izvoz, zdaj pa jih uvažamo. Veliko podatkov ima tudi o tem, kako pretirano škropijo sadjarji in vinogradniki dreve in trte. S tem ne škodujejo samo okolju in našemu zdravju, temveč tudi mečejo stran denar. Skratka, kdor hoče kaj več izvedeti o tem, se mora naročiti na revijo Sad, ki bo zdaj izšla že sedmič.

Malokateri moški že tako zgodaj izpolni tri naloge, kot jih je Jankovič: izdaja svojo lastno revijo (namesto knjige lahko šteje tudi revija), posadil je že nekaj dreves, pred kratkim pa se mu je rodil sin. »Načrtov za prihodnost nimam. Želim si le, da bi revija uspevala in bi imela čimveč naročnikov,« pravi jedrnat Jankovič.

J. SIMČIČ

Krka živi in rešiti se jo da

Enodnevna opozorilna akcija Nedeljskega dnevnika in Studia D »Rešimo Krko«

ŽUŽEMBERK — »Krka nam še ni povsem obrnila hrbta, še vedno teče naprej, samo vedno bolj nima postaja in upajmo, da se bodo zbudili tisti, ki lahko največ store za to, da Krka spet postane naša zelena reka. Radi jo imamo in ne želimo, da se mimo naših bivališč pretaka rjava mrtva mlakuža, ki z udarja. Storimo vse, da nas ne bodo naši otroci in vnuki preklinjali. Ne dovolimo, da bi bilo nekega dne prepozno.« S temi besedami je celodnevno akcijo Studia D in Nedeljskega dnevnika pod naslovom Rešimo Krko končala voditeljica programa Darja Zupančič.

V vasi Krka se je v petek dopoldan zbralo petdeset dolenjskih kanuistov in kajakašev, ki so želeli vse onasnaževalce z enkratno akcijo opozoriti, da Krki bije zadnja ura. Takoj na startu sta imela največ težav Tof in Duško Uršič iz Moped showa, ki sta se s svojim zelenim kanujem zapletla v vejevje, potem pa sta se do Žužemberka še sedemkrat prevrnila. Predvsem Tof je bil precej popraskan, zato pa sta bila večja »mačka« Zdenko Dular in Jože Retar, ki sta

berka« ukinjajo njihovo podružnico šolo v Šmihelu, ki jo obiskuje 23 učencev. »Tudi tako umira dolina Krke in ljudje ob njej,« so zapisali. Posebej veliko ljudi je 12 kilometrov dolgo ekološko karavano pričakalo na cilju v Žužemberku. »Ceprav so bili nekateri precej izmučeni, velja zapisati tudi besede enega od udeležencev te opozorilne akcije: »Če bi bila Krka čista, bi veslal tudi do Brežic.«

Zaključek akcije, ki so jo poleg »Ne-

delja« in Studia D podprli še Mesarija Bobič, Ribogojnica Dvor, Pivovarna Union, Mercator KZ Krka-TZO Žužemberk ter Krka-program Zdravilišča, gostinstvo Novo mesto, je bil na vrtu hotela Kandija, kjer je množico obiskovalcev zabaval kvartet Moped showa z akcijo »Razgibajmo življenje«, zatem pa je nastopil še pevec Zlatko Dobrič z ansamblom Komet.

J. PAVLIN

RAZISKOVALI TUDI POD VODO — V akciji »Rešimo Krko« je bilo tudi precej dogodivščin, sploh pa ni manjkalo kopanja po sili. Na sliki: Tof (desno) je ostal pred jezom v Zagradcu, svoj kanu pa je prepustil bolj izkušenemu Zdenku Dularju. Ta se je pognal čez jez, potem pa nekaj časa ni bilo na površino ne kanu ne »šoferja«. (Foto: J. Pavlin)

Vojaki bodo zgradili cesto

Kmalu po asfaltu do Osilnice — Sodelovanje

OSILNICA — Do roka, to je do 1. septembra, bo razširjenih in pripravljeneh za asfaltiranje še zadnjih 5,7 km ceste med Brodom na Kolpi in Osilnico (odsek Kuželj—Mirtoviči), v teh dneh pa bodo predvidoma 2 km ceste tudi že asfaltirali.

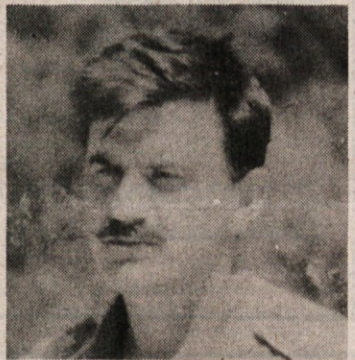
Ta cestni odsek že drugo leto širi in pripravlja za asfaltiranje ekipa JLA, ki jo letos vodi starešina Božidar Horaček. V razgovoru z njim smo zvedeli, da je ta odsek, ki poteka po kanjonu Kolpe, te-

žaven, saj je bilo potrebnih veliko minerskih del, vendar so najtežji del uspešno prebili, razširili in dokončali prav v teh dneh. Vreme je bilo v glavnem lepo in če bo tako še naprej, bodo dela zagotovo končana do roka. Zaradi težavnega terena se je mehanizacija pogosto kvarila in so jo vojakom pomagali popravljati domačini, delavci osilniškega odbora LIV Postojna, predvsem Željko Knavs in Janez Gorše, ki sta odpravila tudi najhujše okvare.

B. Horaček je povedal: »Doma sem iz teh krajev, leta 1987 sem delal tudi cestni odsek Mirtoviči—Osilnica. Zato poznam vse ljudi in če je potrebna pomoč, vem, kam se moram obrniti. Tu so zelo dobri ljudje in se zavedajo, da gradimo cesto zanje. Zato nam vedno pomagajo. Če naletimo na tako rekoč nerešljivo težavo, nam jo pomaga urediti dr. Stanko Nikolič, ki je najzaslužnejši za vsestranski napredek teh krajev in ve, kam se je treba obrniti za pomoč in na katero kljuko pritisniti.«

Dodal je, da so vojaki že ali pa bodo še opravili nekatera dopolnilna dela. Tako bodo pripravili za asfaltiranje 3 km ceste od Mirtovičev do Turkov. Popravili bodo tudi cesto do vasi Sedalce in do vasi Kočičin.

J. PRIMC

Božidar Horaček

Halo, tukaj bralec »Dolenjca«!

Preveč o domobrancih? — Voda v sušnih časih — Komu naj pomaga IS?

Za naše bralce kot da ni dopusta, saj vprašanja, namenjena tej rubriki, tudi v vročih poletnih časih kar dežujejo.

K. T. iz Dolenjskih Toplic se je oglašil že dopolne in menil, da se v javnih medijih vse preveč povečuje usoda domobrancev, po vojni pobitih na Rogu in drugod, in da je nevarnost, da se bo izgubila mera, kaj se je med vojno v resnici dogajalo, ter zavest, da so domobranci v resnici prisegli Hitlerju. Tiste na Rogu imajo po njegovem na vesti župniki, ki so jih s propagando spravili na napačno stran, pri čemer pa dodaja, da nikakor ni bilo prav, da so jih kar tako, brez obsodbe pobili. Sicer pa, dodaja, isto so naredili Francozi, pa ni okoli te zadeve tam nobenega prepričanja. Meni, naj bi mrtve dostojno pokopali in se bolj pobrigali za žive. Naš komentar k temu naj bo kratek: končno so le napočili časi, ko objavljamo lahko taka in drugačna mnenja, ne da bi bil zaradi enih človek poveljevan, zaradi drugih pa tako ali drugače utišani. Končno smo tudi dosegli civilizacijsko raven Francozov, ki so o svojih pokolih lahko svobodno govorili vseh petinštrideset let, pa sedaj ne čutijo nobene potrebe več po tem, ker so s tem v zvezi vse že zdavnaj razjasnili.

Bralka M. K. se pritožuje nad izgradnjo telefonije v Mirni Peči. Sedaj je denar porabljen že dve leti za nakup centrale in nepopoln, mnogi so plačali v desetih letih že dvakrat, v hišah imajo neme priključke, informacij pa ni moč dobiti od nikoder. Ker je problem telefonije treba širše osvetliti, se mu bomo posvetili v obširnejšem članku v eni od prihodnjih števil.

Ista bralka ima pritožbo tudi čez Komunalo, ki je pri pošiljanju visokih računov za vodonar jako urna, kadar pa se nanjo obračajo občani glede problemov z vodonarom, pa znajo biti sila neprijazni. Tudi pri njih je ob večerih pritisk vode v

omrežju zelo slab, zaradi česar se kvarijo bojlerji in pralni stroji, kar so drage stvari. »Vsaj prijazni bi lahko bili,« je zaključila pogovor bralka iz Mirne Peči. Čez Komunalo se pritožuje tudi bralka I. P. z Drške, saj pravi, da so prišli zapret močan curek vode, ki se je izlival iz napeljava v soseski šele nekaj ur potem, ko je bila napaka javljena na pristojen naslov. Na obe pritožbi smo poiskali odgovor pri Komunali. Darko Kastelic, vodja vodooskrbe, je v zvezi z nizkim pritiskom vode v mirnopeškem okolišju povedal, da bo problem obstajal vse dotlej, dokler ne bo zgrajen vodni rezervoar na Daljnjem Vrhu, katerega gradnja pa se zaradi pomanjkanja denarja pomika iz leta v leto naprej, čeprav je na prioriteten listi najvišje. Je pa stanje precej ravno sedaj, ko je zaradi suše poraba v konicah zelo velika (zalivanje). Kar se ažurnosti intervencijske ekipe tiče, pa je pojasnil, da je popravil pač veliko in da ukrepa po oceni naprej tam, kjer je stanje najbolj kritično in kjer bi zaradi izlitja vode nastala gospodarska škoda. Popolne, ko je na terenu samo ena ekipa, se zlasti.

Anonimni bralec iz Šentjerneja se pritožuje, ker novomeški izvršni svet tako nekritično deli pomoč, kot je to storil z dotacijo za napeljavo elektrike na Njivice pri Vratnem. Stvari bi morali bolje preveriti in podpirati tiste, ki so pomoči res potrebni in jo tudi zaslužijo. »Izvršni svet ne proizvaja svojega denarja, ampak je to denar vseh, ki smo ga ustvarili,« pravi bralec, »zato bi moral širši krog odločati o tem, kam se bo namenjal.« Naša informacija o pomoči občinskega izvršnega sveta družini Žulič iz Njivic pod Gorjanci je bila v šentjernejskem koncu očitno zelo odmevna, saj se je na isto temo oglašila tudi bralka A. K. iz Šentjerneja in povedala, da so se pogovarjali v več mladih družinah, kjer imajo otroke, dolga leta zaposlitev pa nizke osebne dohodke, o tem, kako morajo plačati pri pričetku gradnje visoke datjave oziroma, jim je že zaradi tega gradnja lastnega doma onemogočena, in se spraševali, kdo bo pa njim pomagal. Da se pomaga takim, ki so brez zaposlitve in otrok, se ji zdi glede na to krivično.

Prav tako anonimni prijazni glas bralke iz Novega mesta nas je opozoril, naj si le preberemo in tudi drugim priporočimo v branje knjigo o ljubeznih Josipa Broza. »Tako se bodo ljudje manj zgražali nad snemanjem nekaterih slik in bolje razumeli nekateri stvari,« je poudarila. Ni kaj, zanimiv nasvet za počitniško branje.

Bralko M. J. iz Novega mesta zanima, koliko plačajo za vodo vrtičkarji za pokopališčem v Ločni, ki z vodo iz pokopališčne pipe pridno zalivajo svoje gredice. »Verjetno na račun vseh uporabnikov pokopališča,« se ugiba bralka. Prav to njeno domnevo je po telefonu potrdil Leopold Oklešen, vodja enote pri pogrebem zavodu, ki je dejal, da vedo za zlorabo, ven-

dar je ne morejo kar tako preprečiti, saj morajo pustiti pipo odprto za stranke pokopališča, ki menjajo vodo ali zalivajo zelenje na grobovih. Povedal je celo, da je eden od vrtičkarjev s pokopališčne pipe napeljal celo gumijasto cev do svoje parcele, kar so mu seveda hitro preprečili. Ostalo je bolj prepričano vesti vrtičkarjev.

T. J.

Rimski nagrobnik pod ometom

Odkritje v črnomaljski župni cerkvi sv. Petra

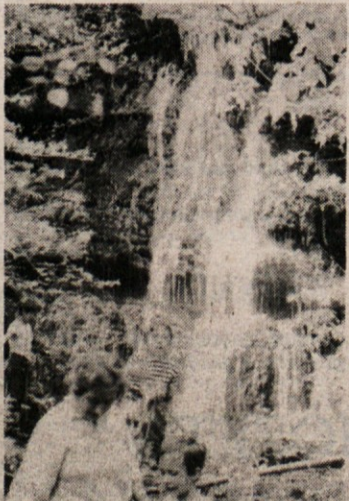
ČRNOMELJ — V Beli krajini, ki je veljala v rimskih časih za podeželje, je vsako odkritje rimskih nagrobnikov novo presenečenje. Tako velja za presenetljivo odkritje tudi nagrobnik, ki so ga pod ometom in petimi plastmi beleže našli pri obnovi župne cerkve sv. Petra v Črnomlju. Nagrobnik je bil viden v zid takrat, ko so zazidali notranje stopnice, ki so vodile na kor (kdaj je to bilo, bi bilo moč ugotoviti po cerkveni kroniki), vzdali pa so ga zato, da bi ga na ta način ohranili in ne, da bi jim služil kot gradbeni material.

Po mnenju dipl. arheologa Danila Breščaka, konservatorja na novomeškem zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, je bil nagrobnik odkrit v okolici Črnomlja, zanimiv pa je po fi-

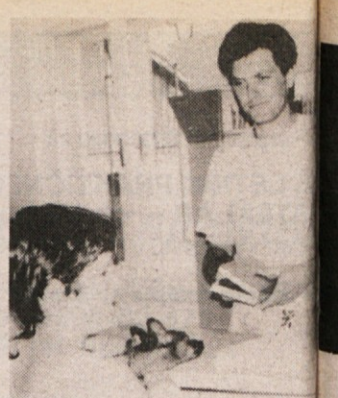
guralni predstavitvi treh pokojnikov, ki je zelo shematična in kaže na delo domačega klesarja, ki se je zgledoval po boljših klesarjih. Upodobljena je ženska, ki ima na rami pripeto fibulo, kar kaže na tedanji način oblačenja, ter dva moška, ki imata v rokah papirnate svitke. Žal pa je ohranjen le zgornji del nagrobnika, brez imen in letnic, zato je težko ugotoviti, kdo so bili ljudje, ki jim je bil nagrobnik namenjen. Breščak pravi, da lahko predvsem ugiba, v literaturi pa mu je uspelo izbrskati, da je spomenik lahko pripadal osvobojenecem, nekdanjim sužnjem, ki so se dali na nagrobniku upodobiti z dokazilom o državljanstvu, na katerega so bili zelo ponosni. Lahko pa sta bila moška tudi trgovca, ki bi s papirjem dokazovala pravico do trgovanja.

Zaradi pomanjkanja podatkov najbrž ne bo nikoli moč zvedeti kaj več o nagrobniku, ki so ga izklesali v I. ali 2. stoletju iz dolomitiziranega apnenca, torej materiala, ki ga je v Beli krajini moč najti vsepovsod. Toda kljub temu je najdba za župniško cerkev in vso Belo krajino velikega pomena.

M. BEZEK-JAKŠE

SKRITI SLAP — Na fotografiji je malo znan slap Žernovek blizu Osilnice na hrvaški strani Kolpe. Ob njem je bil mlin, ki pa se je podrl, kakor tudi še dve hiši v vasi, medtem ko se tretja, zadnja, prav zdaj sama podira. Zaselek nima prebivalcev. Tudi ceste ali kolovoza ni do njega in se je vse zaraslo. Celo stezica je že toliko zarasla, da je težko prehodna. Tako je ta lepi biserček narave skrit obiskovalcem, saj vedo zanj le še redki prebivalci okoliških vasi. (Foto: J. Prime)

ZAHTEVNA STRANKA — Pri Zoranu Polaku (levo) se v videocentru Alfa da kar tako odpraviti, saj pravi, da je skupno izposodil že več kot 700 deokaset, seveda tudi drugod. Ima akcijske filme, komedije in fantastiko, pravi pa, da je odločilna kakovost posnetka. Z Alfa je zadovoljen. (Foto: T. Jakše)

Počitnice pred ekrani

Povečana izbira videomov in risank za otroke — Vikend paket 3 +

NOVO MESTO — Videocentru Novem mestu res ni več nikakršna sebnost, saj jih je menda že kar za ducata, vendar se ta v Pugljevici imenovan Alfa, katerega lastnik je ran Leko, vendarle v nekaj starih liku od drugih. »Predvsem je naš bira risank in igranih filmov, namreč predšolski in šolski mladini, velika in zavzema dober del našega repertoarja, ki se sedaj bliža že sedemdesetletni,« trdi Zoran. »Tem smoglagodili tudi otvoritveni datum v oteke kmalu po pričetku šolskih čitnic.«

Mnogo družin namreč iz teh ali drugih vzrokov ostaja čez poletje v mestu, saj jih je menda že kar za ducata, vendar se ta v Pugljevici imenovan Alfa, katerega lastnik je ran Leko, vendarle v nekaj starih liku od drugih. »Predvsem je naš bira risank in igranih filmov, namreč predšolski in šolski mladini, velika in zavzema dober del našega repertoarja, ki se sedaj bliža že sedemdesetletni,« trdi Zoran. »Tem smoglagodili tudi otvoritveni datum v oteke kmalu po pričetku šolskih čitnic.«

Zoran Leko ima le popoldne obrt, zato je center odprt od 17. do 19. ure in ob sobotah od 9. do 14. ure, in soja ene kasete za en dan pa stane 100 din. Ima tudi posebne vikend pakete, petka do ponedeljka, za katere vladajo zanimanje. Ti vsebujejo štiri kasete od katerih je ena zastoj, ostale tri pa po 15 dinarjev.

VESELICA V OREŠJU

OREŠJE PRI ŠMARJETI — kajšnje gasilsko društvo prireja v soto, 11. avgusta, popoldne vrtno veselje pri gasilskem domu v Orešju. Za priložnost bodo tudi pripravili, navzoč zabaval ansambel Rubin.

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Zreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice MARJANU BRULCU iz Novega mesta. Čestitamo!

Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- (3) V nedeljo popoldne — ANSAMBEL L. SLAKA
- (2) Pelji me, spomin, nazaj — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (5) Slovenska polka — ANSAMBEL T. HERVOLA
- (2) Stara ljubezen nikoli ne oveni — AVSENIK
- (6) Biseri z morja — LIPA
- (4) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE
- (8) Košnja — SPOMIN
- (7) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PUGLJA
- (10) Planinski pozdrav — RUŠEVCI
- (—) Ljuba naša Slovenija — ANS. L. LESJAKA

Predlog za prihodnji teden: Polka za staro in mlado — VESNA.

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

kozerija

STRIC PUŠKIČ SE JE SPREMENIL

— Ate, kajne, da poznaš strica Puškiča.
— Kako ga ne bi, Mali, ko pa je skoraj vsak dan pri nas.
— Stric Puškič je bil partizan.
— To vem.
— Med vojno je v valjarju za valjanje testa prenašal zaupno pošto.
— Kdo pa ti je to povedal?
— Stric Puškič. Veš, valjar je bil votel.
— Izvirno.
— Stric Puškič je bil še lani zelo ponosen na to.
— Saj je bil lahko. Že priti na takšno zamisel ni tako enostavno. Kaj se le zbrati toliko poguma.
— Kadarkoli je prišel stric Puškič

k nam, ni govoril drugega kot o partizanskini.
— Gotovo je bil to pomemben čas.
— Partizani gor, partizani dol. Mami in meni je povedal tudi zgodbo o smreki.
— Ne poznam je.
— Laž.
— Res je ne poznam.
— Med vojno so strica Puškiča zalezovali Nemci. Zbežal je v gozd in se skril na smreko.
— Domiselno, ni kaj.
— Nemci so ga opazili. Streljali so v zrak in ga zadeli v podplate.
— Pa?
— Takrat pa je stric Puškič vrgel bombo vanje.
— In?

— Ne sprašuj tako neumno. Ne mce je razneslo, stric Puškič pa je splezal s smreke in je še danes živ.
— Srečen konec, vse dobro.
— Včeraj pa...
— Kaj se je zgodilo včeraj?
— Pri nas je bil stric Puškič. Mami je rekel...
— Kaj ji je rekel?
— Rekel ji je, da je res prenašal pošto v votlem valjarju.
— Saj jo je.
— Ni štos v tem, ate. Stric Puškič je še dodal, da je prenašal partizansko pošto v votlem valjarju, vendar ne pravim žarom v srcu. Se ti ne zdi, ate, da se je stric Puškič zelo spremenil?

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunhni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunhil.